

Kiadása és a csendőrségnél való használatát a M. Kir.
Belügyminiszter urnak 1927. évi augusztus hó 9-én kelt
131.118/eln. VI.—c. számú rendeletével engedélyezve

PRÓBACSENDŐRÖK TANKÖNYVE

(KÉZIKÖNYV A CSENDŐRÖK SZÁMÁRA)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA ÉS KIADJA

TIHANYI FERENC

M. KIR. CSENDŐR-ŐRNAGY,

A M. KIR. CSENDŐRSÉG ÁLLANDÓ Vezetelményi

BEJUTÓTÁRSÁGNAK TAGJA.

BUDAPEST, 1927

PALLADIS R-T. KIADÁSA.

Török ²¹ ¹ ¹
Samos ¹ ¹
tulajdonára.

Kiadása és a csendőrségnél való használata a m. kir.
Belügyminiszter urnak 1927. évi augusztus hó 9-én kelt
121.118/el. VI.—c. számú rendeletével engedélyezve.

PRÓBACSENDŐRÖK TANKÖNYVE

(KÉZIKÖNYV A CSENDŐRÖK SZÁMÁRA)

ÖSSZEÁLLITOTTA ÉS KIADJA:

TIHANYI FERENC

M. KIR. CSENDŐR ŐRNAGY,

A M. KIR. CSENDŐRSÉG ÁLLANDÓ TANULMÁNYI
BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA.

BUDAPEST, 1927

PALLADIS R.-T. KIADÁSA.

Előszó.

Ez a tankönyv magában foglalja a m. kir. Belügyminiszter úrnak 1927. évi 120.269/eln. VI. c. számú és a m. kir. csendőrség felügyelőjének 10/csf. 1925. számú rendeletével a próbacsendőrök részére kiadott tananyag-beosztásba felvett csendőrségi és katonai fő- és mellék tárgyakat. Az egyes tantárgyakat oly részletesen vettem fel, hogy ezt a tankönyvet az örsökre beosztott csendőrök is hasznosan forgathassák és továbbképzésükre eredményesen használhassák.

Ez a tankönyv általában mindazt magában foglalja, amit a próbacsendőrnek tudnia kell és így nemcsak mint tansegédlet felel meg, de tájékozódásra is célszerű.

Az egyes utasítások, törvények és rendeletek kivonatát a legújabb kiadások után készítettem el és így a könyv csak olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek jelenleg tényleg érvényben vannak.

Az Általános Szolgálati Határozványok és a Laktanyaszabályzat felvételét mellőztem, minthogy ezek az utasítások az új Szolgálati Utasítás hatálybalépésével érvényüket veszítették.

A próbacsendőrök által szószerint megtanulandó részeket két, a csak megtanulandókat egy oldalvonallal láttam el. Azok a részek, amelyek oldalvonallal megjelölve nincsenek, csupán tájékozódásra szolgálnak.

A szerző.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Szervezeti és Szolgálati Utasítás	7
Büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről	157
Büntetőtörvénykönyv a kihágásokról	185
Nyomozástan	199
Közgazdálkodási határozványok	229
Örsgazdászatzkezelési utasítás	233
Illetékszabályzat	237
Illetékek a m. kir. csendőrség számára (1920. évi 16.300/VI. b. számú belügyminiszteri rendelet)	257
Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illet- mények 1925. 156.600/VI. b. számú belügyminisz- teri rendelet)	240
Ruhagazdálkodási utasítás	247
Különböző törvényekbe ütköző kihágások	253
Erdő-törvény (1879. évi XXXI. t.-c.)	253
Vadászati törvény (1883. évi XX. t.-c.)	256
Vadászati tilalmi idő módosításáról (1925. évi 85.000. földmívelésügyi miniszteri rendelet)	259
Vadászjegyek és fegyveradó igazolványok illetékéről (1924. évi 5007. számú pénzügyminiszteri ren- delet)	263
Vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t.-c.)	265
Állategészségügyi törvény (1888. évi VII. t.-c.)	266
Halászati törvény (1888. évi XIX. t.-c.)	271
Halászatról szóló törvény módosítása (1925. évi XLIII. t.-c.)	272
Halászatról szóló törvények végrehajtása (1926. évi 9500. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet)	279
Közutak és vámokról (1890. évi I. t.-c.)	283
Kerékpárokkal való közlekedés szabályozása (1897. évi 42.159. számú belügyminiszteri rendelet)	287
Közutak és vámokról szóló törvény végrehajtásá- ról (1893. évi 17.033/I. számú kereskedelmi mi- niszteri rendelet)	

Gépjárművek úti forgalmának szabályozása (1910. évi 57.000. belügyminiszteri rendelet)	291
A közlekedés biztonságának fokozásáról (1925. évi 232.435/1925. számú belügyminiszteri rendelet)	294
Gépjárművek forgalmának szabályozásáról szóló rendelet módosítása (1921. évi 61.000. keresk. min. rend.)	294
Mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény (1894. évi XII. t.-c.)	297
Munkaadókról és mezőgazdasági munkásokról szóló törvény (1898. évi II. t.-c.)	303
Házalási rendszabály	305
Szolgálati Szabályzat I. Rész	309
Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 1. füzet	327
Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat 4. füzet	337
Lőutasítás	341
Fegyverutasítás	357
Sportutasítás	363
Tereptan	365
Egészségápolás	367

I.

Csendőrségi szervezeti és szolgálati utasítás.

I.

1. (1. pont.) *Mi a csendőrség?*

A m. kir. csendőrség a közbiztonsági szolgálat teljesítésére rendelt katonailag szervezett őrtestület.

2. (1. pont.) *Mi a csendőrség feladata?*

Feladata: működési területén a személy- és vagyonbiztonság megóvása, a közbéke és közrend fenntartása, a büntetőtörvények, rendeletek és szabályrendeletek megszegésének, a véletlenségből vagy bármely természetű mulasztásból eredhető szerencsétlenségeknek, veszélyeknek és károknak lehető megakadályozása, a büntetőtörvények, rendeletek és szabályrendeletek ellen vétők kinyomozása és az illetékes hatóságoknak való átadása, illetőleg feljelentése.

Helyi rendészeti ügyekben a csendőrség csakis felügyelő és a községi közegeket támogató segédkezésre hivatott.

3. (3. pont.) *A csendőrség legfelsőbb fokban kinek van alárendelve?*

A csendőrség mint közbiztonsági szerv, legfelsőbb fokban a m. kir. belügyminiszternek van alárendelve.

4. (4. pont.) *Melyik a csendőrség működési területe?*

A csendőrség működési területe Budapest székesfőváros, a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok belső és külső területét kivéve, Magyarország egész területére kiterjed.

5. (5. pont.) *A csendőrségnél a közbiztonsági szolgálat ellátására kik hivatottak? Kik tekintetnek rendőri közegeknek?*

|| s az eljáró csendőr annak híralatába nem bocsátkozhatnak.

16. (13. pont.) Mikor kell megtagadni a felhívás teljesítését?

|| Ha a felhívás nyilvánvalóan az esküvel fogadott kötelesség, az állam vagy a szolgálat érdeke ellen irányulna, vagy ha a törvényben tiltott cselekményt követelne, akkor a felhívás teljesítését meg kell tagadni és a felhívást az előljáró szárnyparancsnokságnak elő kell terjeszteni.

17. (13. pont.) A felhívást teljesítő csendőr miért felelős?

|| A felhívás foganatosításának módjáért, a törvény és a szolgálati utasítás pontos megtartásáért az eljáró csendőr felelős.

18. (14. pont.) Csendőrök által elkövetett bűncselekmények minek alapján bíráltnak el?

Csendőregyének által elkövetett bűncselekmények elbírálása a katonai büntető törvények alapján történik.

19. (15. pont.) A fegyelmi fenyítő hatalom rendelkezései a csendőrség egyéneire érvényesek-e?

A csendőrség egyéneire a Szolgálati Szabályzatban foglalt fegyelmi fenyítő hatalom rendelkezései épúgy érvényesek, mint a honvédség tagjaira, azzal a korlátozással, hogy „lefokozás” fegyelmi úton, az eltávolítás esetét kivéve, nem történhetik.

20. (15. pont.) A csendőrség egyénei felett a fegyelmi fenyítő hatalmat legfelsőbb fokban ki gyakorolja?

A csendőrség egyénei felett a fegyelmi fenyítő hatalmat legfelsőbb fokban a csendőrség felügyelője gyakorolja.

21. (19. pont.) Hogyan történik a csendőrség kiegészítése s melyek a felvételi feltételek?

A csendőrlegénység kiegészítése kizáróan önkéntes jelentkezés alapján történik.

A legénységi állományba való felvétel feltételei:

1. magyar honosság,
2. feddhetetlen előélet mellett erkölcsi érdemesség és nemzeti szempontból való megbízhatóság,
3. 19 és 40 év közötti életkor,
4. nőtlenség, törvényesen elvált gyermektelen vagy gyermektelen özvegyi állapot,
5. hadiszolgálatra alkalmasság,
6. megfelelő jártasság a magyar nyelvben,
7. írás, olvasás és számolás,
8. legalább 163 cm. testmagasság.

Katonai rendfokozattal bíró egyéneket szakaszvezetőnél magasabb rendfokozatban átvenni nem lehet.

22. (20. pont.) A jelentkezők alkalmasságát ki bírálja el?

A jelentkezők alkalmasságának elbírálására a kerületek székhelyén működő toborzó-bizottságok hivatottak, amelyek előtt a jelentkezőknek személyesen kell megjelenniük.

23. (21. pont.) A testületbe való belépéskor a kötelezőt hány évre kell kiállítani?

A csendőrségi testületbe való belépéskor a legénységi állományú egyéneknek 6 évi szolgálatra kell magukat kötelezniük, mely időbe a katonai szolgálati időből legfeljebb 3 évet lehet beszámítani.

A 6 szolgálati év letelte után a legénységi egyének kötelezőjüket évenként megújíthatják.

24. (25. pont.) A csendőrséghez való belépéskor kell-e esküt tenni?

A csendőrséghez való belépés (bemutatás) alkalmával a legénységi egyének az osztályparancsnok előtt szolgálati esküt tesznek.

Az illetők amellet, hogy az esküt élőszóval elmondják, annak leírt szövegét még sajátkezüleg is aláírni kötelesek.

3. M. kir. csendőrségi felszerelési anyag-
raktár Budapesten,

4. M. kir. csendőr híradótanfolyam Ceg-
lédén,

5. Budapestre vezényelt csendőregyének
osztága,

6. Repülőtéri csendőrkülönítmények.

33. (46. pont.) *Melyek a csendőrség csapat-
alakulatai?*

A csendőrség csapatalakulatai: a kerüle-
tek, az osztályok, a szárnyak, a szakaszok, az
örsök és különítmények, a csendőr gyalog-
tanosztály, a csendőriskolák, a lovas al-
osztályok.

34. (47. pont.) *Hogyan vannak a kerületek
megszámozva?*

A számozás sorrendje: I. Budapest, II.
Székesfehérvár, III. Szombathely, IV. Pécs,
V. Szeged, VI. Debrecen, VII. Miskolc.

35. (47. pont.) *Ki a kerületi parancsnok és
kik a helyettesei?*

A csendőrkerület parancsnoka ezredes, aki
csapatparancsnoki jogkörrel van felruházva;
helyettese ezredes, beosztott törzstisztje al-
ezredes.

36. (50. pont.) *Mikre tagozódik a kerület?*

A csendőrkerület osztályokra tagozódik.

37. (50. pont.) *Ki az osztály parancsnoka?*

A csendőrosztály parancsnoka törzstiszt
(alezredes vagy őrnagy).

38. (51. pont.) *Mikre tagozódik a szárny és
ki a parancsnoka?*

A szárny két vagy több szakaszra tago-
zódik.

A szárny parancsnoka százados, akinek
helyettese főhadnagy.

39. (52. pont.) *Ki a szakaszparancsnok és
mik vannak neki alárendelve?*

A szakasz parancsnoka alhadnagy vagy
ideiglenesen tiszthelyettes, akinek legalább 3,
de legfeljebb 5 örs lehet alárendelve.

40. (53. pont.) *Az örsök mire hivatottak s
milyen örsök vannak?*

Az örsök a közbiztonsági szolgálat közvet-
len ellátására hivatottak.

Az örs lehet gyalog-, lovas- vagy vegyes-
örs.

41. (55. pont.) *Mire szolgál a gyalogtan-
osztály és az iskola?*

A csendőrök kiképzésére és továbbképzé-
sére a gyalogtanosztály és az iskola szolgál.
A csendőr gyalogtanosztály 3 alosztályra
tagozódik, parancsnoka őrnagy. Az iskola
parancsnoka százados.

42. (56. pont.) *Mire szolgálnak a lovas al-
osztályok és kik a parancsnokaik?*

A csendőrség tisztjeinek és legénységének
a lovaglásban való kiképzése, illetőleg tovább-
képzése, valamint a csendőrség pótlovainak
idomítása és pótidomítása a Budapesten és
Kiskunhalason működő lovas alosztályok fel-
adata.

A lovas alosztály parancsnoka százados.

43. (57. pont.) *A gazdasági szervek milyen
tennivalókat végeznek s hányfélék?*

A csendőrségnél a gazdasági, számviteli,
nyilvántartási tennivalókat a gazdasági szervek
végzik és pedig:

a központi, a törzs- és az osztálygazdasági
hivatalok.

44. (64. pont.) *Melyek a csendőrség szolgál-
tati feladatai?*

A csendőr, illetőleg az örsparancsnokság a
következő szolgálati feladatokat végzi:

1. Működési területének állandó portyázása
által büntetendő cselekmények elkövetését
megakadályozza.

2. Elkövetett büntetendő cselekmények felől

idézéseinek, stb. kézbesítésére, hivatalos rendelkezések kihirdetésére és olyan összeírásokra, amelyek nem valamely kivételes fontosságú rendészeti vagy közbiztonsági adatgyűjtésre vonatkoznak;

e) cselédek és munkások munkásbiztosítási bejelentési ügyeinek ellenőrzésére;

f) letartóztatási intézetekben foglyoknak állandó vagy huzamosabb ideig tartó őrzésére;

g) színházi, mozgófénykép- vagy más előadásokon, továbbá táncmulatságokon rendszeres ügyeleti szolgálat teljesítésére;

h) politikai gyűléseknek a hatóság képviselőjében való ellenőrzésére;

i) vám- és egyedárúsági vagy jövedéki törvényekbe ütköző cselekmények nyomozására, tettenérés esetét kivéve; egyéneknek, cégeknek vagy vállalatoknak jövedéki szempontból való rendszeres ellenőrzésére;

j) gyepmesterek kísérésére, munkásoknak munka közben való felügyelésére, kéjnöknek orvosi vizsgálatra való előállítására, ha erre a célra más rendőri közeg rendelkezésre áll;

k) bármilyen gyűjtésre, árusításra, nyomtatványok vagy más cikkek terjesztésére, továbbá ilyeneknél közvetlen, vagy közvetett közreműködésre.

Ezeket a tennivalókat a csendőr saját kezdeményezéséből sem végezheti.

46. (67. pont.) *A csendőrség szolgálata milyen szolgálatokra tagozódik?*

A csendőrség szolgálata közbiztonsági és belső szolgálatra tagozódik.

47. (67. pont.) *Mit értünk közbiztonsági szolgálat alatt?*

Közbiztonsági szolgálat alatt mindazoknak a szolgálati ténykedéseknek összeségét értjük, melyeknek célja a törvények és törvényes rendelkezések végrehajtásának fegyveres erővel való biztosítása.

48. (68. pont.) *A közbiztonsági szolgálat milyen szolgálatokra tagozódik?*

A közbiztonsági szolgálat a szolgálatkezelés szempontjából „rendes“, felszólított“ és „ellenőrző“ szolgálatra tagozódik.

„Rendes“ szolgálat — az ellenőrző szolgálat kivételével — minden hivatalból kivezényelt és egyenruhában teljesített szolgálat;

„felszólított“ szolgálat a csak bírósági, vagy hatósági felhívásra (megkeresésre) vezényelhető szolgálat;

„ellenőrző“ szolgálat az eddig felsorolt szolgálatokban álló egyének ellenőrzésére vezényelt szolgálat.

49. (69. pont.) *Mikor kell a csendőrt szolgálatban állónak tekinteni?*

Mind a közbiztonsági, mind a belső szolgálatra vezényelt csendőregyének az eligazítástól a bevonulásig, — beleértve a laktanyában a szolgálat végén esetleg megtartott pihenőt is — mint „szolgálatban állók“ jönnek tekintetbe, azzal a megkülönböztetéssel, hogy a közbiztonsági (rendes, ellenőrző, felszólított) szolgálatban állókat az eligazítástól a bevonulásig őrszolgálatban levőknek kell tekinteni.

A napirend szerint megtartott foglalkozás szintén a szolgálat fogalma alá esik.

50. (71. pont.) *Milyen legyen a csendőr magatartása és milyen viselkedést tanúsítson?*

A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak az őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A csendőr legyen büszke szép hivatására, azt életcéljának, kitüntetésnek és ne csupán kenyérkeresetnek tekintse. Legyen büszke arra, hogy olyan testületnek tagja, amely csak erkölcsileg megválogatottakat fogad kebelébe s amely mindenki által megkülönböztetett tiszteletben és megbecsülésben részesül.

55. (72. pont.) Szabad-e a testületen kívül gyűjteni?

Csendőrségi célokra a testületen kívül gyűjteni, vagy egyeseket adakozásra felszólítani nem szabad.

56. (73. pont.) Hogyan kell eljárni, ha valaki valamely csendőrt jutalomban óhajt részesíteni?

Ha magánosok vagy hatóságok a csendőrt megjutalmazni vagy elismerésben részesíteni óhajtanák és e célból hozzá vagy az örsparancsnoksághoz fordulnak, az előljáró szárnyparancsnoksághoz kell őket utasítani.

57. (74. pont.) A csendőrt esküje mire kötelezi?

A csendőrt esküje mindenkivel, tehát még hozzátartozóival szemben is a legszigorúbb titoktartásra kötelezi. Ez a titoktartás nemcsak a kiadott parancsokra és rendeletekre, hanem mindarra vonatkozik, ami a csendőrnek szolgálata teljesítése közben szolgálati állásából és szolgálati ténykedéseiből kifolyóan tudomására jut.

Tilos továbbá mindazt, ami a testület kebelén belül történik, ami a szolgálatot vagy az örs belső életét illeti, vagy ami előljárók, feljebbvalók, bajtársak és alárendeltek személyére vonatkozik, hivatlanokkal közölni, vagy az ő jelenlétükben tárgyalni. A családtagok ezirányú magatartásáért a családfő felelős.

Éppen ezért a csendőr minden nyilatkozatában legyen óvatos. Ismeretlen egyénekekkel szemben legyen mindig tartózkodó és mindenkivel szemben, aki arra a legcsekélyebb okot szolgáltatja, gyanakvó és élesszemű.

A csendőr a szolgálati titkot a testületből való kilépés után is megőrizni köteles.

58. (77. pont.) Milyen legyen a csendőr életmódja?

A csendőr életmódja mindig szerény és anyagi helyzetéhez mért legyen. Tékozlás, fényűző és könnyelmű életmód, költséges szórakozások és kedvtelések, hitelbe való megfontolatlan vásárlások a csendőrt anyagilag mihamar tönkreteszik és könnyelmű adósságszinálásra kényszerítik; az eladósodott csendőrnek pedig soha sincs meg az az erkölcsi függetlensége, amelyet a csendőrségi szolgálat mindig megkíván. Ezért isvekezzék illetményeivel nemcsak beérni, hanem azokból havonta bármi keveset is megtakarítani, hogy előre nem látott kiadások ne hozzák anyagi zavarba.

59. (78. pont.) Milyen magaviseletet tanúsítson a csendőr? Politizálnia szabad-e?

A csendőr mindig és mindenkivel szemben komoly, előzékeny és tisztességtudó magaviseletet tanúsítson. Magatartásában és külső megjelenésében legyen katonás és gondosan kerüljön mindent, ami őt ferde megítélés, gúny vagy tréfa tárgyává tehetné.

Politizálni sem bajtársakkal, sem másokkal nem szabad.

A szeszes ital élvezetében a csendőrnek a legmesszebbmenő mértékletességet kell tanúsítania.

60. (79. pont.) Milyen hibákat kerüljön a csendőr?

Erkölcstelen életmód, rosszhírben álló, vagy a csendőr állásához nem illő férfi- vagy nőszemélyekkel való bizalmas érintkezés, korcsmázás, szeszes ital mértéktelen élvezése, pénzben kártyázás és a tivornyázás olyan hibák, amelyeknek a csendőrnél előfordulniok nem szabad.

61. (80. pont.) Milyen helyiségeket kell kerülni s hol szabad megfordulni? Ittas bajtársával szemben hogyan járjon el a csendőr?

Aljas és rossz hírben álló korcsmákat és csapszékeket a csendőr ne látogasson. Tisz-

szabad. Bevonulás után az ilyen belépést az őrsparancsnoknak mindig be kell jelenteni.

68. (90. pont.) *Szolgálatban álló csendőrnek mikor nem szabad dohányozni?*

Városok, községek vagy népesebb telepek utcáin, vasúti vagy hajóügyi szolgálatban, úgyszintén szolgálati fellépés vagy szolgálati ténykedések alkalmával dohányozni nem szabad; ez csak a szabadban való portyázás és a pihenő alatt van megengedve.

69. (91. pont.) *Milyen legyen a csendőr szolgálati megjelenése?*

A csendőr szolgálati megjelenése komoly, tekintélyt és tiszteletet parancsoló legyen; feltétlenül kerüljön tehát minden olyan magatartást vagy cselekményt, amely fellépésének vagy megjelenésének komolyságát veszélyeztetné. Ilyen hibába esik többek között a csendőr, ha fennhéjázó, vagy nyegle módon viselkedik, lényegtelen dolgokban fontoskodik, nevetgél, dévajkodik, fölösleges magánbeszélgetést folytat, testtartása katonátlan, stb. Községekben vagy lakott helyeken való portyázás, vagy más szolgálatteljesítés közben, ha csak arra szolgálati ok nincs, a járőr tagjai egymással se beszélgessenek.

70. (92. pont.) *Milyen igazolványokat nem szabad kiállítani?*

Csendőrségi személyeknek és parancsnokságoknak közbiztonsági szolgálati tennivalóikkal összefüggésben álló ügyekre nézve írásbeli igazolványokat, vagy bizonyítványokat magánfelek számára kiállítaniok, vagy ilyeneket aláírniok nem szabad.

71. (93. pont.) *A járőr a városok és községek területén hol menetel?*

Fegyveres szolgálatban álló járőrnek városok és községek belső területén a gyalogjárón menni csak akkor szabad, ha az úttestet valamely okból (nagy forgalom, nagy sár stb.)

használni nem tudja, vagy ha a szolgálat érdeke úgy kívánja.

72. (94. pont.) *A tiszteletadásra nézve milyen szabályok mértékadók?*

A tiszteletadásra nézve a Szolgálati Szabályzat I. Rész és a gyakorlati szabályzatok mértékadók. Két főből álló járőr a tiszteletadást vezényszó nélkül, egyszerre teljesíti. Kettőnél több főből álló járőrnél polgári egyének előtt (l. 100. pontot) csak az elől menetelő parancsnok tiszteleg. Fogolykíséreti szolgálatban álló egyének nem tisztelegnek.

73. (98. pont.) *A csendőrt milyen bánásmódban kell részesíteni?*

A csendőrt az előljárók és feljebbvalók ugyanolyan bánásmódban részesítsék, mint amilyent a magyar királyi honvédség ténylegesen szolgáló altisztjeire a Szolgálati Szabályzat I. Rész előír.

A csendőrt nyilvánosan megdorgálni nem szabad.

74. (99. pont.) *Milyen bánásmód illeti meg a csendőrt a polgári hatóságok részéről?*

A csendőrt polgári hatóságok, polgári hatósági személyek és magánegyének részéről is állásának megfelelő bánásmód illeti meg s egyáltalában nincs megengedve, hogy vele szemben bárki is gorombáskodjék, vagy állásának tekintélyét sértő módon viselkedjék.

75. (100. pont.) *A csendőr mely polgári tisztviselőknek tartozik katonai tiszteletadásal?*

Polgári közhivatalnokoknak a csendőr az állásukkal járó tiszteletet megadni köteles.

A vármegye fő- és alispánjának, a királyi törvényszék és a királyi ügyészség elnökének, a vizsgálóbíróknak, a járás főszolgabírájának és a királyi járásbírósnak elnökének, valamint olyan városokban, amelyeknek a területén a szolgálatot a csendőrség látja el, az illetékes állami rendőrség kapitánysága vezetőjének a

csendőr — ha előtte ismeretesek, vagy ha mire ilyenek felismerhetők — mind szolgálatban, mind szolgálaton kívül, katonai tiszteletadás-sal tartozik.

76. (105. pont.) Szolgálatban álló járőr kik-nél tartozik jelentkezni?

Szolgálatban álló járőrök portyázás, ille-tőleg külső szolgálat teljesítés közben — ha szolgálatuk őket abban nem akadályozza — minden előljárónál, kivel találkoznak, jelent-kezni kötelesek. Feljebbvalónál, valamint a 103. pontban * felsorolt polgári személyi sé-geknél csak akkor, ha ezek őket megszólítják. Ha a járőr szolgálata közben olyan községbe ér, ahol a vármegye fő- vagy alispánja, a já-rás főszolgabírája, a királyi ügyészség elnöke, a vizsgálóbíró vagy a királyi járásbíró-ság el-nöke, valamint az állami rendőrség olyan ha-tósági területén, ahol a csendőrség teljesíti a szolgálatot, az illetékes rendőr kerületi főkapi-tány vagy az illetékes rendőrkapitányság ve-zetője hivatalosan megjelent, náluk jelentkezni köteles. Az előljáró osztály- és szárnyparanc-nokság székhelyén való megjelenés alkalmá-val a járőrök az osztály- és szárnyparancsnok-ságnál is jelentkeznek.

77. (106. pont.) Szabadságolt csendőrök hol kötelesek jelentkezni?

Szabadságolt csendőrök szabadságukra ér-kezésüket a csendőrörsön jelentik. Ha az ál-lomáshelyen csendőrörs nincs, akkor a jelent-kezés az illetékes örsön szolgálati jegyben is történhetik. A postaköltséget azonban a sza-badságolt viseli.

* Ezek a személyiségek: a miniszterelnök, a honvédelmi és belügyminiszter, a honvédelmi és belügyi ál-lamtitkár, a vármegye fő- vagy alispánja, az ille-tékes királyi törvényszék vagy királyi ügyészség elnöke, az illetékes királyi járásbíró-ság elnöke, a járás főszolga-bírája, ha pedig az örs állami rendőrség hatósági terü-letén teljesít szolgálatot, az illetékes kerületi rendőr főkapitány vagy az illetékes rendőrkapitányság vezetője.

78. (107. pont.) A csendőrök a polgári sze-mélyiségeknél való jelentkezéseknél minő sza-vakat használnak? Őket hogyan szólítják meg?

Csendőrök a magasállású polgári személyi-ségek, valamint a felhívási joggal bíró polgári hatósági személyek előtt „Jelentem“, illetőleg „Jelentkezem“ szóval jelentkeznek.

A bemutatkozásnál a „Tisztelettel bemutat-kozom“ szavakat használják.

A csendőr a polgári személyiségeket a je-lentkezés, illetőleg bemutatkozás alkalmával az őket megillető címmel, hivatali állásuk meg-nevezésével és „Ür“ szóval szólítja meg.

79. (108. pont.) Ha a csendőrt valaki meg-sérti, minő eljárást kell követnie?

Ha a csendőrnek valamely polgári hivata-los személy vagy magánegyen ellen a szemé-lyét ért sérelem miatt panasza van, azt köz-vetlen előljárójának jelenti be, aki azt jelen-tésbe foglalva további eljárás végett a kerü-leti parancsnoksághoz előterjeszti.

Ha a csendőrt valamely polgári egyén akár szolgálatban, akár szolgálati ténykedéséből ki-folyóan becsületében megsérti, megrágalma, za vagy ellene hamis vádat emel, a törvényes megtorlás igénybevételétől elállania nem sza-bad.

80. (113. pont.) Ki a laktanyaparancsnok?

Minden csendőrségi laktanyában az abban elhelyezett csendőrségi alakulatok parancs-nokai közül a rangban legidősebb a laktanya-parancsnok.

81. (114. pont.) Nőtlen legénység hol köteles lakni?

A nőtlen legénység a laktanyában köteles lakni.

82. (119. pont.) Minő helyiségeket lehet fel-irati táblákkal megjelölni?

Az örsirodát, a legénységi szobát, a konyhát és éléskamrát, a magánlakásokat, a hőröndös-

nyerges- és zaboskamrákat, a fogdát, az istálló-
lót, az árnyékszékeket, valamint a lőfegyverek
megtöltésére és kiürítésére szánt helyet a bejá-
ratok felett, illetőleg a megfelelő helyen 18
centiméter hosszú és 4 centiméter széles, fe-
kete szegélyű, zománcozott felirati táblával
kell megjelölni.

83. (120. pont.) *A tűzvész elkerülése végett
minő óvrendszabályokat kell betartani?*

Tűzvész elkerülése végett a padlásokon, a
takarmánykamrákban és más tűzveszélyes he-
lyeken a dohányzás, valamint a fedetlen láng-
gal való járkálás tilos.

Legénységi konyhákban takarodó után, il-
letőleg a vacsorának a külső szolgálatból haza-
térő csendőrök részére való megfőzése után a
tüzet el kell oltani. Kályhákban csőzáró készü-
lékeket nem szabad alkalmazni. A kályhák
előtt a padlót bádoglappal kell bevonni.

84. (121. pont.) *Mi a tennivaló, ha lakta-
nyában tűz támad?*

Ha a laktanyában tűz támad, a helységben
szokásos tűzriadó jelt kell adni és a laktanya-
parancsnokot is értesíteni kell. Tűz esetében
mindenekelőtt a tűz elfojtásáról, az emberek
és állatok biztonságba helyezéséről, valamint
a kincstári vagyon megmentéséről kell gon-
doskodni. Egyidejűen a tűzoltóságot is értesí-
teni kell és mihelyt az a helyszínére érkezik,
az oltási munkálatok vezetését annak kell át-
engedni.

85. (122. pont.) *Minő rendelkezések álla-
nak fenn a folyosók és lépcsők világítására,
valamint a tűzifa aprítására?*

Folyosóknak és lépcsőknek a sötétség be-
álltától virradatig kivilágítva kell lenniök.

Emeleten levő szobákban és folyosókon
nem szabad olyan gyakorlatot végezni, ame-
lyek az épületet megrázkódtatják. Tűzifát és
kőszén csak az udvaron, fás- (szén) színben
vagy pincehelyiségben szabad aprítani.

Nyitott ablakokat ki kell támasztani, erős
szélben pedig be kell zárni.

86. (123. pont.) *Szemetet, hamut, stb. hová
szabad lerakni? Az ivóvizet milyen célból kell
megvizsgáltatni?*

A laktanyában és környékén mintaszerű
rend és tisztaság uralkodjék.

Szemetet, hamut, trágyát és hasznavebe-
tetlen szalmát csak az e célra kijelölt helye-
ken szabad lerakni és azokat időnként el kell
távolítani.

Az ivóvizet szükség esetében meg kell viz-
gáltatni, hogy nem tartalmaz-e az egészségre
ártalmas alkatrészeket.

A vízvezeték, légszesz- és villanyvilágítási
készülékek kifogástalan állapotára ügyelni
kell.

87. (124. pont.) *Milyen lőfegyvert nem sza-
bad a laktanyában tartani s szabad-e a lak-
tanyában löni?*

Rendszeresített szolgálati lőfegyverek kí-
vül más lőfegyvert a csendőrség egyénei is
csak az elsőfokú rendőrhatóságnak az osztály-
parancsnokság útján megszerzett engedélyével
tarthatnak. A laktanyában lövöldözni tilos.
Kivétel a lovardában idomítási célból való lö-
vés, valamint a szobafegyverrel való céllövés.

88. (126. pont.) *A laktanyában élelmi és
egyéb cikkek árúsítása milyen feltételek mel-
lett van megengedve?*

Élelem, ital, valamint egyéb cikkek áru-
sítására a laktanyában csak szerződött marko-
tányosok, vagy ahol ilyenek nincsenek, csak
olyan kereskedők és más árusok vannak fel-
jogosítva, akiknek a laktanyaparancsnok erre
engedélyt adott

A laktanyában lévő társalkodó és italmérő
helyiségek záróját a laktanyaparancsnok
határozza meg. Ugyancsak a laktanyaparancs-
nok köteles a laktanyában levő, vagy a lak-
tanyába bejáró árusokat ellenőriztetni, hogy

csak hitelesített mértéket használjanak, hogy méltányos árban csak kifogástalan minőségű cikkeket árusítsanak és a csendőrség tagjait semmiképpen meg ne károsítsák.

Házalóknak és ügynököknek nem szabad megengedni, hogy a laktanyában árusítsanak vagy megrendeléseket gyűjtsenek.

Minden étkező- és italmérő helyiségben, valamint a műhelyekben a laktanyaparancsnok által jóváhagyott árjegyzéket kell kifüggeszteni.

89. (127. pont.) *Szabad-e a laktanyában szeszes italt tartani?*

A laktanyában szeszes italból készletet tartani, mulatozni, dőzsölni vagy vendégeskedni nem szabad.

90. (133. pont.) *A laktanya kapuját mettől meddig kell zárva tartani?*

A laktanya kapuját takarodótól ébresztőig zárva kell tartani.

91. (135. pont.) *Ha az örs egész legénysége szolgálatban van, a laktanya helyiségeinek kulcsait ki őrzi meg?*

Az örsparancsnok kötelessége gondoskodni arról, hogy ha az örs egész legénysége szolgálatban van, az örsiroda, örs pénztár és kamara kulcsát lepecsételten, a többi, kulcsot pedig lepecsételés nélkül, a laktanyában lakó saját vagy valamely nős csendőr családtagjának vagy pedig a községi előljáróságnak átadják.

92. (138. pont.) *A szobában ki a szobaparancsnok s mi a kötelessége, ha a szobában kár fordul elő?*

Minden szobában, amelyben két vagy több csendőr van elhelyezve, a rangban legidősebb a szobaparancsnok, aki a szobarendért és a tisztaságért felelős és ebben a minőségében a szobában elhelyezett egyéneknek előljárója. Ha a szobaparancsnok nős, a helyettese mindig a szobában elhelyezett rangban legidősebb nőtlen csendőr.

Ha a szobában kár fordul elő, a szobaparancsnok köteles erről közvetlen előljárójának jelentést tenni és a szándékosan vagy gondatlanságból eredő kártételeknél a tettest kipuhatolni. Ha a tettest nem lehet kipuhatolni, a kártérítésre a szobában elhelyezett összes egyének egyetemlegesen kötelesek.

93. (140. pont.) *Az ágyakat hogy kell felállítani és lehet-e azokat cserélni?*

Az ágyakat a férőhelynek megfelelően az ajtóktól és az ablakoktól lehetően távol kell felállítani. A csendőr csakis az örsparancsnok engedélyével cserélhet ágyat.

94. (140. pont.) *Minden ágy fejrésze fölé mit kell kifüggeszteni?*

Minden ágy fejrésze fölé, a fegyver és ruhaállvány polcának közepére egy fehér színű, szélén öt milliméternyi széles, zöld szegéllyel ellátott, 11 centiméter hosszú és 8 centiméter széles bádogtáblácskát kell kifüggeszteni, amelyen a csendőr nevét és rendfokozatát feltűnő betűkkel kell megjelölni.

95. (141. pont.) *A lepedőket és vánkoshéjakat milyen időközökben kell váltani? A szalmazsákokat mikor kell újból és utántölteni? Az ágyban mit szabad tartani?*

A lepedőket és vánkoshéjakat kéthetenként váltani kell; a szalmazsákokat évenként újból, félévenként pedig akként kell utántölteni, hogy túlkemények ne legyenek és széleik az ágy vasállványának felső szélével egyvonalban legyenek.

Az ágyban az ágyneműn és a tollforgón kívül más holmit tartani nem szabad.

96. (144. pont.) *Ebéd után, valamint fárasztó szolgálat után meg van-e engedve az ágyonfekvés?*

Ebéd után fél 15 óráig, valamint fárasztó szolgálat után az ágyonfekvés nappal is meg van engedve, de az ágyat a beszennyezéstől meg kell óvni és a lábballit le kell huzni.

Pihenés után az ágyat ismét rendbe kell hozni.

Ha a férőhelyviszonyok megengedik, az átvonulók és a nappal pihenők részére külön szobát kell berendezni.

97. (146. pont.) *Hogyan helyezi el a fegyver- és ruhaállványon a fegyverszerelvényt és ruházatot a gyalog csendőr?*

A polc közepére a borítóval letakart kalapot, ettől jobbra* a tábori sapkát és a magán-sapkákat.

A borítónak, — amely sötétkék kaliko papírral bevont kéregpapírból készül, — magassága 20 cm, felső átmérője 23 cm, alsó átmérője pedig 30 cm legyen.

A jobboldali szegre a puskát, a fal felé fordított szíjjal, a baloldali szegre pedig a járőrtáskát — fedelével kifelé fordítva — kell felfüggeszteni. A fogason, azzal szemben állva, — jobbról balra számítva — az első fogra a 10—10 darab töltényt tartalmazó tölténytáskákat, sodronyból készült horogra, a fedelükkel kifelé, a harmadik és ötödik fogra a hátibőröndöt a ráerősített evőcsészével, hordszíjánál fogva fedelével kifelé, a második és negyedik fogra — a hátibőrönd elé — a jelsípot úgy kell felakasztani, hogy a bojtlabdák és a jelsíp egy magasságban lógjanak. A hatodik és hetedik fogra a köpenyeket köpenyszíjjal összekötve és a hátszalaggal kifelé, végül a hüvelybe rejtett kardot az első fogra a derékszíjnál fogva a tölténytáskák fölé úgy kell akasztani, hogy a kardhüvely a fal és a fogas lábának keresztkötése között szabadon lógjon. A hüvelybe rejtett szuronyt úgy kell a fogasokra fektetni, hogy a markolathüvely a puskától a fogas lábát érintse.

98. (146. pont.) *Hogyan helyezze el a fegyver- és ruhaállványon a fegyverzetet és ruházatot a lovas csendőr?*

* Az állvánnyal szemben állva.

A puskát a jobboldali, a járőrtáskát és a tokba rejtett ismétlőpisztolyt hordszíjánál fogva a baloldali szegre kell akasztani.

A hüvelybe rejtett kardot szíjánál fogva az első, a derékszíjat — amelyre a tölténytáskák is fel vannak húzva — a harmadik és ötödik fogra úgy kell akasztani, hogy a tölténytáskák fedeleikkel lefelé lógnak. A hüvelybe rejtett szuronyt felhúzott szuronyhüvelytáskájánál fogva a második fogra kell akasztani. A jelsípzsínór és a köpeny felakasztása úgy történik, amint az a gyalog csendőr számára van előírva.

Azok a gyalogcsendőr egyének, akiknek számára gyalog tisztikard van rendszeresítve, vagy akiknek meg van engedve, hogy szolgálaton kívül gyalog tisztikardot viseljenek, ha ilyen kardjuk van, azt a második fogra a jelsípzsínór alá akasztják fel.

Hogy a fal a puskatusa által meg ne sérüljön, a falnak arra a részére, ahol azt a felakasztott puskatusa érinti, egy 11 cm hosszú, 8 cm széles, szélein 5 mm széles zöld szegéllyel ellátott, fehér bádogból készült védőtáblácskát kell erősíteni.

99. (148. pont.) *Hogyan kell elhelyezni a lábbelieket és tisztítószereket?*

Lábbelieket, valamint a közös tisztítószereket és egyesek tisztító eszközeit megfelelő állványokon külön helyiségben kell tartani. Ott, ahol erre külön helyiség rendelkezésre nem áll, a lábbelieket az ágy fejrése alatt sarkukkal a fal felé fordítva, míg a tisztítószereket vászonzacskóban, az ágy fejdeszkájába vert szegen kell tartani.

Lábbeliek sáfántartása ajánlatos.

100. (148. pont.) *Csendőrök magánládái mire szolgálnak s átvizsgálhatók-e?*

A csendőrök magánládái, amelyek a fehérenemű megőrzésére is szolgálnak, a tulajdonos nevével megjelölve, lehetően külön helyiségben és száraz helyen legyenek. A magánládák

— a próbacsendőrökét kivéve — sem időszaki vizsga, sem szemle tárgyát nem képezhetik.

101. (148. pont.) *Ruházati és felszerelési cikkeket, valamint a szennyes fehérneműt hol kell tartani?*

A ruházati és felszerelési cikkeket csak az arra kijelölt helyeken szabad tartani. Ezek a cikkek az álló ruhafogasokon vagy más helyen csak addig lehetnek, amíg azokra tisztítás vagy szárítás végett szükség van. Szennyes fehérneműt a magánládában, ott pedig, ahol a mosatás közösen történik, külön ládában kell őrizni.

102. (149. pont.) *A szobákat hogyan lehet díszíteni?*

A szobák csinosítása és otthonosabbá tétele céljából a szobák falait képekkel, tükörökkel és órákkal lehet díszíteni. Ilyen képek lehetnek: az Államfő, miniszterek, előljárók és feljebbvalók, valamint bajtársak és hozzátartozók képei vagy fényképei, saját fényképek, hazafias és vallásos tárgyú képek és jelmondatok, tájképek és bekeretezett dicsérő okiratok. Mindezekkel azonban a falakat túlszufolni nem szabad. Az itt felsoroltaktól eltérő tárgyú képek vagy okmányok kifüggesztése tilos.

A szobákban virág- és pipaállványokat felállítani, valamint hangszereket, lámpákat, hamutartókat, szőnyegeket és más dísz tárgyakat használni meg van engedve; lábtörlők beszerzése tisztasági és egészségi szempontból kívánatos.

103. (169. pont.) *Mi a kötelessége a napos csendőrnek, ha a laktanyaparancsnoknál magasabb rendfokozatú előljáró jön a laktanyába?*

Ha a laktanyaparancsnoknál magasabb rendfokozatú előljáró előzetes értesítés nélkül jön a laktanyába, nála a napos csendőr jelentkezni köteles.

A jelentkezés megtörténte után a napos csendőr azonnal intézkedik, hogy az előljáró megérkezése a laktanyaparancsnok tudomására jusson.

104. (169. pont.) *Ha csak egy vagy több csendőr van az őrsön, akkor ki jelentkezik az előljárónál?*

Ha a laktanyában csak egy csendőr van otthon, akkor ez, ha többen vannak, akkor a rangban legidősebb a jelenlévő és távollévő csendőrök létszámát s egyúttal a távollévő őrsparancsnok hollétét is jelenti. Azután a legelső alkalmat felhasználja arra, hogy kalapot és jelsípzsínórt tegyen fel és kardot kössön.

A parancsnok vagy helyettese, illetőleg az őket helyettesítő csendőr az előljárót a laktanya megszemlélésénél 3 lépésnyi távolságbán követi.

105. (170. pont.) *Ha valamely előljáró éjjel jön a laktanyába, mi a kaputnyitó csendőr kötelessége? Elrendelt szemle alkalmával a fogadtatás hogyan történik?*

Ha valamely előljáró éjjel jön a laktanyába, a kaput nyitó csendőr a találkozáskor a fentebb előírt jelentést azonnal megteszi és a továbbiakra nézve az előljáró parancsa szerint jár el.

Meglepő szemle alkalmával, mihelyt lehetséges, a 28. §-ban előírt öltözetet kell felvenni.

Elrendelt szemle alkalmával a fogadtatás a laktanya bejáratán belül az őrsparancsnok vagy helyettese és a napos csendőr által — ha az előljáró másként nem rendelkezett — a jelen utasítás 28. §-ában előírt öltözetben történik.

106. (174. pont.) *Ha a laktanyába a miniszterelnök vagy valamely más magas személyiség lép be, hogyan kell azokkal szemben viselkedni?*

Ha valamely csendőrlaktanyába a miniszterelnök, a honvédelmi vagy belügyminiszter, a honvédség főparancsnoka, a területileg illeté-

kes honvéd vegyesdandár parancsnoka, a honvédelmi vagy a belügyi államtitkár, avagy a belügyminiszter kirendelt képviselője bármi okból belép, akkor, ha a belépés váratlanul vagy előre jelezve történt, irányukban ugyanúgy kell viselkedni, mint az hasonló alkalommal a csendőrségi előljárókkal szemben van előírva, azzal a különbséggel, hogy ezek közül a személyiségek közül azoknál, akik nem katonai egyenruhában jelennek meg, csupán a legmagasabb parancsnok (segédtisztjével) jelentkezik; legénységi elhelyezésbe való belépésük alkalmával pedig „vigyázz“-t nem kell vezényelni, hanem a legénység vezényszó nélkül helyezkedik „vigyázz“ állásba.

107. (177. pont.) A csendőrségnél az ébresztő és a takarodó hány órában van megállapítva?

Az ébresztő ideje a csendőrség összes örsei és más alakulatai részére nyáron 6, télen 7 órában, a takarodó pedig nyáron 22, télen 21 órában van megállapítva.

108. (178. pont.) A csendőrök takarodón túl meddig maradhatnak ki?

Örmesterek és ennél magasabb rendfokozatú altisztek, valamint rangosztályba nem sorolt havidíjasok részére a korlátlan kimaradás elvben meg van engedve. Három éven felül szolgáló, jól minősített csendőrök részére a kerületi parancsnok korlátlan kimaradást engedélyezhet.

109. (178. pont.) Kimaradásra ki és meddig adhat engedélyt?

Korlátlan kimaradási engedélyjeggyel nem bíró csendőrök külön engedély nélkül, rendes körülmények között, a takarodón túl még két óra hosszáig maradhatnak ki. Ezenfelül legfeljebb azonban ébresztőig való kimaradásra esetről-esetre az őrsparancsnok adhat engedélyt. Az őrsparancsnok az általa kiállított kimaradási engedélyjegyeket minden hónap

végén a szárnyparancsnoksághoz felterjeszteni köteles.

110. (182. pont.) Mikor szabad a laktanyából kimenni? Mi a kötelessége a csendőrnek kimenéskor és hazatéréskor?

A laktanyából magánügyben kimenni csakis a foglalkozási időn kívül van engedve.

Minden csendőr, mielőtt a laktanyát elhagyja, az őrsparancsnoknál vagy helyettesénél jelentkezni és jelenteni köteles, hogy szükség esetén hol lehet őt megtalálni. Ha az őrsparancsnok vagy helyettese nincs jelen, a fentiekről a napos csendőrt kell értesíteni.

A laktanyába való visszatérést az őrsparancsnoknak vagy helyettesének csak akkor kell jelenteni, ha ezt az őrsparancsnok vagy helyettese kifejezetten elrendelte, egyébként elegendő azt a napos csendőr tudomására adni.

111. (183. pont.) Köteles-e a szolgálatmentes legénység vasárnapokon és ünnepnapokon az istentiszteleten megjelenni?

Vasárnapokon és ünnepnapokon a szolgálatmentes legénység köteles saját vallásának istentiszteletén megjelenni.

112. (185. pont.) A napos, ügyeleti és készségi szolgálatok átadását és átvételét kinek kell jelenteni?

A napos, ügyeleti és készségi szolgálatok átadását és átvételét kihallgatáson kell jelenteni. Ha a parancsnok nem tart kihallgatást, a jelentést a segédtisztnél, őrsökön az őrsparancsnoknál, távollétében az őrsparancsnok helyettesénél kell megtenni.

113. (186. pont.) Őrsökön a napos csendőrnek mi van megengedve?

Őrsökön a napos csendőrnek meg van engedve, hogy éjjel levetkőzve ágyban alhassék. A napos szolgálatban álló csendőr, ha őt ebben a szolgálatban nem gátolja, a napirend szerinti

foglalkozás befejezése után a takarodóig a laktanyából eltávozhatnak.

114. (188. pont.) *Örsökön a készülségi szolgálatot ki látja el?*

Örsökön a készülségi szolgálatot a napos csendőr látja el.

115. (194. pont.) *Hogyan jelentik a csendőrök megbetegedésüket?*

Csendőrök megbetegedésüket az őrsparancsnoknak, illetőleg őrsön kívüli egyének közvetlen előljárójuknak szóval, ha pedig laktanyán kívül laknak és egészségi állapotuk miatt a laktanyába bemenni nem képesek, szolgálati jeggyel vagy megbizottjuk útján jelentik.

116. (194. pont.) *Hogyan kell eljárni, ha orvos helyben nincs?*

Ha helyben orvos rendelkezésre nem áll és ha a betegség szemmel láthatóan könnyebb természetű, akkor addig, amíg a beteg egyén orvossal megvizsgáltatható, a betegség tüneteit, valamint a test hőmérsékletét a gyengélkedők könyvébe az őrsparancsnok vezeti be.

117. (196. pont.) *Mire kötelesek a nemi betegségben megbetegedett csendőrök?*

Nemi betegségben megbetegedett egyének azt a nőszemélyt, akitől betegségüket kapták, megnevezni kötelesek, hogy a betegség továbbterjesztésének meggátlására szükséges intézkedéseket a közigazgatási (állami rendőrségi) hatóság megtehesse. Az erre vonatkozó jelentéseket a szárnyparancsnoksághoz kell előterjeszteni és a szükséges intézkedéseket az teszi meg.

118. (196. pont.) *Mikor kell a beteg csendőrt felelősségre vonni?*

Olyan egyéneket, akik indokolatlanul beteget jelentettek, vagy nemi betegségüket eltitkolták, felelősségre kell vonni.

119. (198. pont.) *Az időszaki orvosi vizsgák a csendőrség egyéneire kötelezők-e?*

A Szolgálati Szabályzatban előírt időszaki orvosi vizsgálatok — a 3 szolgálati évet be nem töltött csendőrök kivételével — a csendőrség egyéneire nem kötelezők.

120. (201. pont.) *A csendőrnek hogyan kell öltözködnie?*

A csendőr öltözetének kifogástalan és szabályszerű voltára mind szolgálatban, mind szolgálaton kívül különös súlyt helyezzen. A csendőrnek a laktanyán kívül mindig szabályszerűen öltözködve és karddal kell megjelennie.

121. (202. pont.) *A szolgálatban lévő csendőrnek hogyan kell öltözködnie lennie?*

Aszolgálatba lépő csendőrnek minden alkalommal tekintélyének megfelelő öltözetben, kalappal, kesztyűvel, lőfegyveres szolgálatban mindig léeresztett állszíjjal, teljes és szabályszerű felszereléssel, megborotválkozva, — több tagból álló járőrnek pedig teljesen egyformán öltözködve és felszerelve kell lennie. Feltűnően kopott vagy foltozott ruházatot nyáron semmi esetre sem szabad viselni, télen pedig csakis köpeny alatt. Szolgálatban álló csendőrnek olyan tárgyat, amely a járőrtáskában vagy a hátibőröndben el nem fér, a bűnfelek kivételével, vinnie nem szabad.

122. (202. pont.) *Nyáron nagy melegben vagy vasúton a ruházatkodást illetőleg milyen könnyítések vannak megengedve?*

Nyáron nagy melegben — de csak községekben vagy lakott helyeken kívül, továbbá vasúton (hajón) utazáskor — a nyakszegély levétele bekapcsolt zubbony nyak mellett, valamint az állsízjnak a kalapba helyezése és a kesztyűk lehúzása meg van engedve. Vasúton utazás alkalmával a köpeny és kalap letehető, a fegyverzetet és járőrtáskát azonban letenni nem szabad.

123. (203. pont.) Szolgálatban a puskának hogyan kell megtöltve lennie s a szuronyt hogyan kell viselni?

A puskának a szolgálat egész tartama alatt mindig megtöltve kell lennie és pedig olyan módon, hogy négy töltény a szekrényben legyen. A tárból kivett ötödik töltényt a tölténytáskában kell elhelyezni. Ezenfelül a tölténytáskában összesen 15 tölténynek kell lennie. A szuronyt a puskára feltűzve kell hordani.

Közlekedési eszközök igénybevétele esetében a szuronyt le kell venni.

124. (204. pont.) A közbiztonsági szolgálatot milyen fegyverzettel és felszereléssel kell teljesíteni?

Minden közbiztonsági szolgálatot puskával kell teljesíteni, azonban a nappali helyi szolgálatot és a vasút- (hajó) ügyeletet a pisztollyal ellátottak pisztollyal is teljesíthetik.

Az őrsállomáson kívül minden szolgálatot járőrtáskával és szuronyhüvellyel kell teljesíteni.

Járőrszolgálatban hátibőröndöt viselni nem szabad.

125. (205. pont.) A szolgálatban a csendőrnek a fegyverzetén és felszerelésén kívül még mivel kell ellátva lennie?

A szolgálat érdekében szükséges, hogy minden csendőrnek jól járó zsebórája és saját nevével vagy annak kezdőbetűivel ellátott pecsétnyomója legyen és ezeket szolgálatba mindig magával vigye.

126. (206. pont.) Melyek a napos csendőr jelvényei?

A napos csendőr jelvényei: a kalap, a jel-sípzsínőr, a kard és a derékszíj a tölténytáskák. Ha a napos csendőr ebben a minőségében elfoglalva nincs, akkor a kalapját akként helyezi ágyának fejevántására, hogy annak címere az ágy lábrésze felé legyen for-

dítva; a kardját pedig a külső részével felfelé fordított kardhüvelytáskával hosszában akként fekteti az ágv közepére, hogy a markolatkupak az ágy lábrésztől egy arasznyira essék.

127. (208. pont.) Mikor kell a csendőrnek a szolgálati, s mikor a kimenő ruházatot viselni?

A csendőr szolgálatban szolgálati ruházatot, ha pedig a laktanyát szolgálaton kívül elhagyja, kimenő ruházatát viselje. Kimenő ruházatot szolgálatban csak esetenként kiadott külön parancsra szabad viselni.

128. (209. pont.) Díszruhát mikor kell viselni?

Díszruhát kell viselni:

1. Ha az Államfő ideiglenes tartózkodásra az állomásra érkezik, az ott tartózkodás egész tartama alatt.

Ha azonban az Államfő az állomásra 8 napnál tovább tartó ideiglenes tartózkodásra érkezik, a díszruhát csak a megérkezés és az elutazás napján, valamint vasárnapokon és ünnepnapokon kell viselni, de az ott tartózkodás egész ideje alatt a belső és a helyi szolgálatot kimenő ruhában kell teljesíteni.

2. Ha a miniszterelnök, a honvédelmi és a belügyminiszter, a honvédség főparancsnoka, a csendőrség felügyelője, a csendőrség felügyelőjének helyettese, a beosztott tábornoka, vagy az illetékes csendőrkerületi parancsnok hivatalosan, illetőleg szolgálatban az őrsállomásra érkezik: a megérkezés napján.

3. Az Államfő születése és nevenapján, valamint Szent István király napján.

4. Díszkivonulások alkalmával.

Ünnepélyes alkalmakkor (esküvő, temetés stb.), amidőn a díszruha viselését a társadalmi illemszabályok megkívánják.

Az 1., 2. és 3. alpont alatt felsorolt esetekben a díszruhát belső szolgálatban, helyi szolgálatban és szolgálaton kívül kell viselni

129. (211. pont.) *Csendőrség tagjai alá vannak-e vetve a fegyelmi fenyítő hatalomnak?*

A csendőrség tagjai a Szolgálati Szabályzat I. Rész XIII. fejezetében tárgyalt fegyelmi fenyítő hatalomnak vannak alávetve.

130. (240. pont.) *Az ország határát szabad-e átlépni?*

Az ország határát sem nyomonüldözés céljából, sem más okból átlépni nem szabad, ha csak e tekintetben az illető szomszéd állammal kölcsönösségen alapuló megegyezés nem áll fenn.

131. (241. pont.) *Mit nevezünk örskörletnek?*

Azt a területet, amelyen az örs szolgálatot teljesíteni hivatott, örskörletnek nevezzük.

132. (244. pont.) *Mit nevezünk őrzártnak?*

Az örskörlet községeinek és tereptárgyainak (tereprészeinek) azt az állandó sorozatát, illetőleg azt az útvonalat, amelyet a járőr ugyanannak a szolgálati kivezénylésnek tartama alatt megszakítás nélkül leportyáznai köteles, „őrzártnak“ nevezzük.

133. (251. pont.) *Mit értünk a járőr, a járőrvezető, járőrtárs és szolgálatilag fellépő csendőr alatt?*

A felszerelten akár egyedül, akár többemagával szolgálatteljesítésre kivezényelt és eligazított csendőr a „csendőrzártnak“ fogalma alá tartozik. A két vagy több csendőrből álló járőr parancsnoka „járőrvezető“, a többi tag a „járőrtárs“. A kivezénylés nélkül „szolgálatilag fellépő“ csendőrt mindaddig, amíg ebben a minőségben működik, szolgálatban állónak kell tekinteni, de a csendőrzártnak fogalma alá nem tartozik.

134. (252. pont.) *A közbiztonsági szolgálatot milyen ruhában és felszereléssel kell teljesíteni?*

Minden közbiztonsági szolgálatot szabályszerű egyenruhában és teljes felszereléssel kell teljesíteni.

135. (252. pont.) *Szolgálati kivezénylést és bevonulást hová kell bevezetni?*

Minden szolgálati kivezénylést és bevonulást — tehát a belső szolgálatot is — a szolgálati havi füzetbe a kivezényléskor, illetőleg a bevonulás után azonnal be kell vezetni.

136. (253. pont.) *Szolgálati lappal milyen járőrt kell ellátni?*

Minden közbiztonsági szolgálatra egyenruhában kivezényelt járőrt „szolgálati lappal“ kell ellátni.

Belső szolgálatra, valamint nem közbiztonsági szolgálatra (kihallgatás, tanukihallgatás, felvételezés stb.) kivezényelt csendőröket szolgálati lappal ellátni nem kell.

137. (258. pont.) *Szolgálathoz vezényelt járőr a szolgálat megkezdése előtt mire köteles? Az eligazítást az őrsparancsnok hogyan végzi?*

Minden szolgálatba vezényelt járőr a szolgálat megkezdése előtt az őrsparancsnoknál vagy helyettesénél jelentkezni köteles. A szolgálat megkezdése alkalmával az őrsparancsnok (helyettese) a járőrt a szabályszerű, tiszta és egyöntetű öltözet és felszerelés tekintetében megvizsgálja, a szolgálati feladatot a szolgálati lap átadása mellett a járőrvezetővel közli, őt arra, hogy feladatát miként teljesítse, kioktattja, a járőrt szabálytalanságoktól való tartózkodásra figyelmezteti és azután az e célra kijelölt helyen a fegyvereket — jelenlétében — megtölteti és a járőr elindulását elrendeli.

138. (258. pont.) *Lovas járőr eligazításakor az őrsparancsnok miről köteles meggyőződni?*

Lovas járőr eligazításakor az őrsparancsnok meggyőződni köteles a lovak állapotáról, vasalásáról, nyergeléséről, kantározásáról és málházásáról, továbbá arról, vajjon a csendőr

tartalékpatkókkal, patkószegekkel és itató vederrel, valamint a szolgálat tartamához mért lóttáppal, nyáron tompa, télen éles patkósarokkal el van-e látva és hogy patkósarokkulcsot visz-e magával.

139. (258. pont.) *Mikor van megengedve, hogy az őrsparancsnok nem a szolgálatba induláskor, hanem azt megelőzően igazítsa el a járőrt?*

Ha a szolgálat megkezdésének időpontja 21 és 7 óra közé esik és a kijelölt járőrvezető minden tekintetben megbízható, kivételesen meg van engedve, hogy a járőr eligazítását — a fegyverek megtöltésének kivételével — az őrsparancsnok 21 óra előtt végezze és az előírt időben való elindulást a járőrvezetőre bízza, aki a pontos indulásért személyesen felelős. A fegyverek megtöltését ebben az esetben a járőrvezető rendeli el.

140. (258. pont.) *Szolgálatból bevonuló járőrök kinél kötelesek jelentkezni?*

Szolgálatból bevonuló járőrök az őrsparancsnoknál, távollétében, vagy ha ő a lakatnyán kívül lakik, a helyettesénél minden időben — tehát éjjel is — jelentkezni kötelesek.

141. (261. pont.) *Portyázás alkalmával a szolgálat eredményességét illetően mit tartson szem előtt a csendőr?*

Portyázás alkalmával a csendőr mindig tartsa szem előtt, hogy szolgálata csak úgy lehet eredményes, ha a terep kihasználásával mindenütt váratlanul és meglepetésszerűen jelenik meg, azért sem útirányát, sem pedig feladatát vagy célját senkinek elárulnia nem szabad.

142. (262. pont.) *Hogyan menetteljen portyázás közben a csendőr?*

Portyázás közben a csendőr akként menetteljen, hogy mindent, ami körülötte van, vagy történik, nyugodtan megsejmelhessen. Ez

azért is szükséges, hogy a csendőr vagy a ló idő előtt ki ne fáradjon és hosszabb útnak egyfolytában való megtételére képes legyen.

143. (263. pont.) *Mit kell a szolgálati lapba bevezetni?*

Minden községnél és tereptárgynál a megérkezés és elindulás idejét, továbbá annak az egyénnek a nevét, akivel a járőr ott értekezett, a járőrvezető az illető községben vagy tereptárgynál a szolgálati lapba tintaíróval bejegyezni köteles. Ha ez valamely tereptárgynál nem volt lehetséges (például sötét éjjel, eső miatt, stb.), akkor ezt a következő községben vagy tereptárgynál pótolja. Be kell vezetni továbbá a szolgálati lap megfelelő rovatába az esetleg megtartott lest és a pihenőt is. A pihenő idejét mindig annak megkezdése alkalmával kell bejegyezni.

Községekben a községi, vasút- (hajó) állomásokon pedig a vasúti (hajó) bélyegzőt a szolgálati lap hátlapjára kell nyomni.

A bejegyzéseknél, valamint a községi (vasúti, hajó) bélyegző lenyomatának megszerzésénél vigyázni kell arra, hogy a szolgálati lap „Parancs” rovatát illetéktelenek ne lássák.

144. (265. pont.) *A szolgálati lap hátlapjára a járőrvezető mit jegyez fel?*

A szolgálati lap hátlapjára esetről esetre a járőrvezető még a szolgálat tartama alatt röviden feljegyzi:

a) az útiránytól való végleges eltérést, a szolgálat megszakítását, meghosszabbítását vagy részben való teljesítését, a járőr tagjainak elválását, saját kezdeményezésből tartott fél órán felüli lesnek, valamint az előírt les önkéntes meghosszabbításának vagy elhagyásának, továbbá a másnapra nyúló pihenő rövid indokolását, vasút vagy előfogat igénybevétele, a korábbi vagy későbbi bevonulás okait;

b) a különös eseményeket.

Ha a leportyázott tereptárgyak a szolgálati lapban előírva nem voltak, vagy ha a járőrnek az előírtakon kívül más községeket és tereptárgyakat is le kellett portyáznia, ezeket és pedig annyiszor, ahányszor ott a járőr megfordul — a járőrvezető jegyzi be.

145. (266. pont.) Az előírt útiránytól mikor térhet el a járőr?

Az előírt útiránytól, nevezetesen a községek és tereptárgyak előírt sorrendjétől ok nélkül eltérni nem szabad. Az előírt útiránytól való eltérés csak azokban az esetekben van megengedve:

a) ha a járőr arra parancsot kap;

b) ha illetékes hatóság vagy hatósági személy a járőrhöz olyan sürgős természetű felhívást vagy megkeresést intéz, amelynek a további portyázással kapcsolatban való teljesítése nem lehetséges;

c) ha a járőr által indított nyomozás érdekei megkívánják;

d) ha a járőr elkövetett, vagy folyamatban levő, súlyos természetű büntetendő cselekményről, tűzvészről, elemi csapásról, stb. értesül;

e) ha az eltérés valamely elfogott, vagy elővezetett egyén átadása végett szükséges és végül

f) büntettesek nyomon üldözése céljából.

Ha a járőr azokat a tennivalóit, amelyek miatt az útiránytól eltért, elvégezte, az őrzőportyázását csak abban az esetben köteles folytatni, ha az a kivezenyléstől számított 36 óra alatt befejezhető.

146. (267. pont.) A járőr tagjainak mikor szabad a portyázást félbeszakítani s az őrsre előbb bevonulni?

A járőr az őrzőportyázását félbeszakítani és az őrsre az előírt idő előtt bevonulni csak akkor jogosult, illetőleg köteles, ha:

a) erre parancsot kapott;

b) szolgálat közben valakit elfogott vagy őrizetbe vett és az illetőt az őrsre kell kísérnie;

c) a járőr valamelyik tagja megbetegszik, vagy megittasodik és a szolgálatot folytatni képtelen;

d) a további portyázásnak el nem hárítható vagy ki nem kerülhető természeti akadály áll útjában (beszakadt híd, elöntött terület, stb.);

e) a járőr szigorú készültség elrendeléséről, vagy az őrsállomáson történt nagyobb méretű elemi csapásról vagy rendzavarásról értesül.

147. (268. pont.) A járőr tagjainak mikor szabad egymástól elválniok?

A járőr tagjainak egymástól elválniok csak elkerülhetetlen szükség esetében, nevezetesen akkor szabad, ha a járőrnek ugyanebben az időben különböző helyeken kell halasztást nem tűrő szolgálati cselekményeket végeznie vagy sürgős intézkedéseket tennie, az elválás azonban ilyen esetekben is csak addig tartson, amíg az elkerülhetetlenül szükséges. Kettőnél több tagból álló járőrnek indokolt esetben való széttagozása a járőrvezető joga; ilyen esetben az ujonnan alakult járőr vezetőjét is ő jelöli ki. Az elvált járőrvezetőnek feladatát fél ívnagyságú papírlapon írásban kell kiadni, amely ebben az esetben a szolgálati lapot pótolja. Ezt a papírlapot bevonulás után a szolgálati laphoz kell csatolni.

148. (269. pont.) Hogyan szabad portyázni s mikor szabad vasutat, vagy előfogatot igénybe venni?

Portyázni gyalog, lóháton, vagy kerékpáron szabad. Vasutat és előfogatot igénybe venni csak büntettesek üldözése végett és akkor szabad, ha a járőrnek valahol sürgősen meg kell jelennie, vagy ha a járőr valamelyik tagja menetképtelenné vált. Ilyenkor a menetlevelet a szolgálati lap pótolja.

149. (273. pont.) *Ha az élelmezés nehézségekre ütközik, hol lássa el élelemmel magát a járőr?*

Ott, ahol járőrködés közben az élelmezés nehézségekre ütközik, a járőr lássa el magát az örsön élelemmel.

150. (274. pont.) *Több járőr egyesülése alkalmával a parancsnokságot ki veszi át?*

Több járőr egyesülése alkalmával — ha más rendelkezés nincsen — a parancsnokságot a rangban legidősebb járőrvezető veszi át.

151. (282. pont.) *A szolgálati órák száma a beosztott csendőrök részére mennyi?*

A szolgálati órák száma mind télen, mind nyáron a beosztott csendőrök részére valamennyi örsön napi hat óra.

152. (287. pont.) *Szolgálatban minő pihenők vannak?*

Kétféle pihenő van: három óránál nem hosszabb ideig tartó kispihenő, az ennél hosszabb tartamú nagypihenő. Az utóbbi azonban egyfolytában hat óránál hosszabb nem lehet. Minden közbiztonsági szolgálatban eltöltött időnek egyharmada pihenő. A portyázásra kilométerenkint megállapított időben a pihenő ideje már benne van.

153. (287. pont.) *Mi van megengedve a járőrnek kispihenő és nagypihenő alatt? Hol kell a nagypihenőt tartani?*

A kispihenő alatt a járőr étkezhetik, fegyverét, kalapját és szerelvényét maga mellé leteheti, ruházatát — de kizárólag csak szárítás céljából — le is vetheti. Nagypihenők alatt a járőr levetkőzhetik és alhatnak. Nagypihenőt lehetően fedett helyen kell tartani, szabadban csak olyan helyen, ahol a járőr meglepetéseknek, vagy a közönség szemének kitéve nincs.

154. (288. pont.) *Szabad-e a pihenőhelyet elhagyni? Örsállomáson teljesített szolgálat*

alkalmával az illetékes pihenőt hol kell megtartani?

A pihenőhelyet csak szolgálati okból és csak szabályszerűen felszerelve szabad elhagyni.

Örsállomáson teljesített szolgálat alkalmával az illetékes pihenőt a laktanyában kell megtartani.

155. (288. pont.) *Mikor szabad a pihenőt a laktanyában megtartani?*

Olyan kivételes esetekben, amikor valamely őrzőjáratban pihenőhely egyáltalában nem áll rendelkezésre, meg van engedve, hogy a járőr az illetékes nagypihenőt, a szolgálat közben vagy végén, a laktanyában is megtarthassa. A pihenőnek ilyen módon való megtartása mindkét esetben beszámít a szolgálatba.

156. (288. és 289. pont.) *Szabad-e a pihenőnek egyik napról a másikra átnyúlnia és milyen esetben?*

Rendes szolgálatban a pihenőnek egyik napról a másikra átterjednie rendszerint nem szabad, az ettől való kivételes eltérést a szolgálati lapon meg kell indokolni.

Olyan szolgálatokban, amelyek több egymásután következő napra terjednek és amelyekben a járőr csak nappal működhetik (például nyomozás, karhatalmi szolgálat, stb.), az egész éjszaka pihenésre fordítható. A szolgálati ténykedést azonban, ha a járőr azt önállóan végzi, ilyen esetben 7 órakor meg kell kezdeni és 21 óra előtt — a kispihenő idejét kivéve — félbeszakítani nem szabad.

157. (292. pont.) *Ha az előljáró a járőrt szabálytalanságon éri, mi a kötelessége?*

Nyilvánvaló szabálytalanság vagy kihágás esetében minden előljáró és feljebbvaló köteles az illető járőrrel vagy csendőrrel szemben rejlépní és a szabálytalanságot vagy kihágást megszüntetni.

158. (295. pont.) *A szolgálatban álló csendőr milyen joggal bír?*

A szolgálatban álló, vagy szolgálati minőségben fellépő csendőr ugyanazokkal a törvényes jogokkal van felruházva, amelyekkel minden katonai őr bír és ezenkívül a törvénynek a polgári hatósági közegekre kiterjedő külön oltalmában is részesül. Ez alatt azt kell érteni, hogy a szolgálatban álló csendőrnek szóbeli megsértését, mindennemű megfenyegetését, megtámadását vagy bántalmazását s végül a vele szemben kifejtett ellenszegülést, az érvényben álló katonai törvények „katonai őr” ellen, a polgári törvények pedig „hatósági közeg” ellen elkövetett bűncselekménynek minősítik és mint ilyent büntetik.

159. (295. pont.) *A szolgálatban álló csendőr kivel szemben jogosult fellépni? Felhívásának köteles-e mindenki engedelmeskedni?*

A szolgálatban álló csendőrnek — indokolt esetben — jog^a van bárkivel szemben szolgálati minőségben fellépni; felhívásának ilyenkor mindenki, különbség és kivétel nélkül, legyen az illető akár katona, akár polgári egyén, utólagos panaszlási jogának fenntartása mellett, engedelmeskedni köteles.

160. (296. pont.) *A szolgálatban álló csendőrnek általában minő ténykedések végzésére van joga?*

A szolgálatban álló, vagy szolgálati minőségben fellépő csendőrnek joga van általában a következő szolgálati ténykedéseket végezni:

1. Figyelmeztetés.
2. Igazoltatás.
3. Kikérdezés.
4. Feljelentés.
5. Elővezetés.
6. Elfogás.
7. Házkutatás és személymotosás.
8. Tárgyak őrizetbe vétele.
9. Megbilincselés.

10. Kényszerítő eszközök alkalmazása.

11. Fegyverhasználat.

161. (297. pont.) *Minő ténykedésekre jogosult még a szolgálatban álló csendőr?*

Joga van a szolgálatban álló csendőrnek:

a) Személyeket és helyiségeket a szolgálat érdekében megfigyelni.

b) Helyszíni szemlét tartani.

c) A nyomozás színhelyén levőknek az onnan való távozást megtiltani vagy őket egy általa kijelölt helyen való tartózkodásra utasítani.

d) Az ő hatáskörébe eső mindazokat az intézkedéseket megtenni, amelyek a büntendő cselekmény nyomainak épségbentartására alkalmasak, továbbá amelyek a bűnjeleknek és bizonyító adatoknak megszerzésére és biztosítására, a tettesek vagy részesek megszökésének megakadályozására, általában a bűncselekmény kiderítésének biztosítására szolgálhatnak.

e) Közveszély vagy segélykiáltás esetében bármelyik magánházba bármikor behatolni.

f) Sürgős esetben üldözés céljából, továbbá közveszély vagy sürgős és fontos nyomozás alkalmával a helyszínnek gyors elérhetése végett a kincstár költségén szállító eszközöt felfogadni.

g) Állami és magántávbeszélőt, távírdát, sürgős szolgálati utazásoknál pedig mind a személy-, mind a gyors- és tehervonatokat is igénybevenni.

h) Honvédparancsnokságoknak, közrendészeti szerveknek és polgári őrtestületeknek, nemkülönben a községi előljáróságoknak támogatását igénybevenni.

i) Közigazgatási (állami rendőrségi) hatósági intézkedést igénylő ügyekben — ha a késedelem veszéllyel jár — már a hatósági intézkedések megtétele előtt is megtenni mindazt, ami a veszély vagy kár elhárítására, illetőleg csökkentésére szükséges.

162. (298. pont.) *A csendőr milyen intézkedések megtételétől van eltiltva?*

A csendőr által semmi körülmények között meg nem tehető intézkedések a következők:

- a) bírói és szakértői szemle;
- b) tanuk jegyzőkönyvi kihallgatása és megesketése;
- c) tanuknak vagy szakértőknek vallo- másra, illetőleg tanuskodásra kényszerítése;
- d) őrizetbe veendő tárgy kiadására kény- szerítés;
- e) posta- vagy táviróhivatalban, továbbá szállító és fuvarozó intézeteknél levő levelek, táviratok és egyéb küldemények visszatartása, őrizetbe vétele, vagy már lefoglalt ilyen kül- demények átvétele;
- f) másnak szóló zárt levelek és lefoglalt postai küldemények felbontása.

163. (299. pont.) *Ha a csendőr oly intéz- kedés megtételét tartja szükségesnek, amely- nek megtételére nincs feljogosítva, mi a kö- telessége?*

Ha a csendőr olyan intézkedések megtéte- lét tartja szükségesnek, amelyeknek megté- telére joga nincs, erről az őrsparancsuokság- nak, késedelmet nem tűró esetekben pedig közvetlenül az ügyészségnek vagy a legköze- lebbi járásbírósnak, illetőleg főszolgabíró- nak teygen jelentést.

164. (299. pont.) *Hogyan kell eljárnia a csendőrnek, ha a nyomozó cselekmény telje- sítése oly sürgős, hogy az ügyészség vagy já- rásbírósnak intézkedését bevárni nem lehet?*

Ha a teljesítendő nyomozó cselekmény olyan sürgős, hogy azt még a királyi ügyész- ség vagy a legközelebbi királyi járásbírósnak (főszolgabíró) intézkedéséig sem lehet elha- lasztani, nevezetesen, ha a sértettnek, tanunak vagy terheltnek jegyzőkönyvi kihallgatása, lefoglalásnak, házkutatásnak, személymotosás- nak vagy előzetes letartóztatásnak a rendőr-

hatóság által való végrehajtása halaszthatat- lanul szükséges, akkor a csendőr annak foga- natosítására a községi előljáróságot, mint rendőri hatóságot kérje fel.

165. (300. pont.) *Szolgálati fellépésre a csendőr mikor jogosult?*

Szolgálati fellépésre a csendőr akkor jo- gosult, amikor szolgálattételre ki van vezé- nyelve és szabályszerűen fel van fegyver- kezve.

Sürgős esetekben azonban, amikor a kése- delem veszéllyel jár és azonnali fellépése ered- ményre nyújt kilátást, a csendőr saját kezde- ményezéséből akkor is jogosult, sőt köteles fellépni, ha nincsen szolgálatban és csak kard- dal van ellátva.

166. (300. pont.) *Szolgálati fellépésnél mit tartson a csendőr szem előtt? Van-e joga segít- séget kérni s ha segítséget nem várhat, mi a kötelessége?*

A csendőr fegyvere becsületét minden kö- rülmények között tartsa szem előtt. Ha tehát a helyzetet megfontolva azt látja, hogy egye- dül nem érhet célt, akkor a csendőrlaktanyá- ból vagy más közbiztonsági szervektől, a hon- védségtől, avagy a község előljáróságától kér- jen segílyt. Ha segítséget nem várhat, köte- lességének hű teljesítése alól még akkor sem szabad magát a saját biztonsága érdekében kivonnia, ha csak egyedül van is.

167. (301. pont.) *Szolgálati fellépéseknél minő magatartást kell kerülni? A szolgál- atban álló csendőr szolgálati fellépése alkalmá- val köteles-e igazolni magát? Szolgálati fel- lépés alkalmával milyen magatartást kell ta- nusítani?*

Szolgálati fellépéseknél és általában min- den szolgálati ténykedésnél feltűnést, feles- leges vitatkozást, kiabálást, lármát vagy a nem okvetlenül szükséges erőszakot mellőzni kell és arra kell törekedni, hogy ilyenkor a

járőr körül csődület ne támadjon.

A csendőr felszólításának nem engedelmességek előtti nyomatékosabb rendszabályok alkalmazását is kilátásba lehet helyezni.

A csendőrt egyenruhája igazolja, tehát szolgálati fellépése előtt magát külön igazolni nem köteles. Miután azonban a csendőr ténykedése ellen mindenkinek jogában áll panaszt emelni, a szolgálati ténykedés befejezése után köteles az igazolványát kívánatra felmutatni és megengedni, hogy az igazolást kérő egyén a csendőr nevét és beosztását feljegyezze.

Szolgálati fellépés vagy megtámadtatás esetében a csendőrnek határozott és bátor magatartást kell tanusítani. Különösen vigyázzon arra, hogy le ne fegyverezték, mert a lefegyverzés a csendőr legnagyobb szégyene.

Gyáva magatartás miatt a csendőrt az eset körülményeihez képest a honvéd bíróság vonja felelősségre.

168. (302. pont.) Ha a csendőr valakivel szemben fellép, hogyan áll fel?

Ha a csendőr valakivel szemben szolgálati minőségben fellép, puskáját vegye „súlyba“, járőrtársa pedig attól az egyéntől, akivel szemben a járőr fellépett — szintén „súlyba“ vett puskával — egy-két lépésnyire oldalt álljon fel, hogy annak minden mozdulatát megfigyelhesse és járőrvezetőjét támadás ellen azonnal megvédelmezhesse.

Ha a csendőr fellépésének különös nyomatékot akar adni, akkor fellépését „a törvény nevében“ szavak előzzék meg. Ha az, aki ellen el kell járnia, magyarul nem tud, lehetőség szerint ezeket a szavakat az illető által is ismert nyelven meg kell ismételnie. Olyan esetekben, amikor ezt az utasítást kifejezetten előírja, vagy ha különös elővigyázat szükséges — főként, ha a csendőr egyedül van — a puskát hozza lökés helyzetbe, a pisztolyt ragadja meg, vagy ennek hiányában rántson kardot, hogy minden ellenállást lehetőleg meg-

előzzön, a személye ellen intézett váratlan támadás esetére pedig a fegyverhasználatra minden pillanatban készen álljon. Ezért a csendőr, ugyanakkor, amikor puskáját lövésre kész helyzetbe veszi, egy töltényt is adjon fel, a zárócsapót azonban fordítsa jobbra.

A csendőr azt, akivel szemben szolgálati minőségben fellép, kísérje szakadatlan figyelemmel és — különösen, ha egyedül van — ne engedje, hogy az illető bármilyen ürügy alatt három lépésnél közelebb jöjjön hozzá. Ha lehetséges, a csendőr, anélkül, hogy félelmet mutatna, úgy álljon fel, hogy háta fedezve legyen.

169. (303. pont.) A veszélyes gonosztevőket és a felfegyverzett gonosztevőket hogyan szólítsa fel a járőr?

A veszélyes gonosztevőket a járőrvezető mindenkor lövésre kész helyzetbe vett puskával kezei felemelésére szólítsa fel és oldalról olyan ívben közelítse meg, hogy megtámadtatása esetében járőrtársa őt puskájával megvédhesse.

Felfegyverzett gonosztevőket célbavett puskával megállásra és fegyverüknek a földre fektetésére kell felszólítani. A fegyver letétele után a gonosztevőt hívja fel, hogy felemelt kezekkel jöjjön előre s ha a gonosztevő a fegyverétől eltávolodott, a járőrtársa azt vegye magához.

170. (304. pont.) Ittas egyénekkal mikor és hogyan szabad fellépni?

Olyan ittas egyénekkal szemben, akik bűntettet vagy vétséget nem követtek el, csak akkor szabad fellépni, ha a fellépés mellőzése által veszély, vagy érzékeny kár következhetne be. Ilyen egyéneket, ha közbotrányt okoznak, igyekezni kell mások által lecsillapíttatni és a közönség szeme elől eltávolíttatni s csak ha ez nem lehetséges, kell velük szemben — ittas állapotukat figyelembe véve — fellépni.

171. (305. pont.) *Elmebetegekkel szemben mikor kell fellépni?*

Elmebetegekkel szemben csak akkor kell fellépni, ha ők a csendőr, vagy más személyek életét, testi épségét vagy vagyonát közvetlenül veszélyeztetik.

172. (306. pont.) *Mit értünk figyelmeztetés alatt s ha a csendőr figyelmeztetéssel célt ért, milyen esetben tesz feljelentést?*

A figyelmeztetés az a szóbeli útbaigazítás vagy rendelkezés, amellyel a csendőr tiltott cselekmények, vagy mulasztások elkövetését, folytatását vagy ismétlését megakadályozni törekszik. Ha a figyelmeztetéssel célt ért, feljelentést csak akkor tesz, ha a figyelmeztetett egyén a szándékolt büntetendő cselekményt már befejezte, vagy ha a törvény szerint büntetendő kísérletet követett el.

173. (307. pont.) *Jogosult-e a csendőr valakit igazoltatni?*

A csendőr jogosult bárkit, akit személyesen nem ismer, személyazonosságának igazolására felszólítani, ha kilétének megállapítása akár az illető egyén személyének gyanús volta, akár más körülmények, nevezetesen büntetendő cselekmények gyanúja miatt szükséges.

174. (308. pont.) *Mi az eljárás azokkal az egyénnel szemben, akik magukat igazolni nem tudják, vagy nem akarják?*

Azokat az egyéneket, akik magukat igazolni nem tudják, vagy nem akarják, igazoltatásuk végett a legközelebbi községi előljáráshoz, illetőleg oda, ahol igazoltatásuk lehetséges, elő kell vezetni.

175. (309. pont.) *Mit értünk elővezetés alatt?*

Az „elővezetés“ az az eljárás, amikor a csendőr valakit a 44. §-ban előírt esetekben akár saját kezdeményezéséből, akár az illetékes bíróság (hatóság) felhívása (megkeresése)

folytán őrizetbe vesz abból a célból, hogy őrsparancsnoksága vagy az illetékes bíróság (hatóság) elé állítsa, vagy pedig személyazonosságának megállapítása végett oda kísérje, ahol az megtörténhetik.

176. (309. pont.) *Az elővezetést minek kell megelőznie?*

Az elővezetést mindig az őrizetbevételnek kell megelőznie, ami abból áll, hogy a csendőr az elővezetendő egyénnek tudomására adja, hogy mi okból vette őrizetbe, továbbá, hogy mindaddig, míg az őrizetbevételt meg nem szüntetik, a csendőr rendelkezéseinek eleget tenni köteles.

177. (310. pont.) *Ki köteles a csendőr elővezetni?*

A csendőr elővezetni köteles azt:

a) akit az illetékes bíróság vagy hatóság kifejezetten elővezetni rendel;

b) aki a csendőr előtt gyanússá válik s felszólítására magát igazolni nem tudja, vagy az igazolást megtagadja;

c) akinek igazoltatása alkalmával személyazonosság, vagy igazolványának hitelessége iránt alapos kétség merül fel;

d) akinél olyan tárgyak vannak, amelyeknek törvényszerű bírhatása, vagy használata iránt alapos kétség forog fenn;

e) akit éjnek idején gyanús körülmények között, gyanús eszközök birtokában talál;

f) aki mint külföldi, jelentkezési kötelezettségének eleget nem tett, vagy az ország területén engedély nélkül tartózkodik.

178. (311. pont.) *Mit értünk elfogás alatt?*

Elfogás az a ténykedés, amellyel a csendőr valakit az illetékes bíróság vagy hatóság felhívására (megkeresésére), avagy saját kezdeményezéséből is személyes szabadságában korlátoz, abból a célból, hogy az illetőnek az illetékes bíróság, vagy hatóság elé állítását biztosítsa.

179. (312. pont.) *Kit köteles a csendőr elfogni?*

A csendőr elfogni köteles:

A) *Büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetése, illetőleg annak nyomatékos gyanúja esetében azt:*

1. aki olyan büntetést követett el, amelyre a törvény halálbüntetést, életfogytig tartó, vagy öt évet meghaladó szabadságvesztésbüntetést rendel;

2. akit tetten kapnak, vétség esetében azonban csak akkor, ha kilétét megállapítani nem lehet;

3. aki a bűnvádi eljárást valakinek hamis vallomásra bírása, a büntett nyomainak vagy a bűnjeleknek megsemmisítése, megváltoztatása vagy elrejtése által meghiusítani törekszik;

4. aki előzően elkövetett büntett miatt bűnvádi eljárás alatt áll;

5. aki ellen bizonyíték forog fenn, hogy a megkísérelt büntetett vagy vétséget végre akarja hajtani, vagy aki azzal fenyegetődik, hogy újabb büntetett vagy vétséget fog elkövetni;

6. aki rovott előéletű, vagy rendőri felügyelet alatt áll;

7. aki megszökött, elrejtőzött vagy szökésre előkészületet tett;

B) *Bármely büntetendő cselekmény (büntett, vétség, kihágás) elkövetése, illetőleg annak nyomatékos gyanúja esetében azt:*

8. akinek megszökésétől azért, mert állandó tartózkodási helye és rendes foglalkozása nincs, alaposan lehet tartani.

9. aki nem magyar honos és alaposan kell tartani attól, hogy szabadlábon hagyása esetében a hatóság idézésére nem fog megjelenni;

10. aki magát igazolni nem tudja, vagy az igazolást megtagadja;

11. aki olyan természetű büntetendő cselekményt követ el, amellyel közbotrányt okoz és azt csak a tettes elfogásával lehet megszüntetni;

12. aki a büntetendő cselekményt a csendőr figyelmeztetése ellenére is folytatja.

C) *A következő kihágások esetében azt:*

13. aki házalási engedély nélkül házal, vagy a házalási szabály rendelkezéseit áthágja;

14. aki tiltott mesterséggel vagy tiltott játékkal foglalkozik;

15. aki mint mutatványos vagy utcai zenész működik anélkül, hogy erie engedélye volna, vagy aki az engedélyt áthágja;

16. aki hamis, vagy gyanús igazolvánnyal, vagy útlevéllal van ellátva, aki a hatóság félrevezetése végett álnevet használ, hamis körülményeket ad elő vagy ugyanabból a célból álruhában vagy másként átalakulva jelenik meg;

17. aki jogosulatlanul katonai vagy közhivatalnoki egyenruhát visel.

D) *Végül el kell fogni azt:*

18. aki ellen a bíróság vagy a rendőri hatóság előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot rendelt el vagy aki ellen nyomozólevél vagy elfogatóparancs van kibocsátva;

19. akit feltételes szabadságra bocsátottak, ha a rávonatkozó rendelkezést vagy tilalmat megszegte;

20. aki jogerős ítélettel ki van utasítva vagy ki van tiltva, illetőleg akit a bíróság vagy a rendőri hatóság valamely helyen való tartózkodásra utasított vagy valamely helyen való tartózkodástól eltiltott és ezt a rendelkezést, illetőleg tilalmat megszegi;

21. aki ellen bűnvádi eljárás van folyamatban, vagy akit büntett vagy vétség elkövetésével nyomatékosan gyanúsítanak és a kíváncsiorlásra előkészületeket tesz;

22. aki valamely letartóztatási helyről, illetőleg a hatóság vagy a csendőrség őrizetéből megszökött;

23. aki gyanús körülmények között a közbiztonságra veszélyesnek látszik: például közveszélyes munkakerülő, engedély nélkül kolduló, kóborcigány, stb.;

24. aki a szolgálatot teljesítő csendőrt megtámadta vagy veszélyesen fenyegette, durván szidalmazza, vagy lealázó módon sértegeti;

25. aki az elővezetésnek ellenszegül, az őt elővezető csendőr rendelkezéseit nem teljesíti, vagy szökési kísérletet tesz.

180. (313. pont.) *Mit értünk tettenkapás alatt?*

Tettenkapás alatt értjük azt:

a) ha valaki a tettet vagy részest a bűncselekményen rajtaéri;

b) ha a csendőr vagy másvalaki mint szemtanu vagy szemtanu által figyelmeztetve a tettet vagy részest azonnal, a bűncselekmény elkövetése után, elfogta vagy üzőbe vette.

181. (314. pont.) *Az elővezetést hogyan kell végrehajtani?*

Az elővezetést az elővezetendő egyén kímélésével és mindannak mellőzésével kell fogyanatosítani, ami az illető egyén előállításának biztosítására nem okvetlenül szükséges. Az elővezetendő egyénnek őrizetbe vételét a „törvény nevében“ szavakkal kell fogyanatosítani.

Az elővezetés kijelentését lehetően az elővezetendő által értett nyelven is ismételni kell.

182. (314. pont.) *Mi a különbség elfogás és elővezetés között?*

„Elfogás“ és „elővezetés“ között szigorú megkülönböztetést kell tenni. Az elővezetendőt nem szabad megbilincselni, megszökése esetében nem szabad ellene fegyvert használni. Általában személyes szabadságát nem szabad

korlátozni, hacsak az a cél elérése szempontjából nem okvetlenül szükséges. A kellő elővigyázatot azonban elővezetések alkalmával sem szabad szem elől téveszteni.

Ha az elővezetés alatt az elővezetendő az elővezetésnek ellenszegül, a csendőr rendelkezéseit nem teljesíti, szökési kísérletet tesz vagy olyan körülmények következnenek be, amelyek az elfogást indokolttá teszik, az elővezetett egyént el kell fogni és vele azontúl mint elfogottal kell bánni.

183. (315. pont.) *Az elfogást hogyan kell fogyanatosítani?*

Az elfogást a következő szavak használatával kell fogyanatosítani: „A törvény nevében foglyom“. E szavakat, ha az elfogandó magyarul nem ért, a csendőr lehetően az illető által értett nyelven is ismételje meg.

Az elfogott egyént előállításának biztosítása, vagy megszökésének megakadályozása céljából személyes szabadságában a szükséges mértékig korlátozni kell.

Elővezetésnél és elfogásnál a személyazonosság megállapítására különös gondot kell fordítani.

Az elővezetés vagy elfogás kijelentése alkalmával az illető egyénnek mindig tudtára kell adni, hogy miért lett őrizetbe véve vagy elfogva s ugyanekkor utasítani kell arra is, hogy milyen magatartást tanúsítson. Ha a csendőr szükségesnek látja, szigorúbb rendszabályok alkalmazását is kilátásba helyezheti.

184. (316. pont.) *Ha valakinek elfogására vagy elővezetésére magánosoktól megkeresés érkezik, hogyan jár el a csendőr?*

Ha valakinek elfogása vagy elővezetése végett a csendőrséghez magánosoktól vagy olyan hivataloktól érkezik írásbeli vagy szóbeli megkeresés, akik illetőleg amelyek ilyen megkeresésre nincsenek feljogosítva, az ilyen

megkeresést csak magánosoktól jövő feljelen-
tesnek kell tekinteni.

*185. (316. pont.) Ha valaki bűncselekmény
elkövetésével gyanúsítottat ad át a csendőr-
nek, hogyan kell eljárni?*

Ha valamely bűncselekmény elkövetésével
gyanusított egyént magánszemély vagy köz-
ségi előjáróság ad át a csendőrnek, az utóbbi
köteles megállapítani, hogy az átadott elfogá-
sára vagy elővezetésére indok van-e. Ha igen,
akkor azt foganatosítja, ellenkező esetben az
illetőt szabadon bocsátja és ha az átadás nem
az örsön történt, erről az örsparancsnoknak
jelentést tesz.

Ha az átvett egyéneken külső erőszak nyomai
látszanak, vagy az ellene elkövetett ilyen sé-
relmek miatt panaszkodik, erről két bizalmi
egyén jelenlétében meg kell győződni és az át-
vevő bíróságnak vagy hatóságnak jelentést
kell tenni.

*186. (317. pont.) Ha közhivatalban vagy
magánvállalatnál alkalmazottat kell elfogni
vagy elővezetni, hogyan jár el a csendőr?*

Ha közhivatalban vagy közszolgálatban
álló, avagy magánvállalatnál alkalmazott
olyan egyént kell elfogni vagy elővezetni,
akinek rögtön helyettesítése a közbiztonság
vagy más közérdek szempontjából szükséges,
az illetőnek közvetlen főnökét a szükséges he-
lyettesítés céljából még az elfogás vagy elő-
vezetés foganatosítása előtt értesíteni kell és
a helyettesítés megtörténteig csak a megsző-
kés meggátlására szükséges intézkedéseket kell
megtenni. Ilyenek lehetnek: vasúti, gőzhajó-,
bánya-, huta-, hengermű-, gőzgép- vagy gyár-
üzemi alkalmazottak vagy munkások; állami
vagy községi, egészségügyi, köz- vagy magán-
erdészeti szolgálatban állók.

Ha a főnök előzetes értesítése a késedelem-
ből származható veszély miatt meg nem tör-
ténhetik, a csendőr az őrizetbe vételt ugyan
azonnal foganatosítja, de erről egyúttal az

illetőnek főnökét is rögtön értesíteni köteles.
Ha az elfogottnak vagy elővezetendőnek szol-
gálati helyéről való elvezetése a közérdek vagy
közbiztonság veszélyeztetésével járna (pl. egy
pályaóránél), akkor elfogásával vagy előveze-
tésével addig kell várni, míg helyettesítése
iránt intézkedés történik.

Allami, törvényhatósági, községi vagy fele-
kezeti szolgálatban álló vagy az egyházi rend-
hez tartozó egyén, továbbá vasúti, gőzhajó-
zási, bányavállalati alkalmazott elfogása eseté-
ben az illető feljebbvaló hatóságát, végül
ügyvéd vagy közjegyző elfogása esetében az
ő fegyelmi hatóságát (ügyvédi, illetőleg köz-
jegyzői kamarát) az elfogással egyidejűen
azonnal értesíteni kell.

*187. (318. pont.) Az elfogott vagy előveze-
tett egyén ruháit és tárgyait átvizsgálhatja-e
a csendőr?*

A csendőr az elővezetés vagy elfogás ki-
jelentése után az elfogott ruháit és egyéb tár-
gyait mindig, az elővezetettét pedig, ha szük-
ségesnek látszik, vizsgálja át és minden olyan
eszközt vagy tárgyat, amely támadásra, ön-
gyilkosság elkövetésére, szökés véghezvitelére
vagy megkönnyítésére alkalmas, lehetően
bizalmi egyének jelenlétében vegyen el. Ilyen
tárgyak lehetnek: fegyverek, fegyverül hasz-
nálható eszközök, szerszámok, pénz, értéktár-
gyak, személyazonossági s egyéb igazoló iratok
stb. Ha az elővezetendő vagy elfogandó egyén
büntetlennel vagy szabadságvesztéssel büntetendő
vétséggel van nyomatékosan gyanúsítva, tőle
a bűnjelként tekintethe jövő, továbbá a gya-
nus eredetű tárgyakat is el kell venni. Mind-
ezekről a tárgyakról, mihelyt lehetséges, külön
jegyzéket kell készíteni s ezt az elfogottal
vagy elővezetettel és ha bizalmi egyének is
voltak jelen, ezekkel is alá kell iratni. Az el-
vett tárgyakat az elfogottal, illetőleg az elő-
vezetettel együtt kell az illetékes bíróságnak
vagy hatóságnak átadni.

188. (319. pont.) *Az elővezetett és elfogott egyéneket hová kell kísérni?*

Az elővezetett és elfogott egyéneket rendszerint az őrsparancsnoksághoz, illetőleg, ha az elővezetés vagy elfogás felhívásra történt, a felhívó vagy a felhívásban megjelölt bírósághoz vagy hatósághoz kell kísérni.

189. (320. pont.) *A csendőr az általa őrizetbe vett vagy elfogott egyént mikor bocsáthatja saját kezdeményezéséből szabadon?*

A csendőr az általa őrizetbe vett vagy elfogott egyént saját kezdeményezéséből csak abban az esetben bocsáthatja szabadon:

1. ha kétséget kizáróan kiderül, hogy a felhívás folytán elfogott vagy elővezetett egyén a felhívásban megjelölt egyénnel nem azonos;

2. ha az, akit csupán személyazonosságának megállapítása végett vezetett elő, személyazonosságát igazolta;

3. ha kétséget kizáróan megállapítást nyer, hogy a saját kezdeményezéséből elővezetett egyén további őrizetbentartására ok nincsen

Mindezekben az esetekben a szabadonbocsátásról és annak okairól bevonulás után az őrsparancsnokságnak jelentést kell tenni.

190. (320. pont.) *Ha a csendőrt valakinek elővezetésére hívják fel, az elővezetést mikor mellőzheti?*

Ha a csendőrt valakinek pénzbüntetést helyettesítő szabadságvesztésbüntetés végrehajtása céljából való elővezetésére hívják fel vagy keresik meg, az elővezetés foganatosítását mellőzi abban az esetben, ha az elővezetendő okmánnyal igazolja, hogy a pénzbüntetést már lefizette, vagy pedig a reá kiszabott pénzbüntetést az ő jelenlétében a községi előjáróságnál lefizeti, illetőleg a felhívó vagy megkereső bíróság vagy hatóság címére postán feladja. Az előbbi esetben a pénzbüntetést lefizetését, utóbbi esetben pedig a postai feladóvévényt kiállító hivatalt, a bevétel keltét

és számát kell a megkereső vagy felhívó hatóságnak bejelenteni.

191. (321. pont.) *Mi az eljárás, ha az elfogandó vagy elővezetendő annyira beteg, hogy nem szállítható?*

Ha az az egyén, akit a csendőrnek el kell fognia vagy elő kell vezetnie, annyira beteg, hogy nem szállítható, vagy más, az elfogást vagy elővezetést akadályozó és el nem hárítható körülmények merülnek fel, a csendőr a községi előjáróság útján gondoskodik arról, hogy az elfogandó vagy elővezetendő beteget kellőképpen őrizték és bevonulásakor erről az őrsparancsnokságnak tegyen jelentést.

192. (321. pont.) *Mi az eljárás, ha az elfogandó beteg egyén veszélyes gonosztevő vagy a betegséget színleli?*

Ha azonban az elfogandó beteg egyén veszélyes gonosztevő vagy gyanu merül fel arra, hogy a betegséget színleli, a csendőr a közvetlen őrizet céljából mellette marad és erről az őrsparancsnokságnak távirat, távbeszélő vagy küldönc útján jelentést tesz. Az őrsparancsnok a jelentést a hatóságnak továbbítja és szükség esetében a csendőr felváltása iránt intézkedik.

193. (322. pont.) *Az elfogott vagy elővezetendő egyént meddig lehet a csendőrség őrizetében tartani?*

Az elfogott vagy elővezetendő egyént az illetékes bíróságnak vagy hatóságnak mielőbb át kell adni és az elfogástól (őrizetbevételről) számított 24 órán túl a csendőrség őrizetében tartani nem szabad. Ha az ezen időn belül való átadást elháríthatatlan akadályok (súlyos betegség, forgalmi zavar, nagy távolság stb.) gátolnák, a késedelmes átadás okát a jelentésben, illetőleg a tényvázlatban jelenteni kell.

194. (323. pont.) *Mit értünk bilincselés alatt?*

A bilincselés elővigyázati vagy kényszerintézkedés, amely abból áll, hogy a járőr az elfogott egyén kezét bilincslánccal vagy ennek hiányában más alkalmas eszközzel összekötözi.

195. (323. pont.) Bilincset ki ellen és mikor alkalmazhat a járőr?

A bilincset a járőr vagy az őrparancsnok csak elfogott egyén ellen és csak akkor alkalmazhatja:

a) ha ellentállását másképp meg nem törheti, illetőleg rakoncátlan magaviseletét másképp meg nem fékezheti;

b) ha a csendőr ellen erőszakos támadást intézett vagy ilyenekkel veszélyesen fenyegetődött;

c) ha szökésétől vagy kiszabadításától lehet tartani;

d) ha feldúlt lelkiállapota miatt saját magának vagy másnak biztonságára veszélyes lehet.

Meg lehet bilincselni végül a kőborcigányokat, továbbá a csendőrség őrizetére bízott azokat az egyéneket, akiket a hatóság különösen veszélyeseknek nyilvánított vagy akik mint ilyenek ismeretesek.

Nők, aggok és fiatalok bilincselését lehetőleg kerülni kell.

196. (324. pont.) Milyen a bilincs alkalmazási módja egy embernél, két embernél, három megbilincseltnél vagy két megbilincselteknél összekötésénél?

A bilincs alkalmazási módja a következő:
Egy ember megbilincselésénél a csendőr balkarjára akasztott puskáját testéhez szorítja. Balkezének hüvelykujjára a bilincslánc első karikáját ráakasztja s a láncot a két karika között markába fogja. Ezután jobbkezével a láncszemeket lesimítja és a láncot akképen fogja meg, hogy annak a jobb vége jobb tenyerén feküdjék.

Ezután a bilincset a megbilincselendő előre nyújtott jobbkezének csuklójára teszi és a láncot a második karikán akképen húzza át, hogy a második karika a hüvelykujj irányába essék. A lánc áthúzásakor annak végei a jobb- és balkézben helyet cserélnek.

A megbilincselendőnek balkezét ezután a jobbkez csuklójára keresztbefektetve, a láncot az első karikán átfűzi és annyira meghúzza, hogy a kézfejeket a lánchurkókból ne lehessen kihúzni.

Ezek után a lakatot a megfelelő láncszembe és az első karikába akasztja és bezárja.

Az ilyen módon végzett bilincselés után a lakat a kézcsuklók fölött van.

Két embernek egymáshoz való bilincselésénél hasonló eljárást kell követni azzal az eltéréssel, hogy a megbilincselendők közül az erősebbnek jobbkezéhez a gyengébbnek balkezét akképen kell hozzáfűzni, hogy az összebilincselte kezek egymást kézfejükkel érintsék és a bilincs második karikája a kézfejek között lapon feküdjék.

Három megbilincseltnél vagy két megbilincselteknél összekötésénél akképen járunk el, hogy a fűzőláncot az első pár bilincsláncnak második karikáján áthúzzuk, végső láncszemét pedig a harmadik egyén, illetőleg a második pár bilincsláncnak második karikájához lakatozzuk. A fűzőláncnak a kézibilincs második karikáján való átesését a fűzőlánc végén levő karika akadályozza meg.

Rakoncátlan vagy engedetlen egyén jobbkezét el kell kapni és ellenállását a második karikába befűzött bilincsláncnak a jobbkezre való hurkolásával kell megfékezni.

197. (325. pont.) A bilincsnek milyen módon való alkalmazása tilos?

A bilincsnek olyan módon való alkalmazása, amely a megbilincselteknél fölösleges fájdalmat vagy éppen sérülést okoz, nevezetesen a bilincsláncnak a szükséges mértéken túl

való megszorítása tilos. Hidegben a megbilincselést kezét lehetőleg be kell takarni, hogy meg ne fagyjon.

198. (325. pont.) *A bilincs alkalmazását és levételét ki rendeli el? Bilincselésnél a járőrvezető hogyan áll fel?*

A bilincs alkalmazását, illetőleg levételét a járőrvezető rendeli el és a járőrtárs fogantositja. Bilincselés közben a járőrvezető lövésre kész helyzetbe vett puskával oldalt úgy áll fel, hogy járőrtársát támadás ellen biztosíthassa és a megbilincselendő ellenállását megfékezhesse.

199. (326. pont.) *Egyedül mikor bilincselhet a csendőr?*

Egyedül szolgálatban álló csendőr rendszerint csak akkor bilincseljen, ha községi közegek vagy megbízható egyének segítségét igénybe veheti. Ha segítség egyáltalában nem áll rendelkezésre és a bilincs alkalmazását elhalasztani nem lehet, akkor mindig a hátrahagyott kezeket kell megbilincselni.

200. (327. pont.) *Kell-e a bilincselésről jelentést tenni?*

A bilincselésről és okairól az őrsparancsnokságnak, illetőleg annak a hatóságnak, amelyhez a megbilincseltet bekisérték, mindenkor jelentést kell tenni.

201. (328. pont.) *Mit értünk kényszerítő eszköz alatt?*

„Kényszerítő eszköz“ alatt az erőszakos kézrátétel útján való megfogást, eltávolítást, valaminek cselekvésére vagy abbahagyására való kényszerítést és az erőszakos elszállítást értjük.

202. (328. pont.) *Mikor van helye kényszerítő eszköz alkalmazásának?*

Ilyen kényszerítő eszköz alkalmazásának akkor van helye, ha olyan gyorsan leküzdendő ellenállásra talál a csendőr, amelynek megtöré-

sére a fegyverhasználat még nem lenne indokolt, a bilincselés pedig nem lehetséges. A kényszerítő eszközök alkalmazásának sohasem szabad a csendőr és az illető egyén között dulakodássá fajulnia.

203. (329. pont.) *Mikor használható a puska tusa vagy a kard markolata ütésre?*

Olyan esetekben, amidőn ez valamely személy életének, testi épségének vagy vagyonának azonnali megmentése végett szükséges, továbbá, ha verekedőket másként szétválasztani nem lehet, a puska tusa vagy a kard markolata kivételesen ütésre vagy lökésre is használható.

204. (329. pont.) *Mikor kényszerítheti a csendőr a foglyot karjainál fogva a továbbmenésre?*

Ha a menni vonakodó fogoly továbbszállítására sem segítség, sem szállítóeszköz rendelkezésre nem áll, meg van engedve, hogy a csendőr a foglyot karjainál fogva kényszerítse a továbbmenésre.

205. (330. pont.) *A szolgálatban álló csendőr fegyverét használni mikor jogosult és mikor köteles?*

A szolgálatban álló csendőr fegyverét jogosult mindenki ellen használni:

1. aki őt tettelesen megtámadja vagy támadással veszélyesen fenyegeti.

Ellenben köteles használni:

2. ha másnak közvetlenül, jogtalanul és súlyosan veszélyeztetett életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy vagyonát másképp megvédelmezni nem lehet;

3. ha valaki a csendőrt szolgálati ténykedésében, a fegyverhasználatvaló fenyegetés dacára tettelesen akadályozza és az ellenszegülést másképp megtörni nem lehet;

4. ha az a felfegyverzett egyén, akit a csendőrnek el kell fognia, fegyverét a fegyverhasználatvaló fenyegető felszólítás dacára le-

nem teszi, vagy védett helyzetéből előjönni vonakodik és lefegyverzésére más mód nincs;

5. ha az elfogott vagy elfogandó veszélyes gonosztevő menekül, a fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára meg nem áll és feltartóztatására más mód nincs;

6. ha a néptömeg, amelynek szétoszlátása elrendeltetett vagy a közbiztonság érdekében szükséges, a szétoszlásra való felhívás és a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára szét nem oszlik, és a szétoszlátás másképp nem lehetséges;

7. ha valaki háború idején vagy rendkívüli viszonyok között magát gyanussá teszi és a felhívásra kielégítő válasz nélkül elszalad;

továbbá az országhatáron és az országhatár mentén;

8. ha községeken kívül vezető mellékutakon éjjel — árukkal vagy más szállítmányokkal pedig nappal is — három vagy több egyén a fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára meg nem áll, hanem egyenkint vagy valamennyien megfutamodnak s feltartóztatásukra más mód nincs;

9. ha a csendőr partunkon vagy annak közelében éjjel — fedett vagy megrakott vízi járóművekkel pedig nappal is — gyanus egyéneket talál s ezek a fegyverhasználattal fenyegető kétszeri rákiáltásra meg nem állnak, illetőleg ebbeli szándékuknak kétségtelen bizonyítékát nem adják, hanem egyenkint vagy valamennyien menekülni igyekeznek.

Semmi esetre sincs helye a fegyverhasználatnak olyan személyek vagy járóművek ellen, amelyek már túl jutottak az ország határán.

206. (331. pont.) Az 1. és 6. pontok alatt foglalt esetek kivételével a többi esetben mikor szabad löfegyvert használni?

Az 1. és 6. pontok alatt foglalt esetek kivételével a többi esetben löfegyvert csak akkor szabad használni, ha a lövés által ártatlan egyének élete közvetlenül veszélyeztetve nincs.

207. (331. pont.) A fegyverhasználat meddig jogosult?

A fegyverhasználat csak addig jogosult, amíg célját el nem érte. A fegyvert tehát megtorlásul használni nem szabad.

208. (331. pont.) A fegyverhasználat mikor büntetendő?

A köteles fegyverhasználat elmulasztása, valamint a jogtalan fegyverhasználat büntetést von maga után.

209. (331. pont.) A fegyverhasználat folytán megsérült egyénekkal mit kell tenni?

Fegyverhasználat folytán megsérült egyéneket azonnal első segélyben és a lehető leg-
sürgősebben orvosi kezelésben is kell részesíteni.

210. (332. pont.) Ha a csendőrt valamely őrhelyre mint katonai őrt vezetik fel, milyen fegyverhasználati jog illeti meg?

Ha a csendőrt valamely kijelölt és általa el nem hagyható őrhelyre mint katonai őrt felvezetik, a fegyverhasználat joga a Szolgálati Szabályzat I. Rész 577. pontjának második bekezdésében megjelölt feltétel fennforgása mellett, e bekezdés b) alpontjában meghatározott esetben is megilleti.

211. (334. pont.) Mikor kell a csendőrt „Szolgálatban álló“-nak tekinteni?

„Szolgálatban álló“-nak a csendőrt nemcsak akkor kell tekinteni, amidőn kivezénylés folytán szabályszerűen felszerelve közbiztonsági szolgálatot teljesít, hanem akkor is, ha a jelen utasítás 300. pontja értelmében — bár csak karddal is ellátva — szolgálati minőségben fellép, továbbá, ha belső szolgálatban áll.

212. (334. pont.) Mit értünk „Csendőr“ kifejezés alatt?

„Csendőr“ alatt minden csapatállományú, közbiztonsági vagy belső szolgálat teljesíté-

sére hivatott vagy kivevényelt rangosztályba nem sorolt havidíjast és altisztet kell érteni. Nem csapatállományú csendőregyének csak akkor tartoznak ez alá a fogalom alá, ha ilyen szolgálattételre ki vannak vezényelve.

213. (334. pont.) „Fegyverét“ kifejezés alatt mit kell érteni?

„Fegyverét“ alatt azt kell érteni, hogy a csendőrnek elsősorban a részére előírt lő- és szálfegyvereket kell használnia; más fegyver vagy védekező eszköz használata csak végső esetben, nevezetesen akkor van megengedve, ha csendőrségi fegyver nem áll rendelkezésére vagy az hasznavehetetlenné vált.

214. (334. pont.) A csendőr fegyverét ki ellen használhatja?

A csendőr fegyverét „mindenki ellen“, tehát kivétel nélkül minden katonai és polgári egyén ellen használhatja, aki arra a 330. pontban foglaltak szerint okot szolgáltat.

215. (334. pont.) „Használni“ kifejezés alatt mit kell érteni?

„Használni“ kifejezés alatt a fegyvernek katonai módon való alkalmazását kell érteni. A puska és ismétlőpisztoly lövésre, a kard vágásra és kivételesen szúrásra, a szurony szúrásra szolgál. Ezeket a fegyvereket ettől eltérő módon csak a 329. pont első bekezdésében foglalt esetekben lehet használni.

216. (334. pont.) „Jogosult“ kifejezés alatt mit kell érteni?

„Jogosult“ alatt azt kell érteni, hogy a csendőr a helyzet összes körülményeinek mérlegelésével szabadon határoz a felett, hogy fegyverét használja-e vagy sem. A fegyverhasználat mellőzése miatt csak akkor van eljárásnak helye, ha támadójával szemben gyávan viselkedett, vagy ha lefegyverezték.

217. (334. pont.) Mit kell az alatt érteni,

hogy a fegyver használatának lehető kimélettel kell történnie?

A fegyver használatának lehető kimélettel kell történnie, ami alatt azt kell érteni, hogy a csendőr ott, ahol enyhébb hatású fegyvereivel (kard, szurony) is célt érhet, lőfegyvert lehetősen ne használjon és hogy szándéka ne az élet kioltására, hanem támadásnál és ellentállásnál a harc képtelenné, a menekülésnél pedig a szökésre képtelenné tételre irányuljon. Másrészt azonban a fegyver alkalmazásának erélyesnek kell lennie, hogy az a kívánt cél elérését minden körülmények között biztosítsa. Gyenge vágás és szúrás, célzás nélkül vagy a levegőbe lövés tilos.

218. (335. pont.) Mit kell érteni „tettlegetes támadás“ alatt?

A „tettlegetes támadás“ alatt a csendőr személye ellen intézett erőszakot kell érteni. Ez történhetik szoros értelemben vett fegyverrel (puska, pisztoly, kard, szurony stb.) vagy az életet vagy testi épséget veszélyeztető más eszközzel (vasvilla, bot, kés, fejsze stb.), pusztá kézzel (megragadás, ütés, lökés stb.) vagy kővel való dobálással is. Csupán szóbeli megsértés, szidalmazás, káromlás stb. fegyverhasználatra nem jogosít.

219. (335. pont.) A csendőr tettlegetes megtámadása esetében a fegyvert ki ellen kell használni?

A csendőr tettlegetes megtámadása esetében a fegyvert csakis az azt elkövetett egyén ellen szabad használni. Ha azonban a csendőrt valamely ellenszegülő néptömegnek egy vagy több tagja támadja meg tettlegetesen és a tettést megállapítani nem lehet, a fegyvert a további erőszakos megsértés meggátlása végett az egész ellenszegülő néptömeg ellen kell használni.

220. (335. pont.) Milyen magatartást kell érteni „támadással való veszélyes fenyegetés“ alatt?

„Támadással való veszélyes fenyegetés“ alatt olyan magatartást kell érteni, melynél fogva a körülmények mérlegelése után attól kell tartani, hogy a csendőr tetleges megtámadása azonnal be fog következni. Ilyen magatartás pl. az, ha valaki akár fegyverrel, akár más eszközzel vagy puszta kézzel is, de kétségtelenül támadó szándékkal a csendőrnek imegy, vagy őt fegyverrel célbaveszi, ellene követ vagy más tárgyat dobásra vagy ütésre emel stb. A támadással való szóbeli fenyegetés fegyverhasználatra nem jogosít.

Támadással való veszélyes fenyegetésnek kell tekinteni azt is, ha egy vagy több felfegyverzett egyén, illetőleg valamely bár fegyvertelen néptömeg nyilvánvalóan támadó szándékkal a csendőr ellen nyomul, a csendőr által meghatározott távolságban felhívás és a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára meg nem áll és alaposan lehet tartani attól, hogy a csendőr személyes biztonságát veszélyeztetni fogja.

221. (335. pont.) *Az 1. pontban körülírt fegyverhasználatnak mi a célja?*

Az 1. pontban körülírt fegyverhasználat célja a támadás ismétlésének vagy a szándékolt támadás véghezvitelének megakadályozása, ezért nem csupán a megtámadott vagy támadással veszélyeztetett csendőr használhatja fegyverét, hanem járőrtársa is.

222. (335. pont.) *Mikor nem szabad a támadó ellen fegyvert használni?*

Ha az az egyén, aki a csendőrt tetlegesen megtámadta vagy támadással veszélyesen fenyegette, a további támadástól, illetőleg fenyegetéstől, akár a csendőr figyelmeztetésére, akár önként elállott, ellene fegyvert használni nem szabad.

223. (336. pont.) *A csendőr fegyverének használatára mikor „köteles“?*

A csendőr fegyverének használatára „köte-

les“, ha ennek a 330. pont 2—9. alpontjaiban előírt és a jelen §-ban részletezett összes előfeltételei fennforognak, mert a fegyverhasználat nemcsak a csendőr személyes védelmére, hanem az államhatalom, valamint az állampolgárok érdekeinek és törvényes jogainak védelmére is szolgál.

224. (336. pont.) *„Másnak“ kifejezés alatt mit kell érteni?*

„Másnak“ alatt a csendőrön kívül mindenkit kell érteni.

225. (336. pont.) *Mely cselekményeket kell olyanoknak tekinteni, melyek másnak „életét“, „testi épségét“, „személyes szabadságát“ és „vagyonát“ veszélyeztetik?*

A fegyverhasználat szempontjából másnak „életét“ veszélyeztetőnek a gyilkosságot, szándékos emberölést és közveszélyű rongálást, — „testi épségét“ veszélyeztetőnek a súlyos testi sértést, — „személyes szabadságát“ veszélyeztetőnek a személyes szabadság megsértését, továbbá a gyermekrablást és nőragadást, végül „vagyonát“ veszélyeztetőnek a lopást, rablást, gyűjtogatást és vízáradás okozását kell tekinteni.

226. (336. pont.) *Milyennek kell a veszélyeztetésnek lennie?*

A veszélyeztetésnek „közvetlen“-nek kell lennie, vagyis azonnali veszélyt kell tartalmaznia, ami akkor forog fenn, ha a jogsértés pillanatnyi bekövetkezése teljes bizonyossággal várható.

227. (336. pont.) *Mikor jogtalan a veszélyeztetés?*

„Jogtalan“ a veszélyeztetés, ha annak törvényes alapja nincs.

228. (336. pont.) *Milyen cselekmények veszélyeztetik az életet, testi épséget, személyes szabadságot és a vagyont súlyosan?*

Az életet, testi épséget, személyes szabadságot vagy vagyont olyan cselekmények veszélyeztetik „súlyosan“, amelyek annak, aki ellen irányulnak, olyan nagy jogsérelemet (kárt vagy hátrányt) okoznak vagy okozhatnak, hogy ennek a jogsérelemnek elhárítására vagy megszüntetésére bármilyen súlyos kimenetelű fegyverhasználatot is indokoltnak lehet tekinteni.

229. (336. pont.) *Ilyen támadások elhárítására mikor nem szabad fegyvert használni?*

Ilyen támadás elhárítására tehát nem szabad fegyvert használni akkor, ha a felsorolt bűncselekmények elkövetése folytán a tettes által okozott vagy okozni szándékolt jogsérelem a fegyverhasználat súlyos voltával arányban nem áll. Ilyen esetek például kisebb érték ellopása, a személyes szabadság kisebb mértékű megsértése, pusztá kézzel való nem életveszélyes bántalmazás stb.

230. (336. pont.) *A veszélyeztetett életet, testi épséget, személyes szabadságot vagy vagyont „másként megvédelmezni nem lehet“ alatt mit kell érteni?*

A veszélyeztetett életet, testi épséget, személyes szabadságot vagy vagyont „másként megvédelmezni nem lehet“, ha a támadónak figyelmeztetésére, elfogására vagy megbilincselésére, illetőleg a támadásra képtelenné tételére vagy a kényszereszközök alkalmazására lehetőség vagy — a késedelemből származó veszély miatt — idő nincs, végül, ha ezek alkalmazása eredménytelen maradt.

231. (336. pont.) *Mit értünk „megvédelmezés“ alatt?*

„Megvédelmezés“ alatt a támadás teljes megszüntetését kell érteni.

232. (336. pont.) *A fegyver használata mikor tekintendő jogos védelemnek?*

A csendőr saját magánérdekeinek (például személyének vagy vagyonának) védelmére szolgálaton kívül is jogosult; ilyen esetben azonban a fegyvernek vagy más eszköznek használata nem mint csendőrségi fegyverhasználat, hanem mint a büntető törvények által megengedett jogos védelem kerül elbírálás alá.

233. (337. pont.) *A 3. pont esete mikor forog fenn?*

Ennek a pontnak az esete akkor forog fenn, ha valaki a csendőrt egy bizonyos, már megkezdett, vagy szándékolt szolgálati ténykedés foganatosításában ellenszegülés által megakadályozni törekszik.

234. (337. pont.) *Mit értünk „tettlegesen akadályozza“ kifejezés alatt?*

„Tettlegesen akadályozza“ a csendőr szolgálati ténykedését minden olyan cselekvő (aktív) ellenszegülés, amely kizáróan és kifejezetten arra irányul, hogy a szolgálati ténykedés azonnali végrehajtását lehetetlenné tegye.

235. (337. pont.) *„Másként megtörhető“ kifejezés alatt mit kell érteni?*

„Másként megtörhető“ az ellenszegülés, ha azt a csendőr akár az előzően mindig alkalmazandó figyelmeztetéssel, akár mások segítségével, akár kényszereszközök alkalmazásával, vagy az ellenszegülő elfogásával és megbilincselésével idejekorán, a szolgálati cél elérésének veszélyeztetése nélkül meg tudja szüntetni.

236. (337. pont.) *Mit kell érteni „ellenszegülés“ és „megtörés“ alatt?*

„Ellenszegülés“ alatt a csendőr rendelkezésével való tettleges szembehelyezkedést; „megtörés“ alatt pedig az ellenszegülésnek erőszakos megszüntetését kell érteni. Csupán szóbeli vagy tétlen (passzív) ellenállás a fegyverhasználatra nem jogosít.

237. (338. pont.) *Kit tekint a csendőr „felfegyverzett“ egyénnek?*

„Felfegyverzett“ nemcsak az az egyén, aki szoros értelemben vett fegyverrel (puska, pisztoly, kard, szurony, stb.) van ellátva, hanem az is, akinél az ember életére vagy testi épségére veszélyes bárminő eszköz vagy tárgy (kés, fejsze, vasvilla, maró vagy forró folyadék, stb.) van.

238. (338. pont.) *Milyen módon kell „a fegyverhasználatnál fenyegető felszólítás“ -nak megtörténnie?*

„A fegyverhasználatnál fenyegető felszólítás“ -nak jól hallható és érthető módon kell történnie és azt — esetleg jelek által is — meg kell ismételni. („A puskát — vagy fejszét, stb. — azonnal tegye le, mert lövök“.)

239. (338. pont.) *„Le nem teszi“ kifejezés alatt mit értünk?*

„Le nem teszi“ fegyverét az, aki a fegyvert vagy a kezében levő és fegyverül használható más eszközt a csendőr felszólítására a földre le nem fekteti és szükség esetében attól a csendőr által kívánt távolságra el nem távolodik.

240. (338. pont.) *Milyen helyet vagy helyzetet kell „védett helyzet“ alatt érteni?*

„Védett helyzet“ alatt olyan helyet vagy helyzetet kell érteni, amely az ellenszegülőnek a csendőrrel szemben való védekezését, vagy a csendőr megtámadását megkönnyíti, vagy amely helyet a csendőr — az illető felfegyverzett voltára való tekintettel — életének vagy testi épségének veszélyeztetése nélkül nem képes megközelíteni.

241. (339. pont.) *Kit tekintünk „elfogott“ -nak és kit „elfogandó“ -nak?*

„Elfogott“ nemcsak az az egyén, akit a csendőr saját kezdeményezéséből fogott el, hanem az is, akit a csendőrség hatósági fel-

hívásra elfogott, vagy őrzött; „elfogandó“ pedig az, akit a csendőrségnek a jelen utasítás 45. §-a alapján akár felhívásra, akár saját kezdeményezésére el kell fognia.

242. (339. pont.) *Kit nevezünk „veszélyes gonosztevő“ -nek?*

„Veszélyes gonosztevő“ rendszerint az, aki a törvény szerint halállal, életfogytig tartó fegyházzal vagy öt évnél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel büntetendő cselekményt követett el vagy kísérelt meg, ilyen bűncselekménnyel alaposan gyanúsítható vagy amiatt elítéltetvén, valamely letartóztatási helyről megszökött, s végül az, akit a hatóság kifejezetten mint veszélyes gonosztevőt jelölt meg.

243. (339. pont.) *Mit kell „menekülés“ alatt érteni?*

„Menekülés“ alatt azt kell érteni, hogy a veszélyes gonosztevő elfutás, elrejtőzés, vagy ló, járómű, stb. használatával elfogatását meg hiúsítani vagy magát a járőr őrizete alól kiszabadítani igyekezik.

244. (339. pont.) *Milyen hangon kell a „rákiáltás“ -nak történnie?*

A „rákiáltás“ -nak erős és jól hallható hangon kell történnie és abban a fegyverhasználatnál való fenyegetésnek mindig benne kell foglaltatnia („Állj! — mert lövök“).

245. (339. pont.) *„A feltartóztatás más módja“ alatt mit kell érteni?*

„A feltartóztatás más módja“ alatt azt kell érteni, hogy a csendőr a menekülőt üzöbe véve elfogja, vagy esetleg közelben levő egyéneket szólít fel elfogására. A menekülő elfogását mindig meg kell kísérelni, az üldözést azonban a csendőr teljes kimerüléséig nem folytathatja.

246. (340. pont.) *Mit értünk „néptömeg“ alatt?*

„Néptömeg“ alatt olyan nagyobb csoportosulást kell érteni, amely az abban résztvevők számánál fogva a közrendre fegyvertelennül is veszélyes lehet.

247. (340. pont.) „Szétoszlás“ alatt mit kell érteni?

„Szétoszlás“ alatt a csoportosulás megszüntetését és a hatósági személy, illetőleg a csendőrség parancsnoka által megjelölt hely (udvar, utca, tér, stb.) elhagyását kell érteni.

248. (340. pont.) A néptömeg „szétoszlásának“ elrendelésére ki hivatott?

A néptömeg szétoszlásának „elrendelésére“ a közigazgatási vagy állami rendőrségi hatóság intézkedésre jogosított kiküldöttje vagy képviselője hivatott. Az illetékes hatósági személy csupán a néptömeg szétoszlását rendelheti el, ennek végrehajtása, tehát a fegyverhasználat esetleges elrendelése is, azonban a csendőrség parancsnokának belátására van bízva.

249. (340. pont.) Ha a hatósági személy jelen van, a tömeg szétoszlását ki rendeli el?

Ha a hatósági személy jelen van, a néptömeg szétoszlását csakis ő rendelheti el és ezért csupán ő felelős. Ilyen esetben a csendőrség a szétoszlítás szükségének elbírálásában nem bocsátkozhatik. Ha azonban a karhatalmat megtámadják, a csendőrség önállóan jár el.

250. (340. pont.) Mikor áll be „a közbiztonság érdekében a szétoszlítás szükségére“?

„A közbiztonság érdekében a szétoszlítás szükségére“ akkor áll be, ha nem engedélyezett népgyűlésről van szó, továbbá ha a tömeg személyek, a közvagyon, a közintézmények és a magántulajdon biztonsága ellen erőszakos cselekményeket (lázadást, gyilkosságot, szándékos emberölést, testi sértést, rablást, vagyongorogást, magánlaksértést, gyújtogatást, köz-

veszélyű rongálást) követ el, vagy magatartása folytán ilyen cselekmények elkövetésétől alaposan lehet tartani és a törvényes állapot helyreállítására vonatkozó előzetes felhívás eredménytelen maradt.

251. (340. pont.) Hogyan kell kihirdetni „a felhívást, illetőleg a fegyverhasználattal való fenyegetés“-t?

„A felhívást, illetőleg a fegyverhasználattal való fenyegetés“-t lehetően mindenki által hallható módon „a törvény nevében“ kell kihirdetni és — ha kürtös rendelkezésre áll — szurony- vagy lovasátadás előtt a „roham“, löfegyverhasználat előtt pedig a „tüzelni“ jelet kell fuvatni.

252. (340. pont.) Mit kell érteni „másként való szétoszlítás“ alatt?

„Másként való szétoszlítás“ alatt azt kell érteni, hogy a csendőrség parancsnoka a rendezőket vagy a befolyásos egyéneket felkéri, hogy a tömeget szétoszlításra bírják, esetleg ha lovascsendőrök állanak rendelkezésére, őket a tömegbe lovagoltatja. A rendezők vagy befolyásos egyének tevékenységében csendőryegényeknek résztvenniök nem szabad.

253. (341. pont.) Néptömeg elleni fegyverhasználatnál kiket kell ártalmatlanná tenni s kiket kímélni?

Ha néptömeg ellen fegyverhasználat szükségére áll be, főképen a főcinkosokat, bujtogatókat és a legveszedelmesebb ellenszegülőket kell ártalmatlanná tenni. Nőket, gyermekeket, aggokat és bámészködő, tétlen embereket lehetően kímélni kell.

Egyeseknek kihívó magaviselete vagy a felizgatott tömeg kiabálása, fütyülése, a csendőrség szidalmazása, stb. miatt — ami tömegeknél elmaradhatatlan — a csendőr ne ragadtassa magát fegyverhasználatra.

254. (342. pont.) A 7. pontban foglalt rendelkezés mikor lép érvénybe?

Az ebben a pontban foglalt rendelkezés csak a közrendet vagy az állami rendet veszélyeztető nagyobbarányú mozgalmak vagy háború esetében a magyar királyi kormány által külön rendelettel megjelölt területen és időpontban lép érvénybe. Ennek a rendeletnek kihirdetése iránt annak kiadásával egyidejűen a belügyminiszter intézkedik.

255. (343. pont.) „Az ország határán és az országhatár mentén“ meghatározás alatt mit kell érteni?

„Az ország határán és az országhatár mentén“ meghatározás alatt a határszéli örsök állomáshelyeit összekötő képzelt vonal és az országhatár vonala közé eső területsávot kell érteni.

256. (344. pont.) Milyen utakat kell „a községeken kívül vezető mellékutak“ alatt érteni?

„A községeken kívül vezető mellékutak“ alatt a községeknek zártan beépített részén (utcák, terek, stb.) kívül vezető olyan utakat kell érteni, amelyeket a megengedett határforgalomban használni nem szabad. Az utak között fekvő terepen talált egyének ugyanolyan elbírálás alá esnek, mintha mellékutakon találatnának.

257. (344. pont.) *Mettől meddig tart az éjjel?*

„Éjjel“ van szürkülettől virradatig.

258. (344. pont.) *Kik tekintetnek „árukkal, vagy más szállítmányokkal megrakodott“ -nak?*

„Árukkal, vagy más szállítmányokkal megrakodott“ az, aki nagyobb terhet visz, ugyanilyen elbírálás alá esik az is, aki málhával megrakott állatot vagy bármilyen járóművet használ vagy állatokat hajt.

259. (344. pont.) „Egyenkint megfutamodik“ kifejezés alatt mit kell érteni?

„Egyenkint megfutamodik“ az, aki a csoportból kiválva menekülni igyekszik.

260. (344. pont.) „A feltartóztatás más módja“ alatt mit kell érteni?

„A feltartóztatás más módja“ alatt az üzöbevétel, illetőleg az esetleg közelben lévő egyéneknek a menekülő elfogására való felhívást kell érteni. Mellőzni kell az üzöbevételt akkor, ha az illető a határhoz már olyan közel van, hogy az üzöbevétel, illetőleg az illetőnek ilyen módon saját területén való elfogása már eleve is kilátástalannak látszik.

Abban az esetben, ha valaki lóháton vagy pedig járóművön iparkodik a csendőr elől menekülni, a szökés megakadályozására irányuló lövést mindenekelőtt az állatokra kell irányítani.

261. (345. pont.) *Mikor van valamely vízi járómű „partunkon vagy annak közelében“?*

„Partunkon vagy annak közelében“ van az a vízi járómű, amelyik a saját partunkon már kikötött vagy kikötni szándékozik, illetőleg a kikötési szándékától a csendőr megjelenése miatt eláll, a vízi járóművet a parttól eltereli és a csendőrnek fegyverhasználattal fenyegető kétszeri felhívása dacára oda visszatérni vagy kikötni nem hajlandó.

262. (345. pont.) *Mikor tekintjük gyanús-nak a vízi járóműveken közlekedő egyéneket?*

„Gyanús“-ak azok a vízi járóműveken közlekedő egyének, akiket csempészettel alaposan gyanúsítani lehet. Nem tartoznak a gyanús vízi járóművek közé a személy- és teher szállító hajók.

263. (345. pont.) *A kétszeri fenyegető felhívásnak hogyan kell történnie?*

A „kétszeri fenyegető felhívás“-nak először magyarul, másodszor pedig a vidéken beszélt nyelven és olyan hangosan kell történnie, hogy azt a vízi járóműveken közlekedők tényleg

meg is hallhassák. A felhívást szükség esetében karjelekkel kell kísélni.

264. (345. pont.) *A fegyvert ezekben az esetekben mikor szabad használni?*

A fegyvert ezekben az esetekben csak akkor szabad használni, ha a csendőr meggyőződött arról, hogy az illetők a felhívást tényleg meg is értették, amire többek között abból lehet következtetni, hogy a felhívásra menekülni igyekeznek.

265. (345. pont.) *Egyenkint menekülő vízi járómű ellen mikor lehet még fegyvert használni?*

„Egyenkint“ menekülő vízi járómű ellen akkor is fegyvert lehet használni, ha a többi járómű a felhívásnak eleget tett.

266. (349. pont.) *Mit nevezünk megelőző szolgálatnak?*

Mindama szolgálati ténykedések összességét, melyeknek célja a büntetendő cselekmények elkövetésének meggátálása, „megelőző“ (preventív) szolgálatnak nevezzük.

267. (350. pont.) *A járőrnek a községeket hogyan és mikor kell leportyáznia?*

A megelőző szolgálat eredményességének biztosítása végett a fősúlyt a községek és lakott helyek, valamint az utak sűrű és alapos portyázására kell helyezni, emellett azonban nem szabad elhanyagolni a községeken vagy lakott helyeken kívül eső olyan területek portyázását sem, ahol emberek ritkábban járnak vagy tartózkodnak. Községek portyázásánál — kivéve, ha csupán a község egyik részének leportyázását írták elő — a csendőrnek lehetően a község valamennyi utcáját be kell járnia és azokban több egyénnel érintkeznie, hogy tőlük a megelőző szolgálat eredményes teljesítéséhez szükséges adatokat szerezhessen. A községeket és a lakott helyeket mindig a pihenő megkezdése előtt kell leportyázni.

268. (351. pont.) *A közbiztonsági szolgálat eredményes elláthatása mit követel a csendőrtől? Mit értünk helyi ismeret alatt?*

A közbiztonsági szolgálat, különösen pedig a megelőző szolgálat eredményes elláthatása azt követeli, hogy a csendőr azon a területen, amelyen szolgálatot teljesít, minél alaposabb és kiterjedtebb helyi és személyi ismerettel rendelkezzen.

Helyi ismeret alatt azt kell érteni, hogy a csendőr az örskörletét és lehetően a szomszédos örskörletek határos területét is minden részletében és olyan alaposan ismerje, hogy e területeknek bármely pontjáról bármely pontjára mind nappal, mind éjjel a legrövidebb úton és biztosan el tudjon jutni. A helyi ismeretekhez tartozik az is, hogy a csendőr az említett terület terepviszonyait, terepfödözét, közlekedési lehetőségeit, összes lakott és lakatlan tereptárgyait, búvóhelyül alkalmas tereprészeit, gazdasági és ipari üzemeit, ezek építkezési berendezését és végül az egyes községek belső tagozását részletesen ismerje.

269. (352. pont.) *Mit értünk személyi ismeret alatt?*

A személyi ismeret abban áll, hogy a csendőr a közbiztonságra vagy az állambiztonságára veszélyes vagy gyanús egyéneket ismerje, életviszonyaikról, összeköttetéseikről és tevékenységükről stb. állandóan tájékozva legyen.

Ilyenek főképen a rovott előéletű, a rendőri felügyelet alatt álló, a szokásos büntettes és a gyanús egyének.

270. (352. pont.) *Kit értünk rovott előéletű, rendőri felügyelet alatt álló, szokásos büntettes és gyanús egyén alatt?*

„Rovott előéletű“ alatt itt azt az egyént kell érteni, aki büntett miatt szabadságvesztés büntetéssel büntetve volt és utolsó büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el.

„Rendőri felügyelet“ alatt állanak a feltételesen szabadságot elítéltek és azok az egyének, akiket azért, mert a közbiztonságra veszélyesek, a rendőri hatóság határozott vagy határozatlan időre rendőri felügyelet alá helyezett és akiknek felügyeletére a hatóság az őröt felhívta.

„Szokásos büntettes“ az, aki büntett vagy vétség miatt három vagy több ízben szabadságvesztéssel büntetve volt és megjavulása erkölcsi romlottságának nagy foka miatt, vagy pedig azért, mert a bűnözést szokásszerűen űzi, nem valószínű.

„Gyanús egyén“ az, akit életmódjánál személyes tulajdonságainál, környezeténél, összeköttetéseinél vagy más feltűnő körülményeknél fogva az az alapos gyanú terhel, hogy a bünteteket vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétségeket és kihágásokat szokott elkövetni, de erre nézve még perrendszerű bizonyítékok nem állanak rendelkezésre.

271. (357. pont.) *Mit értünk megfigyelés alatt s mi annak a célja?*

Megfigyelés alatt valamely egyén magatartásának, cselekedeteinek, életmódjának, keresetforrásának stb., továbbá valamely lapangó mozgalomnak vagy készülődő eseménynek hosszabb időn át való figyelemmel kísérését értjük. A megfigyelés célja az, hogy büntetendő cselekmények elkövetése idején meggátoltassék, továbbá, hogy a már elkövetett büntetendő cselekmények kiderítéséhez szükséges adatokat és bizonyítékokat könnyebben és biztosabban lehessen megszerezni.

272. (359. pont.) *A nyomozás eredményessége érdekében mivel rendelkezék a csendőr?*

Mind a megfigyelés, mind a nyomozás eredményessége szempontjából elengedhetetlenül szükséges, hogy minden csendőr néhány besúgóval rendelkezék, akik a csendőrnek

mind a közvetlen megfigyelésben, mind az értesülések és adatok beszerzésében segítségére vannak.

273. (359. pont.) *Besúgókul kik alkalmasak?*

Besúgókul rendszerint azok az egyének a legalkalmasabbak, akik hivatásuknál vagy foglalkozásuknál fogva sok emberrel érintkeznek, sokat járnak-kelnek és alapos helyi és személyi ismerettel rendelkeznek. Ilyen egyének lehetnek: vendéglői, korcsmai vagy szállodai alkalmazottak, fodrászok, bérkocsisok, éjjeli őrök, bábák stb., továbbá olyan egyének, akik ismereteiknél és megbízhatóságuknál fogva egyes esetekben a csendőrségnek segítségére lehetnek: vasúti alkalmazottak, levélhordók, termesterek, megjavult gonosztevők stb.

274. (360. pont.) *Milyen legyen a besúgókkal való érintkezés?*

A besúgókkal való érintkezésnek feltűnés nélkül kell történnie.

Tekintettel arra, hogy kevésbé jó hírben álló egyéneknek besúgók gyanánt való alkalmazását sokszor nem lehet elkerülni, az ilyen egyénnel való érintkezésben a csendőrnek különös elővigyázatot kell tanúsítania. Különösen ügyelni kell arra, hogy a bizalmas érintkezés a szolgálat érdeke által megkívtartást túl ne lépje és minden összeköttetést azonnal meg kell szakítani, mihelyt az tapasztalható, hogy a besúgó megbízatásával visszaél, vagy szolgálatai fejében saját magával szemben elnézésre számít.

275. (360. pont.) *A besúgót mikor szabad megnevezni?*

A besúgót feljelentésekben vagy szolgálati jelentésekben csak akkor szabad megnevezni, ha ebbe beleegyezett, ebben az esetben is azonban nem mint besúgót, hanem mint tanút kell bejelenteni.

276. (361. pont.) *Korcsmákat, lebujsokat ellenőrzi-e a csendőr?*

A korcsmákat, lebujsokat és azokat a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben a közbiztonságra veszélyes egyének szoktak tartózkodni, a járőr mindig keresse fel. Az ott talált s bármely okból gyanus egyéneket személyazonosságuk, foglalkozásuk és az illető községben való tartózkodásuk célját illetően igazolásra kell felhívni. Feltűnően költekező gyanus egyénekre különös figyelmet kell fordítani.

277. (362. pont.) *Hogyan történik a zárórák ellenőrzése?*

A hatóság által megállapított zárórák betartását a járőrnek ellenőriznie kell. E célból azonban a korcsmába, vendéglőbe stb. belépnie nem szabad, hanem a vendégek eltávolítására és a helyiség bezárására a kiszólitott tulajdonost kell felhívni.

Ha a vendégek a tulajdonos felszólítására a helyiséget el nem hagyják, neveiket a járőr a tulajdonostól tudja meg és őket jelentse fel. Csúpan a záróra túlhágása miatt a vendégekkel szemben fellépni nem szabad.

278. (365. pont.) *Milyen cigányokat kell a csendőrnek megfigyelnie?*

A cigánytelepek portyázása alkalmával meg kell figyelni az állandó vagy rendszeres foglalkozással nem bíró cigányokat, továbbá azokat, akikről indokoltan feltehető, hogy házukban kóborló vagy nyomozott cigányok szoktak elrejtőzni vagy megfordulni.

Különös figyelmet kell fordítani a kóborcigányokra. A csendőr ismerje meg azokat a helyeket, ahol ezek rendszerint tanyázni és azokat az útvonalakat, amelyeken átvonulni szoktak.

279. (365. pont.) *Kóborcigánykaravánnal szemben hogyan kell fellépni?*

Ha a járőr kóborcigánykaravánnal szem-

ben fellép, puskáját vegye lövésre kész helyzetbe, mert a megtámadtatás veszélyének a cigányok részéről mindig ki lehet téve. A cigányokat ezért magához közel soha se engedje, még a gyermekeket sem. Különösen ügyelni kell arra, hogy közülük senki el ne osonhasson.

Igyekezzenek a cigánykaraván tagjainak személyazonosságát lehetően megállapítani, kutassa át a holmijukat, hogy nincsenek-e náluk büntetendő cselekményből eredő tárgyak vagy támadásra alkalmas eszközök.

280. (365. pont.) *Cigánykaraván kísérése hogyan történik?*

Cigánykaraván kísérése olyan módon történik, hogy a kocsikon csúpan aggok, betegek és gyermekek maradnak, a többi cigány az utolsó kocsi után gyalog megy. A járőr egyik tagja a legelső kocsin helyezkedik el, míg a járőr többi tagja a karavánt oldalt és hátul közrefogva gyalog (lőháton) kíséri.

281. (366. pont.) *Kóborcigányokkal szemben minő elővigyázati intézkedések szükségesek? Mit kell tenni az örskörletben megjelent kóborcigányokkal?*

A kóborcigányokkal szemben minden szükségesnek vagy célszerűnek látszó elővigyázati intézkedés jogosult. Különösen meg kell tiltani, hogy a karaván tagjai egymás között cigány nyelven beszéljenek.

A kóborcigányokat egy örskörletben sem szabad megtűrni, ezért őket, ha terhükre bűncselekmény nem volt megállapítható, illetőségi helyükre való toloncolás, ha pedig külföldiek, az országból való kitoloncolás végett a legközelebbi közigazgatási hatósághoz mindig be kell kísérni.

282. (370. pont.) *Vásárügyeleti járőröknek mi a feladata?*

Vásárügyeleti járőrök a vásár előtt és a vásár után az odavezető útvonalakat por-

tyázzák le és az azokon közlekedő embereket a közbiztonság szempontjából figyeljék meg.

Figyelmet kell fordítani arra is, hogy a vásárra felhajtott állatok csakis a hatóság által kijelölt utakon szállíttassanak, illetőleg hajtassanak; ellenőrizni kell azt is, hogy a marhalevelek szabályszerűek-e, azokon a vészmentes helyről való szállítás igazolva van-e, az állatok azonosak-e a marhalevéelbe bejegyzettekkel és hogy az irányítást megtartották-e. A vásár egész területére állandó portyázással kell felügyelni és törekedni kell arra, hogy az ilyenkor előfordulni szokott verekedések, csalások, lopások és zsebtolvajlások megakadályoztassanak.

Idegen illetőségű közismert rovottmultú egyéneket, különösen pedig az ismert vásári tolvajokat, akik megjelenésüket kellően indokolni nem tudják, a vásár területéről való kiutasítás végett a községi előljáróshoz elő kell vezetni.

283. (371. pont.) *Nyilvános mulatságon hol nem tartózkodhat a csendőr?*

Nyilvános mulatságok alkalmával a járőr a tánchelyiségben, továbbá olyan helyiségekben, ahol italt mérnek vagy fogyasztanak, nem tartózkodhatik, hanem lehetően a közelben időzzék. Tartózkodási helyét azonban a rendezőséggel közölnie kell.

284. (371. pont.) *Mit kell tennie, ha valamely mulatságon rendzavarás fordul elő?*

Ha valamely nyilvános mulatságon nagyobb mértékű rendzavarás (verekedés) fordul elő, a mulatságot azonnal fel kell oszlatni. Olyan községekben, ahol nyilvános mulatságokon a verekedések gyakoriak, a mulatságoknak egy bizonyos időre való betiltása végett az őrsparancsnok a közigazgatási hatósághoz javaslatot tehet.

285. (372. pont.) *A mozgófényképüzemek ellenőrzésének mikre kell kiterjednie?*

Az ellenőrzésnek a következőkre kell kiterjednie:

a) van-e a mozgófényképüzemi engedélyesnek a belügyminiszter által kiállított mutatóványengedélye;

b) a bemutatni szándékolt mozgóképet az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság engedélyezte-e;

c) a bizottság által csak 16 évesnél idősebb egyének részére engedélyezett mozgófényképek előadását nem látogatják-e 16 évesnél fiatalabb egyének;

d) nincs-e a mozgófényképüzemnél 18 évesnél fiatalabb alkalmazott;

e) a hatóság által előírt tűzbiztonsági és közegészségi óvintézkedéseket az előadások alatt és közben megtartják-e, illetőleg megtették-e.

286. (272. pont.) *Mozgófényképüzem ellenőrzésénél lehet-e külön ülőhelyet lefoglalni vagy díjazást elfogadni?*

A mozgófényképüzemek ellenőrzése címén a csendőrség részére külön állandó ülőhelyet lefoglalni vagy igénybe venni tilos.

A mozgófényképüzemek ellenőrzéséért díjazást senkitől semmiféle címen nem szabad elfogadni.

287. (373. pont.) *Ipar- és munkástelepek ellenőrzése minő kötelességeket ró a csendőrre?*

Az örskörlethez tartozó gyárakban, bányákban és munkástelepeken a csendőrnek alapos és kiterjedt helyi és személyi ismerettel kell rendelkeznie.

Ismerje a gyárak és bányák fekvését, azoknak helyiségeit és berendezéseit, a tisztviselő- és munkástelepeket annyira, hogy ott szükség esetében megjelenve, gyorsan és biztosan tájékozódhassék.

Emellett tartsa kötelességének a munkások kiléte felől állandóan érdeklődni, mely

feladatának a legjobban akkor felelhet meg, ha a gyár- vagy a bányatelepen a munkásokról vezetett előjegyzést megtekinti, az abban beállott változásokról tudomást szerez s az újonnan felvett munkások előélete után a tudakozóívek felhasználásával a puhatolást megejti.

Győződjék meg ilyenkor arról is, hogy a műhelyekben az iparhatóság által láttamozott munkarend ki van-e függesztve, annak rendelkezéseit megtartják-e, az üzemvezetőség a munkások életének és testi épségének megővését célzó intézkedéseket megtette-e, iskolaköteles gyermekek foglalkoztatva nincsenek-e és a munkásokkal méltánytalanság nem történik-e.

288. (375. pont.) *Milyen magatartást tanúsítson a csendőr a munkásokkal szemben?*

A csendőrnek a munkásokkal szemben való magatartása olyan legyen, hogy bennük maga iránt tiszteletet és bizalmat gerjessen és őket a közcsend és a közbiztonság fenntartásának szükséges voltáról meggyőzze. Igyekezzen őket jóakarátú és felvilágosító figyelmeztetéssel, nyugodt és tapintatos, de ha szükséges, erélyes fellépéssel józan belátásra bírni s erőszakoskodásoktól visszatartani.

Ha akár az ipari, akár a mezőgazdasági munkások közt sztrájk tört ki, a csendőr kötelessége a fennálló törvényes rendet minden rendelkezésre álló eszközzel megvédeni. Gondoskodni köteles arról, hogy a sztrájkolók a gyáregéletekben, berendezésekben, anyagokban, valamint a terményekben kárt ne teheszenek, a tulajdonosoknak és alkalmazottaiknak testi épségét és személyes szabadságát ne veszélyeztethessék s hogy a dolgozó munkásokat a munka abbahagyására se rá ne beszélhessék, se rá ne kényszeríthessék. Ezenkívül köteles a közüzemeket (villany- és szivattyútelepeket, vízműveket stb.) mindaddig őrizni, amíg az arra hivatottak felváltják, azután fel-

adata csupán e közegek támogatására szorítkozik.

A munkások csakis a hatóság által kijelölt sztrájkterületen gyülekezhetnek, de sem ott, sem máshol hatóság nem szabad. A sztrájkterületen tartaniok nem szabad. A sztrájkterületen a szesz ital kimérését meg kell akadályozni.

Azokat, akikre rábizonyult, hogy rendezavarásra izgatnak, el kell fogni s az illetékes hatóságnak át kell adni.

A munkaadók és munkások között felmerült bérharcba beavatkozni, a munkaadók és munkások között megegyezést közvetíteni csendőregyéneknek nem szabad.

289. (377. pont.) *A járőr a külföldit hogyan ellenőrzi?*

A járőr a külföldit lakásán vagy szállásán felkeresi és útlevelének, esetleg a személyazonosságát igazoló egyéb okmányainak felmutatására felkéri, valamint itt tartózkodásának oka vagy célja és tartama felől is megkérdezi és meggyőződést szerez arról, hogy jelentkezési kötelességének eleget tett-e. Ha szükséges, a járőr a külföldi után más alkalmas, esetleg bizalmas módon is puhatolni köteles. A személyes ellenőrzés alkalmával azonban a legmesszebbmenő udvariasságot kell tanúsítani és feltétlenül kerülni kell minden olyan eljárást, amely fölösleges zaklatás látszatát kelthetné.

Ha a járőr a külföldi útlevelét rendben találta és semmi olyan körülmény sem merült fel, ami a külföldivel szemben hatósági eljárást tenne szükségessé, bevonulása után az ellenőrzés megtörténtét az őrsparancsnoknak szóval jelentse.

Ha azonban a járőr a külföldi ellenőrzése alkalmával kihágást állapított meg vagy bárminő gyanús körülményt észlelt, továbbá, ha annak itt-tartózkodása az állam érdekeire, az állami és társadalmi rendre vagy más szempontból aggályos, erről az illetékes közigazga-

tási (állami rendőrségi) hatóságnak haladéktalanul jelentést kell tenni.

290. (379. pont.) *A vadászatot hogyan ellenőrzi a csendőr?*

Vadászó egyéneket a csendőr vadászjegyük előmutatására felszólítani köteles. Hivatalos hajtóvadászatra meghívottak a vadászatban résztvehetnek anélkül, hogy vadászjeggyel kellene ellátva lenniök, ezek tehát nem kötelesek vadászjeggyel igazolni magukat. Kör- és hajtóvadászatoknál a kör vagy hajtás befejezése után kell az ellenőrzést gyakorolni.

Az ellenőrzésnél figyelmet kell fordítani arra, hogy a vadász a vadászjegyen feltüntetett névvel és fényképpel azonos legyen.

Azt, aki vadászjegyét felmutatni nem tudja vagy nem akarja, továbbá, aki bármilyen vadászati vagy jövedéki kihágást követett el, a vadászat abbahagyására kell felszólítani. Ha az ilyen egyén ismeretlen és kilitét igazolni nem tudja vagy nem akarja, személyazonosságának megállapítása végett a legközelebbi olyan lakott helyre kell elővezetni, ahol őt igazolhatják.

Azt, aki engedély nélkül másnak területén vadászik, orvvadásznak kell tekinteni. Az orvvadászoktól, továbbá a vadászjeggyel nem rendelkezőktől és azoktól, akik tiltott időben vagy tiltott vadra vadásznak, a vadászfegyvert — ez utóbbiaknál tekintet nélkül arra, hogy vadászjeggyel bírnak-e vagy sem — őrizetbe kell venni és a közigazgatási hatóságnak, az esetleg elejtett vadat pedig a községi előljáróságnak kell átadni.

291. (380. pont.) *Az orvvadászokat hogyan kell megközelíteni?*

Az orvvadászokat mindenkor nagy óvatossággal kell megközelíteni, ezért a járőr tagjai, ha a terepviszonyok, illetőleg a terepfödözet ezt lehetővé teszi, lehetően fedezve és egymástól nagyobb térközben közeledjenek feléjük.

292. (381. pont.) *Hogyan ellenőrzi a csendőr a halászatot?*

Halászó egyének ellenőrzése úgy történik, mint a vadászoké.

Vonóhálóval történő halászatnál a háló kivonását be kell várni. Orvhalászkoknál a halászati eszközöket, valamint mindenkitől az olyan halászati eszközöket, amelyek a törvény által előírt követelményeknek meg nem felelnek, őrizetbe kell venni.

293. (382. pont.) *A vasútállomáson szolgálatot teljesítő csendőrnek mi a kötelessége?*

A vasútállomáson szolgálatot teljesítő csendőr az állomás egész területén állandóan portyázni, a vasúti munkásokat, alkalmazottakat, raktárakat, a berakásra váró vagy kirakott árukat megfigyelni köteles.

A vonat érkezése előtt és után az egyes utasokat és az állomáson egyébként megforduló közönséget szemügyre kell venni. E célból a járőr az éttermekben és várótermekben is nézzen körül, de ezekben a helyiségekben indok nélkül hosszabban tartózkodnia vagy leülnie nem szabad. Egyébként a vonat megérkezésétől elindulásáig annak hosszában kell portyáznia, hogy a ki- és beszálló közönséget, a postai és vasúti szállítmányok ki- és berakását figyelemmel kísérhesse. Ha azonban az állomáson nagyobb ember-tömeg van, vagy ha a körülményekhez képest célszerűnek mutatkozik, foglaljon a csendőr alkalmas helyen figyelő állást és ezt a helyét többször változtassa, hogy mindent könnyen megfigyelhessen.

A szolgálatban álló vasúti személyzetet szolgálatában és az üzleti szabályok megtartása körül támogatni kell és személyüket minden támadás vagy erőszakoskodás ellen meg kell védeni.

* Szükség esetében meg van engedve, hogy a csendőr a vonaton levő utasok szemügyre vétele céljából a különböző kocsiosztályokat

bejárja, emiatt azonban a vonat elindulását késleltetni nem szabad. Vasúti lopások meggátolására különös gondot kell fordítani.

294. (386. pont.) *Bűnvádi ügyben bírói eljárás mi alapon és ki ellen indítható, a vádat ki képviseli?*

Bűnvádi ügyben bírói eljárás csak a törvény értelmében vád alapján és csak az ellen indítható, akit büntett, vétség vagy kihágás nyomatékos gyanuja terhel.

A vádat rendszerint a kir. ügyészség képviseli. Magánvádra üldözendő vétség és kihágás esetében a vádat elősorban és rendszerint a sértett képviseli.

295. (386. pont.) *Bűnvádi eljárás megindításánál a minősítésre mi irányadó?*

A bűnvádi eljárás megindításánál a bűncselekménynek a büntető törvényekben megállapított minősítése irányadó. Azokat a körülményeket, amelyek következtében a büntettet az 1878. évi V. t.-c. 92. §-a alapján vétséggé kell átváltoztatni, csak az ítélet hozásánál veszik tekintetbe, ezek tehát a csendőri jogait és kötelességeit nem befolyásolják.

Amennyiben a bűnvádi eljárásra vonatkozó valamely rendelkezésnek a tettesre való alkalmazása a büntető törvényekben a bűncselekményre megállapított büntetés nemétől vagy tartamától van függővé téve, ez a rendelkezés a bűncselekmény kísérlétével vagy a részességgel terheltekre is kiterjed. Ugyanez áll a jelen utasításban foglalt rendelkezésekre is.

296. (386. pont.) *Sürgős nyomozati cselekményeket vasárnapon és ünnepnapon kell-e elrendelni? Mikor lehet a határidőt meghosszabbítani és melyik napot nem kell a határidőbe beszámítani?*

Sürgős nyomozati cselekményeket vasárnapokon és ünnepnapokon is el kell rendelni és foganatosítani.

A bűnvádi eljárásban megállapított határidőket csak olyan esetekben lehet meghosszabbítani, amikor ez kifejezetten meg van engedve. Nem kell beszámítani a határidőbe azt a napot, amelyen a határidő kezdetét megállapító intézkedés, cselekmény vagy esemény történt. Vasárnapot és a Gergely-naptár szerinti ünnepnapot nem kell beszámítani, ha az a határidő utolsó napjára esik.

297. (387. pont.) *A bűnvádi eljárásban kit kell érteni vádló, főmagánvádló és pótmagánvádló alatt?*

A bűnvádi eljárásban „vádló“ alatt a kir. ügyészséget, valamint a fő- és pótmagánvádlót kell érteni.

„Főmagánvádló“ az a sértett, illetőleg annak törvényes képviselője, aki a törvényben kifejezetten felsorolt bűncselekmények eseteiben a kir. ügyészségnek a vád képviselőre vonatkozó előzetes felhívása nélkül vádat emelhet. „Pótmagánvádló“ az a sértett, aki a rendszerint közvádra üldözendő bűncselekmény esetében, ha a kir. ügyészség a vád képviselőt megtagadta vagy a vádat eljettette, a vád képviselőjében eljárhat.

298. (387. pont.) *Ki a terhelt, a gyanúsított, kik a felek, ki a sértett és a magánindítványra jogosult?*

„Terhelt“ az, aki ellen a bűnvádi eljárás folyik.

„Gyanúsított“ az, aki ellen nyomozás folyik, de aki ellen még vizsgálat elrendelése indítványozva vagy vádirat benyújtva nincs.

„Felek“ alatt a vádlót és a terheltet, illetőleg a gyanúsítottat kell érteni.

„Sértett“ az, akinek bármely jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett vagy megkísérelt bűncselekmény.

„Magánindítványra jogosult“ az a magánegyén, akinek indítványától függ a bűnvádi eljárás megindítása.

299. (387. pont.) „Katonai“ és „fegyveres erő“ kifejezések alatt mit kell érteni?

A katonai szó a m. kir. honvédségre, valamint a katonailag szervezett közbiztonsági testületekre vonatkozik.

Fegyveres erő alatt a m. kir. honvédséget kell érteni.

300. (392. pont.) Mit értünk bűnügyi nyomozás alatt? Büntetendő cselekmények gyanúja nélkül mit kell kipuhatolni?

Bűnügyi nyomozás alatt azoknak az adatoknak kipuhatolását és megállapítását kell érteni, amelyek valamely büntetendő cselekmény esetében a vád emelése vagy nem emelése kérdésében a vádló tájékoztatására szükségesek.

Ezek az adatok a következők:

a) követtek-e el büntetendő cselekményt (büntett, vétség, kihágás) vagy sem;

b) ha büntetendő cselekményt követtek el, azzal kit vagy kiket lehet gyanúsítani (tettek és részesek);

c) a büntetendő cselekményt mikor, hol, miképpen és (mind a vád, mind a védelem szempontjából) minő körülmények között követték el;

d) melyek a mindezekre vonatkozó perrendszerű bizonyító adatok.

Büntetendő cselekmény gyanúja nélkül is ki kell puhatolni és meg kell állapítani az olyan cselekmények, illetőleg események (balesetek, elemi csapások stb.) körülményeit, amelyek a rend és közbiztonság fenntartására befolyással vannak.

Ezeknél a puhatolásoknál azt kell megállapítani, hogy büntetőjogi felelősség terhel-e valakit vagy sem. Ha igen, a szabályszerű nyomozást le kell folytatni, ha nem, akkor a nyomozást abba kell hagyni.

301. (393. pont.) Nyomozás elrendelésére ki jogosult?

A nyomozást rendszerint a kir. ügyészség rendeli el, de a kir. járásbíró és a főszolgabíró (állami rendőrségi hatóság) is elrendelheti és a csendőrség saját kezdeményezéséből is megindíthatja.

Főmagánvád eseteiben a nyomozás elrendelésére és megszüntetésére a rendőri hatóság főnöke jogosult.

302. (394. pont.) A nyomozó cselekményeket kik teljesítik?

A bűnügyi nyomozó szolgálatban szükséges egyes nyomozó cselekményeket rendszerint a rendőri hatóságok és rendőri közegek teljesítik.

303. (394. pont.) Melyek a rendőri hatóságok?

Rendőri hatóságok:

a) a m. kir. állami rendőrkapitányságok és kirendeltségek;

b) a főszolgabírók,

c) az a) alatt felsorolt hivatalok vezetői és önálló intézkedésre jogosított tagjai, úgyszintén a b) alatt megjelölt hatósági személyeknek önálló intézkedésekre jogosított helyettesei, végül

d) a községi előljáróságok.

304. (394. pont.) Kik a rendőri közegek?

Rendőri közegek:

a) a fentebb felsorolt hatóságok alárendelt hivatalnokai (detektívek stb.),

b) az állami rendőrség őrszemélyzetének tagjai,

c) a m. kir. csendőrségnek a csendőrörsökre és különítményekre besztott legénysége, ide értve a szakaszparancsnokokat is,

d) a községi előljáróság közegei.

305. (395. pont.) Községi előljáróság nyomozhat-e?

A községi előljáróságok rendőri hatósága alatt álló területen a nyomozásra vagy egyes

nyomozó cselekmények teljesítésére a csendőrség hivatott. A községi előljáróságok nyomozást, illetőleg egyes nyomozó cselekményeket csak akkor teljesíthetnek, ha erre őket a kir. ügyészség, a vizsgáló- vagy kiküldött bíró, a kir. járásbíróság vagy az illetékes főszolgabíró utasítja.

Saját kezdeményezéséből a községi előljáróság bűnügyi nyomozást csak akkor teljesíthet, ha veszély van a késelemben, a csendőrség nincs jelen és annyi idő sincs, hogy ez kellő időben értesíthető legyen, ilyen esetben is azonban csak a halaszthatatlan nyomozati cselekményeket foganatosíthatja.

306. (395. pont.) *Mi a községi előljáróság kötelessége, ha büntetendő cselekményt észlel?*

Ha a községi előljáróság valamely büntetendő cselekményt észlel vagy ha valaki nála büntetendő cselekmény miatt feljelentést tesz vagy hozzá magánindítványt nyújt be, akkor, ha nincs veszély a késelemben, köteles a feljelentést az illetékes csendőrörssel vagy a legközelebbi járőrrel közölni, illetőleg a magánindítványt annak átadni.

307. (395. pont.) *Szabad-e a községi előljáróságnak a csendőrség nyomozásába beavatkozni?*

Ha a csendőrség akár felhívásra vagy megkeresésre, akár saját kezdeményezésére nyomozást teljesít, abba a községi előljáróság nem avatkozhatik bele, köteles azonban a csendőrséget a nyomozás lefolytatásában támogatni.

308. (396. pont.) *A csendőrség milyen területen teljesít nyomozást?*

A csendőrség rendszerint csak saját területén végez bűnügyi nyomozást.

A csendőrség működési területén elkövetett bűncselekmények ügyében a nyomozás lefolytatására mindig az elkövetés helye szerint illetékes örs hivatott és pedig akkor is, ha

a tetteket valamelyik más örs vagy az állami rendőrség fogta el.

309. (396. pont.) *Nyomozás közben mikor van megengedve más örs vagy a rendőrség területére lépni?*

A csendőrség és az állami rendőrség szervei a bűnügyi nyomozásokat a saját területükön külön-külön és egymástól függetlenül teljesítik. Azonban sem a csendőrség, sem pedig az állami rendőrség egyénei nincsenek korlátozva abban, hogy tettenkapás esetében vagy pedig a saját területükön elkövetett bűncselekmények nyomozása közben, annak továbbfolytatása vagy nyomonildözés céljából egymás működési területére lépjenek és ott nyomozó cselekményeket végezzenek.

310. (398. pont.) *Mikor kell a nyomozást hivatalból megindítani?*

Hivatalból akkor kell megindítani a nyomozást, ha a csendőrség feljelentés, előljáró parancsnokságától nyert értesülés vagy saját észlelete alapján olyan bűncselekményről szerez tudomást, amely a törvény értelmében nem tartozik a csak magánindítványra üldözhető bűncselekmények közé.

311. (399. pont.) *Milyen bűncselekményeket lehet csak magánindítványra üldözni s a bűnvádi eljárás megindítása kitől függ?*

„Magánindítványra“ csak azokat a bűncselekményeket lehet üldözni, amelyeket a törvény mint ilyeneket kifejezetten megjelöl. Magánindítványra jogosult az a magánegyén, akinek indítványától (Btk. 110. §.) a bűnvádi eljárás megindítása függ.

312. (399. pont.) *Az indítványra jogosulttól mit kell követelni?*

Magánindítványra üldözendő bűncselekményeknél az indítványtételre jogosulttól írásbeli „Nyilatkozat“-ot kell bekövetelni. Ebben fel kell sorolni a panaszolt bűn-

cselekményre és a tettesre, valamint a részesre vonatkozó adatokat és kifejezetten ki kell jelenteni, hogy a magánindítványra jogosult a bűnvádi eljárás megindítását kívánja. Ezt a nyilatkozatot két tanu is írja alá. Ha a magánindítványra jogosult panaszát írásban adja be, külön nyilatkozat kiállítása felesleges. A nyilatkozatot vagy az írott panaszjelentést a feljelentéshez kell csatolni.

313. (399. pont.) Magánindítványra megindult nyomozást mikor kell abbahagyni?

Ha a magánindítványra jogosult kijelenti, hogy a bűnvádi eljárás megindítását vagy a gyanúsított megbüntetését nem kívánja vagy ha már megtett indítványát visszavonja, feltevé, hogy a magánindítvány visszavonását a törvény megengedi, a nyomozást teljesíteni nem kell, a már megkezdett nyomozást abban kell hagyni. Ilyen esetben a magánindítvány visszavonását a nyilatkozatra vagy az írásbeli feljelentésre fel kell jegyezni s a magánindítványra jogosulttal alá kell iratni.

314. (400. pont.) Főmagánvádra üldözendő bűncselekmény esetében mi a csendőrség eljárása?

A „főmagánvádra üldözendő“ bűncselekmények esetében a csendőrség eljárása a következő:

1. ha a panaszos a kir. járásbíróság székhelyén lakik, őt panaszával a kir. járásbírósághoz kell utasítani;

2. ha a panaszos a kir. járásbíróság székhelyén kívül lakik, panaszát át kell venni és a bűncselekmény tényálladékát, továbbá a panaszosnak és a gyanúsítottnak, valamint mindkettőjük tanuinak nevét és lakását az illetékes kir. járásbíróságnak, az állami rendőrség hatósági területén az állami rendőrségi hatóságnak be kell jelenteni.

A csendőrség ilyen esetekben csak akkor nyomoz, ha a tettes vagy a tanuk ismeretlenek,

ha ez a tényállás tisztázása vagy a bűnjelek megszerzése végett szükséges s végül, ha a cselekmény hivatalból üldözendő bűncselekménnyel áll összefüggésben.

315. (402. pont.) Testi sértések nyomozásánál minő eljárást kell követni?

Testi sértéseknél a csendőr a sértettet hívja fel, hogy sérüléséről orvosi látelleletet szerezzen be. Súlyos testi sértések esetében, ha a sértett orvosi bizonyítványt nem adott be, akkor a csendőr őt közvetlenül vagy a községi előljáróság közbejöttével községi-, kör- vagy más hatósági orvossal vizsgálta meg. Az így kiállított bizonyítványra az orvos vezesse rá, hogy azt a csendőr kérésére adta ki és hogy a saját díja és költsége fejében mennyit számít fel.

Ha a csendőr sem hatósági, sem magánorvostól bizonyítványt szerezni nem tudott, vagy ha a sértett — könnyű sérülés esetében — orvosi bizonyítványt szerezni nem hajlandó, akkor a csendőr jelentésében saját észleletét, valamint a gyógyulás tartamára vonatkozó saját véleményét jelentse.

316. (403. pont.) Vagyon elleni bűncselekményeknél a kár nagyságát hogyan kell feltüntetni?

Vagyon elleni bűncselekményeknél az okozott kár nagyságát általában a sértett bemondása szerint kell feltüntetni. Ha azonban a sértett által bemondott összeget a csendőr bármi okból túlzottnak tartja, erre vonatkozó indokolt véleményét is jelentse.

317. (415. pont.) Mi a nyomozó csendőr célja és feladata?

A nyomozó csendőr célja a való tények felderítése, ezt pedig csakis teljes pártatlansággal érheti el. Egyedüli feladatának tehát azt tekintse, hogy a való tényállást minden oldalról, ennél fogva a gyanúsított védelme érdekében is, az igazsághoz híven felderítse. A gya-

nusított ártatlansága vagy bűnösségének enyhébb foka mellett szóló körülményeket épen olyan lelkiismeretes gondossággal kell kideríteni, mint a terhelő és súlyosbító körülményeket és bizonyítékokat.

318. (416. pont.) A nyomozás során milyen adatok megállapítására kell törekedni?

A nyomozás során azoknak az adatoknak megállapítására kell törekedni, amelyekre a kir. ügyészségnek a vád emelése céljából szüksége van. Meg kell állapítani ezért azt is, hogy az elkövetett bűncselekmény és annak kísérő körülményei kimerítik-e mindazokat a tényálladási elemeket, amelyeket a törvény szövege a kérdéses bűncselekmény minősítése szempontjából előír. A bűncselekménynek lényegtelen és a vádemelést nem befolyásoló részleteibe való szükségtelen behatolást kerülni kell, mert ez az áttekintést csak megnehezíti, a csendőrnek pedig fölösleges megterhelést okoz.

319. (417. pont.) Minden közbiztonsági szolgálatot teljesítő csendőr milyen előjegyzést köteles vezetni?

Minden közbiztonsági szolgálatot teljesítő csendőr a „Csendőrségi Ügyviteli Szabályzat“ II. Részében előírt mintájú „Tevékenységi napló“-t vezet, melybe az általa nyomozott összes bűneseteket — tekintet nélkül arra, hogy azokat kiderítette-e vagy sem — bejegyzi. A tevékenységi napló helyes vezetéseért a csendőrön kívül az őrsparancsnok is felelős.

320. (418. pont.) Helyszíni szemlének mi a célja s hogy kell azt megejteni?

A helyszíni szemle célja annak megállapítása, hogy a bűncselekményt hol, hogyan és minő körülmények között követték el, továbbá, hogy a bűncselekmény színhelyén és annak közelében talált nyomok és bűnjelek a nyomozás során való felhasználás céljából felfedez-

tessenek és biztosíttassanak. A helyszíni szemlét a legnagyobb alaposággal és aprólékossáig menő részletességgel kell megtartani, mert sokszor a legjelentéktelenebb nyomok vagy tárgyak is döntő befolyással lehetnek a nyomozás későbbi menetére és eredményére.

A helyszíni szemlére lehetően mindig két bizalmi egyén jelenlétében kell megejteni. Fontosabb körülményekre a bizalmi egyének figyelmét külön is fel kell hívni.

321. (419. pont.) A helyszíni megőrzésénél mire törekedjék a csendőr?

A csendőr mindenekelőtt arra törekedjék, hogy a helyszínt, ameddig lehetséges, a talált állapotban változatlanul megőrizze. Ügyeljen tehát arra, hogy azon lehetően semmit se változtasson, továbbá, hogy sem ő, sem illetéktelen egyének, kíváncsiak és bámészkodók a helyszínt össze ne tapossák. Ha gyanu merül fel arra, hogy a helyszínen a bűncselekmény nyel össze nem függő később okozott nyomok vagy változtatások vannak, ezeket még a helyszíni szemle kezdete előtt meg kell állapítani, hogy azok később a csendőrt vagy a hatóságot félre ne vezessék.

Ha elkerülhetetlenül szükséges, hogy a csendőr a helyszínre rálépjen vagy egyes tárgyakat megmozgasson, valamint ha a talált nyomoknak vagy állapotoknak változatlan megőrzése nem lehetséges, a helyszínt vázlat-szerűen le kell rajzolni vagy lefényképezni, a csendőr lábnyomat pedig megjelölni.

322. (422. pont.) Ha a csendőr hullát talál és hatósági kiszállás várható, hogyan kell eljárnia?

Ha a helyszínen hullát találtak és hatósági kiszállás várható, a csendőr a helyszínt, illetőleg a községet csak akkor hagyhatja el, ha a helyszínre kiszállott hatósági személyek hivatalos ténykedésüket már befejezték vagy ha támogatásukra más csendőrt rendeltek ki

vagy a kirendelt hatósági személyek a csendőr-eltávozásához hozzájárultak.

Ha különös okok vagy körülmények a hullának vagy a bűnjeleknek a helyszínen hagyását lehetetlenné teszik (pl. vasúti vágányokon, égő házban, forgalmas útvonalon), vagy ha a helyszínen hagyás nem szükséges (pl. vízből fogták ki), a hullát, illetőleg a bűnjeleket a legközelebbi községbe úgy kell beszállítani, hogy azokon sérülések vagy változások ne keletkezessenek és gondoskodni kell arról, hogy a hatóság megérkezéséig változatlanul megőriztessenek.

323. (423. pont.) Ha a csendőr hullát talál, kinek tesz jelentést?

Ha a csendőr hullát talál, erről az őrsparancsnokságnak távbeszélőn, távirattal vagy küldőnc útján jelentést tesz, mivel azt csak a kir. ügyészség engedélyével szabad eltemetni. A jelentésben fel kell említeni a halál ismert vagy valószínű okát és azt, hogy az elhalt kiléte ismeretes-e.

324. (425. pont.) Helyszíni szemle után kiket kell a csendőrnek kipuhatolnia és kikérdeznie?

A helyszíni szemle megejtése után a csendőrnek első sorban azokat az egyéneket kell kipuhatolnia, akik a cselekmény szemtanúi voltak vagy akik a helyszínen a bűrcselekmény nyomait legelőször felfedezték.

Ki kell kérdezni továbbá mindazokat, akiknek kikérdezését az általuk bizonyítani kívánt körülmények megjelölése mellett a sértett vagy a gyanúsított kéri, feltéve, hogy az ilyen tanu kikérdezését a tényállás teljes és pártatlan felderítése érdekében maga a csendőr is szükségesnek látja.

325. (425. pont.) Hogyan és hol kell a sértettet és a tanukat kikérdezni?

Mindegyik sértettet és tanut külön-külön, két megbízható és érdektelen felnött bizalmi

egyén jelenlétében kell kikérdezni. A csendőr a bizalmi egyéneket a kikérdezés megkezdése előtt figyelmeztesse, hogy mind arra, ami el fog hangzani, jól figyeljenek és azt maguknak jól jegyezzék meg, hogy a bíróság előtt is tanuskodhassanak arról, hogy a kikérdezettek a csendőrnek mit adtak elő. A sértettet és a feljelentőt bárhol ki lehet kérdezni. A tanukat a csendőr rendszerint lakásukon vagy munkahelyükön keresse fel. Ha ez nem lehetséges (pl. a csendőr őrizetében levő foglyok vagy a kikérdezendő tanuk nagy száma vagy egymástól igen távol eső lakása miatt), a tanukat a községi előjáróság által a község házára kell megidéztetni. Ha a tanu erre a hatósági idézésre meg nem jelenik, a csendőr az illető elővezetésére a községi előjáróságot kérje fel, amely elővezetéshez szükség esetében karhatalmi segélyt nyújthat.

326. (426. pont.) Sértetteket, tanukat és gyanúsítottakat szabad-e szembesíteni?

Sértetteket, tanukat és gyanúsítottakat kizáróan felismerés és a személyazonosság megállapítása céljából szabad egymással szembesíteni. Kettőnél több egyént egyszerre egymással szembesíteni nem szabad. A tanuságtétel alól mentes hozzátartozók, még ha önként tanuskodtak is, a gyanúsítottal nem szembesíthetők, hacsak azt maga a gyanúsított nem kívánja.

327. (427. pont.) A kikérdezés megkezdése előtt a csendőr mire hívja fel a tanut és mire nézve kérdezze ki?

A kikérdezés megkezdése előtt a csendőr a tanut hívja fel arra, hogy legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot adja elő és hogy abból, amiről a bűncselekménnyel kapcsolatban tudomása van, semmit el ne hallgasson. Ezután kérdezze meg a tanutól nevét, születési évét, szülő- és lakóhelyét (pontos lakáscímét), családi állapotát, vallását, foglalkozását, a gyanúsítotthoz, va-

lamint az ügyben egyébként érdekeltekhez való viszonyát és azt, hogy a bűncselekmény következtében nem szenvedett-e kárt vagy hátrányt.

Ezek után a tanut a bűncselekményre vonatkozóan részletesen kérdezze ki.

328. (428. pont.) *Tanuk gyanánt kiket nem szabad kikérdezni?*

Tanuk gyanánt nem szabad kikérdezni:

a) a lelkészt arra nézve, amit vele a gyónásban vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek;

b) a védőt arra nézve, amit a gyanúsított vele mint védőjével tudatott;

c) a közszolgálatban lévő vagy abból kilépett egyént, ha a tanuságtétellel megsértené a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelességét és e kötelesség alól őt az illetékes feljebbvaló hatósága fel nem mentette.

329. (429. pont.) *Tanuzás kötelessége alól kik mentesek?*

A tanuzás kötelessége alól mentesek és ha tanuskodni nem óhajtanak, — a sértettet is beleértve — nem lehet kikérdezni:

a) a gyanúsítottak fel- vagy lemenő ágbeli rokonát vagy sógorát, unokatestvérét vagy ennél közelebbi oldalrokonát, házastársát vagy jegyesét, házastársának testvérét, testvérének házastársát, örökbefogadó vagy nevelő szülőjét, örökbefogadott vagy nevelt gyermekét, gyámját, gondnokát, gyámoltját vagy gondnokoltját, még pedig a házastársi vagy sógorsági viszonyban lévőket tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még az a házasság, amelyen ez a viszony alapszik;

b) az ügyvédet, a közjegyzőt, az orvost, a sebészt, a gyógyszerészt, a szülésznőt és segédeket arra nézve, amit valaki a hivatásukkal járó bizalomnál fogva titoktartás kötelességével bizott rájuk, ha csak a megbízó őket a titoktartás alól fel nem mentette.

Ezeket az egyéneket kikérdezésük előtt, vagy amikor a kérdéses viszony kiderül, figyelmeztetni kell, hogy tanuskodni nem kötelesek. E figyelmeztetés megtörténtét és a tanuságtétel megtagadására jogosult egyének arra adott feleletét a jelentésben (tényvázlatban) fel kell tüntetni.

Ha a tanu több gyanúsított közül csak egyhez vagy egyesekhez áll az a) pont alatt megjelölt viszonyban, a tanuságtételt a többi gyanúsítottra nézve csak akkor tagadhatja meg, ha tanuságtétele el nem különíthető. A tanuságtétel megtagadására jogosult tanu a kikérdezés folyamán is kijelentheti, hogy nem kíván felelni.

330. (430. pont.) *Ha a tanuskodni köteles tanu a tanuságtételt megtagadja, a csendőr kényszerítheti-e azt tanuságtételre?*

Ha valamely tanuskodni köteles tanu megtagadja a tanuságtételt, a csendőr azt nem kényszerítheti arra, hogy tanuskodjék.

331. (431. pont.) *Kit és hogyan kell gyanúsítottként kikérdezni?*

Gyanúsítottként csak azt kell kikérdezni, aki ellen már határozott és megállapított adatokkal támogatott gyanú merült fel. Azt, aki ellen még csak pusztá feltevés szól, egyelőre tanuként kell kikérdezni.

Minden gyanúsítottat külön-külön és minden esetben két érdektelen és megbízható felnőtt egyén, mint bizalmi egyén jelenlétében kell kikérdezni.

332. (432. pont.) *Gyanúsított kikérdezésének mi a célja?*

A gyanúsított kikérdezésének célja nem az, hogy a csendőr őt mindenképen beismerésre bírja, hanem az, hogy a csendőr a felmerült gyanúok alaposága vagy alaptalansága felől tájékozást szerezzen és a gyanúsítottak alkalmat adjon arra, hogy a terhére rótt bűncselekménnyel szemben védelmét is előadhassa.

333. (432. pont.) *Gyanúsított a feltett kérdésekre köteles-e válaszolni?*

A gyanúsított a feltett kérdésekre nem köteles válaszolni, tehát a válaszadásnak vagy beismerésnek kieszközlése végett nem szabad sem ígéretet, biztatást, ámítást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert használni, sem pedig a gyanúsítottat éjjeli kihallgatással vagy más módon célzatosan kifárasztani.

Ennek a tilalomnak áthágása felelősségrevonással jár. Ha a csendőr vallomás vagy beismerés kicsikarása céljából fenyegetést, tetteleges bántalmazást vagy más erőszakot használt, hivatalos vagy szolgálati hatalommal való visszaélés büntette miatt bűnvádi eljárás alá kerül.

334. (433. pont.) *Mit kell tenni, ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván nyilatkozni?*

Ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván nyilatkozni, kikérdezését abba kell hagyni, de figyelmeztetni kell arra, hogy ez a magatartása az eljárás folytatását egyáltalában nem akadályozza és hogy saját érdekében cselekszik, ha a kérdésekre feleletet ad, mert különben a védelem eszközeitől fosztja meg magát.

Ugyanígy kell eljárni, ha a gyanúsított magát siketnémának, tompa elméjűnek vagy elmebetegnek színleli.

335. (433. pont.) *Mi az eljárás, ha a gyanúsított elmezavarban szenved?*

Ha a kikérdezés folyamán az a gyanú merül fel, hogy a gyanúsított a beszámíthatóságot kizáró vagy korlátozó elmezavarban vagy öntudatlanságban szenved, az őt terhelő cselekmény ügyében csak annyira kell a nyomozást lefolytatni, hogy megállapítást nyerjen, hogy a bűncselekményt kizáróan ő követte-e el és hogy ezért rajta kívül más büntetőjogi felelősség nem terhel-e. Ilyen esetben a továbbiakra az illetékes hatóság elhatározását kell kikérni és aszerint kell eljárni.

336. (434. pont.) *Milyen személyi adatokra nézve kell a gyanúsítottat kikérdezni?*

A kikérdezés kezdetén a gyanúsítottól meg kell kérdezni nevét (ál-, gúny- és megkülönböztető nevét is), születési évét, vallását, szülőhelyét, állandó tartózkodási helyét (pontos lakáscímmel), illetőségi helyét, foglalkozását, családi állapotát, gyermekeinek számát, vagyoni és katonai szolgálati viszonyait, továbbá azt, hogy volt-e már büntetve, ha igen, melyik bíróság vagy más hatóság által, hol, mikor, miért és milyen büntetéssel. Ha a gyanúsított által előadott adatok valóságához kétség fér, vagy egyéb okból szükségesnek mutatkozik, a gyanúsított személyi viszonyait más módon is nyomozás tárgyává lehet tenni.

337. (435. pont.) *A kikérdezés folyamán mit kell megengedni a gyanúsítottnak?*

A kikérdezés folyamán okvetlenül meg kell engedni a gyanúsítottnak, hogy mindazt, amit a terhére rótt bűncselekménnyel kapcsolatban előadni akar, egyfolytában és részletesen előadhassa.

338. (436. pont.) *A házkutatásnak mi a célja s ki van annak elrendelésére feljogosítva?*

A házkutatás célja valamely büntetendő cselekmény tettesének vagy részesének kézrekerítése, a büntetendő cselekménnyel összefüggő bizonyíték vagy bizonyítékul szolgáló tárgy (bűnjel) megtalálása és biztosítása.

A csendőr házkutatást rendszerint csak az illetékes bíróság vagy hatóság felhívása alapján teljesít. Házkutatás elrendelésére a vizsgálóbíró vagy kiküldött bíró jogosult, ha azonban a késedelem veszéllyel jár, azt a járásbíró vagy a rendőri hatóság (főszolgabíró, rendőrkapitány, községi előljáróság) is elrendelheti.

339. (437. pont.) *Saját kezdeményezéséből mikor tart a csendőr házkutatást?*

Az illetékes bíróság vagy hatóság fellívása nélkül, saját kezdeményezésből, a csendőr házkutatást csak akkor tarthat:

a) ha büntetlen vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétségen történt tettenkapás esetében attól lehet tartani, hogy a tettes a bíróság vagy hatóság intézkedéséig megszökik vagy a keresett tárgynak nyoma vész;

b) ha a megszökött fogoly kézrekerítése végett szükséges;

c) ha segélykiáltásra jelent meg;

d) ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező kívánja, de az utóbbi esetben csak azokban a helyiségekben teljesíthet házkutatást, amelyek kizáróan a behívó rendelkezése alatt állanak és csakis azokkal szemben, akik a behívónak családjához és háztartásához tartoznak vagy akiket a lakással rendelkező akkor és ott a lakásban elkövetett büntetendő cselekménnyel vádol;

e) ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező rendőri felügyelet alatt áll vagy a csendőrség előtt mint szokásos büntettes ismeretes;

f) ha valakinek elfogását (elővezetését) vagy valamely tárgy őrizet alá vételét rendelték el és az illető személy vagy tárgy kiadását a házzal vagy helyiséggel rendelkező egyén megtagadja, ebben az esetben azonban a csendőr házkutatást csak ott tarthat, ahol ezeket megtalálhatja és a kutatásnak csak a keresett személy vagy tárgy megtalálására szabad irányulnia;

g) végül a korcsmákat, csárdákat, kéházakat és azokat a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben tiltott szerencsejátékok üznek vagy amelyek büntettesek rendszerinti rejtekhelyéül szolgálnak, még akkor is átkutathatja, ha ott csak kihágást követtek el.

340. (437. pont.) A felsorolt esetekben kiknek házát, lakását stb. kutatja át a csendőr?

Az itt felsorolt esetekben:

1. a büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség alapos gyanújával terhelt egyénnek házát, lakását, valamint az általa bírt, illetőleg használt más helyiségeket és az ezekben talált tárgyakat is átkutathatja, ha alaposan vélelmezhető, hogy a kutatás a tettes vagy részes kézrekerítésére vagy bizonyíték felfedezésére vezet;

2. másoknak házát, lakását vagy egyéb helyiségeit szintén átkutathatja, ha a büntettet vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétséget az ezek által bírt helyiségekben követték el, ha a gyanúsított üldözés közben oda menekült, vagy ott fogták el, avagy, ha igen nyomatékos tények valószínűvé teszik, hogy ott a tettes vagy részes, avagy a bizonyítékul szolgálható tárgy megtalálható.

341. (437. pont.) Mi az eljárás, ha a csendőr saját kezdeményezésből nem tarthat házkutatást?

Ha a csendőr a házkutatást a felsorolt eseteken kívül szükségesnek tartja, valamint a felsorolt esetekben is, ha a házkutatást nem tartja halaszthatatlanul sürgősnek, a legrövidebb úton tegyen jelentést a házkutatás elrendelésére jogosított bíróságnak vagy más hatóságnak (értesítse a községi előljáróságot) és ha szükséges, egyidejűen gondoskodjék arról is, hogy a hatóság intézkedése a házkutatás alá veendő helyiségekből senki meg ne szökhessék és onnan tárgyakat senki el ne vihessen.

342. (438. pont.) Mi a tennivaló, ha a házkutatást valamely hatóság vagy hivatal helyiségeiben kell megtartani?

Ha a házkutatást valamely hatóság vagy közhivatal helyiségében kell megtartani, erről a hatóság vagy hivatal főnökét, illetőleg ennek helyettesét lehetően előzetesen értesíteni kell, a kutatást pedig a hivatali főnöknek vagy az általa megbízott vagy a hivatalhoz tartozó

más egyénnek jelenlétében kell megejteni; ilyen megbízott kirendelésének megtagadása azonban a házkutatás akadályja nem lehet.

Közhivatali helyiségben a házkutatást csak olyan időben lehet megejteni, amikor ez a hivatal működését nem hátráltatja, kivéve, ha a késedelemből származható veszély miatt a házkutatást azonnal meg kell tartani.

Ezt az eljárást a vonaton vagy hajón levő közhivatali helyiségek átkutatása esetében is értelemszerűen alkalmazni kell.

343. (439. pont.) Személymotozást teljesíthet-e a csendőr?

A csendőr személymotozást rendszerint csak az illetékes bíróság vagy hatóság felhívására teljesít. Személymotozás elrendelésére ugyanazok a bíróságok és hatóságok illetékesek, amelyek házkutatás elrendelésére jogosultak.

344. (440. pont.) Házkutatást és személymotozást kinek jelenlétében s mikor szabad foganatosítani?

A házkutatást és a személymotozást mindig két érdektelen és megbízható polgári személy — mint bizalmi egyén — jelenlétében kell foganatosítani.

Házkutatást és személymotozást megejteni csak akkor szabad, ha a keresett egyén vagy tárgy előadására vonatkozó felszólítás eredménytelen maradt. Az előzetes felszólítást mellőzni lehet, ha az illető a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretes, ha a késedelem veszéllyel jár, vagy ha nyilvános, illetőleg a közönség számára nyitva álló helyiséget kell átkutatni. A házkutatásnál minden feltűnést, az érdekeltnek nem okvetlenül szükséges megterhelését vagy háborgatását kerülni, a nyomozás tárgyával összefüggésben nem álló magán- vagy családi titkait kimélni kell.

Ha a csendőr a házkutatást vagy személymotozást felhívás folytán tartja meg, a bíró-

ság (hatóság) határozatát az előtt, akinél azt foganatosítja, kihirdetni köteles.

345. (441. pont.) A házkutatást ki vezeti?

A házkutatást vagy személymotozást a járőrvezető vezeti. Ha elegendő járőrtársa nincs, megbízható polgári egyének segítségét is igénybe veheti. Közönséges munkák végzésére (ásás, kütszivattyúzás stb.) a községi előljáróság útján munkásokat és napszámosokat is felfogadhat.

346. (441. pont.) Ha több helyiséget kell átkutatni, a később sorra kerülő helyiségekkel mit kell tenni?

Ha több helyiséget kell átkutatni, akkor azokat, amelyekre csak később kerülhet sor, a házkutatás tartamára lezárni, illetőleg őrizni kell.

347. (441. pont.) Nők megmotozása hogyan történik?

Nőknek és a rajtuk lévő ruházatnak átvizsgálását megbízható és a csendőr által a tennivalókra kioktatott nők végezzék. Ilyenkor bizalmi egyének gyanánt is csak nők lehetnek jelen, de a csendőr tartózkodjék ama helyiség közvetlen közelében, ahol a motozás folyik.

348. (442. pont.) A házkutatást kinek a jelenlétében kell foganatosítani?

A házkutatást a házzal vagy helyiséggel rendelkezőnek vagy megbízottjának jelenlétében kell foganatosítani. Ha az, aki ellen a házkutatást végre kell hajtani, távol van és megbízottja sincs jelen, teljeskorú családtagjai vagy szomszédai közül kell valakit az érdekelt képviselőjére meghívni. Ez utóbbi ugyanazokat a jogokat gyakorolhatja, mint az, aki ellen házkutatást foganatosítanak.

349. (442. pont.) Zárt helyiséget mikor szabad felnyitni és ilyenkor hogyan kell eljárni?

Zárt helyiséget vagy zárókészüléket fel-

töretni vagy zárat felnyitvatni csak akkor szabad, ha sem a velük rendelkező, sem az ő megbizottja nincs jelen vagy ha ezek a felnyitást megtagadták. A felnyitásra lehetően szakértő mesterembereket kell alkalmazni. Ha a feltörés vagy felnyitás a tulajdonosnak vagy megbizottjának távolléte miatt történt, a helyiséget vagy tárgyat a kutatás megtörténte után ismét le kell zárni.

350. (443. pont.) *Mely időpontban tartható a házkutatás saját kezdeményezéséből és mely időpontban a felhívásra?*

A saját kezdeményezéséből megtartott házkutatás bármely időben megkezdhető és végezhető. Elrendelt házkutatás rendszerint csak 6 órától 21 óráig tartható, de a megkezdett házkutatást 21 óra után is folytatni lehet.

351. (444. pont.) *A tárgyak lefoglalását ki rendeli el?*

Azoknak a tárgyaknak a lefoglalását, amelyeket a büntető törvények szerint el kell kobozni vagy amelyeket a bűnvádi eljáráshoz bizonyításra lehet felhasználni, a bíróság vagy a rendőri hatóság rendeli el.

352. (444. pont.) *A bíróság határozata vagy a rendőri hatóság felhívása nélkül milyen tárgyakat vehet őrizetbe a csendőr?*

A bíróság határozata vagy a rendőri hatóság felhívása nélkül a csendőr csak olyan bűnjeleket vagy a bűncselekménnyel összefüggésben álló tárgyakat vehet — azoknak a hatóság által való lefoglalhatása végett — őrizetbe:

a) amelyeket a bűncselekmény színhelyén, a terheltnél vagy a bűnrészesnél talált;

b) amelyek senkinek sincsenek birtokában vagy birlalatában;

c) amelyeket, mint bűnjeleket vagy nyomra vezető tárgyakat mások a csendőrségnek önként átadtak;

d) amelyeknek birtoklása, használata vagy terjesztése tilos.

Ha a csendőr a házkutatásnál vagy személyneműmozgásnál az eljárás alapjául szolgáló bűncselekménnyel összefüggésben nem lévő olyan tárgyakat talált, amelyek valamely hivatalból üldözendő más büntetendő cselekmény fennforgására mutatnak, ezeket is őrizetbe venni köteles.

353. (445. pont.) *Bűnjelek mely tárgyak lehetnek?*

Bűnjelek rendszerint azok a tárgyak:

a) amelyekkel bűncselekményt követtek el;

b) amelyek bűncselekmény folytán jöttek létre;

c) amelyek bűncselekmény tárgyát képezték;

d) amelyek lényegileg vagy tartalmilag bűncselekménnyel állanak kapcsolatban;

e) amelyeket a tettes a bűncselekmény színhelyén visszahagyott;

f) amelyeket a tettes a bűncselekmény színhelyéről elvitt;

g) amelyeken olyan nyomok vagy elváltozások vannak, hogy azokból a tettes személyére vagy a bűncselekmény elkövetési módjára lehet következtetni.

354. (446. pont.) *Az őrizetbe vett tárgyakat hová kell átadni?*

Az őrizetbe vett tárgyakat az esetre vonatkozó jelentéssel vagy tényvázlattal együtt rendszerint az illetékes bírósághoz (hatósághoz) kell beszoigáltatni. Olyan tárgyakat azonban, amelyeknek azonnali elszállítása nehézségekbe ütközik, az őrizetbevétel helye szerint illetékes községi előljáróságnak, városokban az állami rendőrségi hatóságnak kell megőrzés végett részletes átvételi elismervény ellenében átadni. Ugyanide kell átadni a talált tárgyakat is. Romlandó és olyan bűnjeleket, amelyeknek fenntartása költséggel jár (pl. élő állatok), községekben a községi előljáróságnak, városokban az állami rendőr-

ségi hatóság által megjelölendő helyen kell átadni.

355. (448. pont.) Az őrizetbe vett tárgyakat hogyan foglalja jegyzékbe a csendőr?

Ha a csendőr tárgyakat vesz őrizetbe, erről mind az érdekelt, mind a maga részére külön-külön jegyzéket kell készítenie s ezt a mellett, hogy maga és járőrtársa is aláírja, mindazokkal az egyénnel alá kell iratnia, akik a bűnjel megjelölésére szolgáló papírszeletet aláírták.

A jegyzékben az őrizetbe vett tárgyakat egyenkint és olyan részletesen kell leírni, hogy azonosságuk iránt kétség fel ne merülhessen. A jegyzéken az őrizetbe vett tárgy tulajdonosát is fel kell tüntetni. A jegyzék második példányát az érdekeltnek, ha ilyen nincs (ismeretlen származású bűnjelek, talált tárgyak), annak a hatóságnak kell átadni, amelyik a jegyzékben foglalt tárgyakat átvette.

A jegyzéket lehetően tintával kell kiállítani, ha azonban tinta nem áll rendelkezésre, azt jól olvasható tintairónnal is ki lehet tölteni. A jegyzék szövegében olvashatatlanul törölni semmit sem szabad, esetleges hibákat úgy kell áthúzni, hogy olvashatók maradjanak.

A tulajdonost vagy birlalót a jegyzék aláírására kényszeríteni nem szabad.

Ha az őrizetbe vett tárgyak tulajdonosa vagy birlalója a jegyzék aláírását megtagadja, a járőrvezető ezt a körülményt a jegyzékre vezesse rá és ezt a bejegyzést a bizalmi egyénnel is irassa alá.

356. (449. pont.) Az őrizetbe vett bűnjelre mit kell erősíteni?

Minden őrizetbe vett bűnjelre zsineggel egy 12×8 cm nagyságú kéregpapírlapot kell erősíteni, a zsineg végeit egy az alábbi mintának megfelelő szöveggel ellátott papírsze-

lettel (címkével) a kéregpapírlapra rá kell ragasztani, hogy a bűnjel kicserélhető ne legyen. A járőr címkeit az őrsparancsnok az őrs bélyegzőjével előzetesen lebélyegzi. A jegyzék folyószámát az egyes címkékre is fel kell írni.

357. (449. pont.) A bűnjelt milyen állapotban kell beszolgáltatni?

A bűnjelt mindig lehetően abban az állapotban kell beszolgáltatni, amelyben azt a csendőr őrizetbe vette. Ha a bűnjelen a bizonyítás szempontjából fontos nyomok vannak, azt akként kell hecsomagolni, hogy a nyomok meg ne semmisüljenek, illetőleg meg ne változzanak.

358. (449. pont.) Pénzt és értéktárgyakat hogyan kell beszolgáltatni?

Pénzt és értéktárgyakat külön jegyzékbe kell foglalni és a gyanúsítottat átvevő hatóságnak kell átadni, esetleg a pénzt pénzes levélben elküldeni.

359. (450. pont.) Mérget hogyan kell beszolgáltatni?

Mérgeknek vagy az egészségre ártalmas tartalmú tárgyaknak vagy anyagoknak tartályát le kell pecsételni és a tartály burkolatán annak veszélyes tartalmát szembetűnően fel kell tüntetni. Nagyobb mennyiségű ilyen anyagból vagy hamisítványokból elég üvegen mintát beszolgáltatni, a többit lepecsételve a községi előljáróság őrizetére kell bízni.

360. (450. pont.) Élelmiszer hamisítás esetében a bűnjellel hogyan jár el a csendőr?

Ha a csendőr élelmiszerhamisítás gyanúja esetében mintát vesz, akkor azt egy edénybe vagy üvegbe teszi, amit zsineggel átköt. A zsineg végeit akként foglalja és erősíti (ragasztja) a címkébe, hogy annak megsértése nélkül a mintához ne lehessen férni. A mintát megvizsgálatás végett az illetékes vegyikísér-

leti állomáshoz, a feljelentést pedig az illetékes közigazgatási (állami rendőrségi) hatóság-nak küldi be.

361. (450. pont.) *Robbanó anyagokkal és lövedékekkel mit kell tenni?*

Robbanó anyagokat vagy robbanó lövedékeket a találás helyén kell hagyni és biztosítani kell, hogy érintetlenül maradjanak. Ilyen anyagok és lövedékek találásáról a közigazgatási (állami rendőrségi) hatóságoknak, ha pedig katonai eredetűek, a legközelebbi honvéd állomásparancsnokságnak jelentést kell tenni.

362. (450. pont.) *Lőfegyvereket hogyan kell beszolgáltatni?*

Lőfegyvert rendszerint nem szabad töltött állapotban beszolgáltatni, hanem azt lehetően a töltény kivétele által ki kell üríteni és ennek megtörténtét az illetékes hatóságnak teendő jelentésben fel kell említeni.

Ha a fegyvert kiüríteni nem lehet (pl. a töltény berozsdásodása, beszorulása stb. miatt), akkor azt csendőr egyén által és mindig közvetlenül az illetékes bírósághoz vagy hatósághoz kell beszolgáltatni. Ilyen esetekben a fegyveren annak töltött állapotát fel tüően meg kell jelölni.

Bűnjelt képező fegyvert kilőni vagy azzal löni nem szabad.

Elültöltő fegyvernél a gyutacsot le kell venni, helyére vattát vagy vásznat tenni és a kakast le kell kötni. Závárzatos fegyvernél a fegyvert az elsülés ellen a závárzat kivétele biztosítja.

363. (452. pont.) *Mikor szabad a csendőrnek iratokat stb. őrizetbe vennie?*

Iratokat, nyomtatványokat, táviratokat és leveleket a csendőrnek csak házkutatás és személymotozás alkalmával és csak az elfogott, illetőleg elővezetett egyén megmotozásakor szabad őrizetbe vennie.

Ezekben az esetekben kívül ilyen tárgyakat a csendőr nem vehet őrizetbe, hanem e célból a kir. ügyészséghez fordul, kivéve a tiltott kivándorlási nyomtatványokat,* amelyeknek az őrizetbevételét rendszerint a közigazgatási hatóság rendeli el.

364. (452. pont.) *A csendőr másnak szóló postai küldeményt felbonthat-e?*

A csendőr másnak szóló zárt levelet, táviratot vagy egyéb postai küldeményt, bármi úton és bármilyen célból jussanak is azok kezébe: sohasem bonthat fel.

365. (453. pont.) *Mit kell tennie a csendőrnek, ha olyan nyomtatvány terjesztését észleli, amely büntetendő cselekményt foglal magában?*

Ha a csendőr olyan nyomtatvány vagy képes ábrázolat terjesztését vagy nyilvános helyen való kiállítását észleli, amely hivatalból üldözendő büntetendő cselekményt (izgatás, szemérem elleni vétség stb.) tartalmaz, ezekből a törvény által megengedett módon (vétél, elkérés útján stb.) legalább egy példányt szerezzen meg és azt az őrsparancsnokság útján a kir. ügyészségnek terjessze be. Ha a nyomtatványt vagy képes ábrázolatot megszerezni nem tudja, akkor észleleteiről a kir. ügyészségnek távbeszélőn vagy távirattal tetgyen jelentést.

366. (455. pont.) *Ha valamely büntett elkövetésével gyanúsított egyén megszökött, mit kell tenni?*

Ha valamely büntett elkövetésével nyomatékosan gyanúsított egyén megszökött, vagy ha a tettes ismeretlen ugyan, de a bűnjelek ismeretese, a csendőr köteles a helyszínről az őrsparancsnokságnak távirattal, távbeszélőn vagy küldönc útján azonnal jelentést tenni és mindazokat az őrsöket és állami rendőrségi

* L. a kivándorlásról szóló 1909. évi II. t.-c. 50. §-át.

hatóságokat, amelyekről fel lehet tenni, hogy a tettes feléjük menekült vagy a bűnjeleket arra felé vitték, távirattal vagy távbeszélőn értesíteni.

367. (455. pont.) *Ennek a jelentésnek mit kell tartalmaznia?*

Ez az értesítés, illetőleg jelentés a bűncselekmény helyét, idejét, nemét, a bűnjelek részletes leírását és ha lehet, a tettes személy-leírását, valamint annak a megjelölését tartalmazza, hogy a tettes gyaníthatóan melyik irányba menekült.

368. (456. pont.) *Üldözés közben szabad-e az ország határát átlépni?*

Üldözés közben az országhatárt átlépni nem szabad. A csendőrség azonban ilyenkor fel van jogosítva arra, hogyha a tettes nem politikai vagy katonai bűncselekményt követett el, a menekülésének irányába eső külföldi nyomozó hatóságokat feltartóztatása és elfogása végett közvetlenül megkereshesse.

Ha az elmenekült tettes elfogása nem sürgős, vagyis ha az idővesztés a nyomozás sikerét nem kockáztatja, a tettes hollétéről a kir. ügyészségnek jelentést kell tenni, amely a kiadatás iránt a szükséges további lépéseket megteszi.

369. (459. pont.) *A nyomozás eredményéről mit szerkeszt a csendőr?*

A nyomozás eredményéről a csendőr jelentést, illetőleg feljelentést (tényvázlatot) szerkeszt és azt őrsparancsnoksága útján az illetékes bírósághoz (hatósághoz) beküldi.

370. (471. pont.) *Mit nevezünk lesnek?*

Lesnek azt a szolgálati ténykedést nevezük, mikor a csendőr valamely folyamatban levő vagy bekövetkező eseményt, jelenséget, továbbá egyes személyeket, tárgyakat vagy terepet észrevétlenül megfigyel.

A lest rendszerint az őrsparancsnok írja elő.

371. (472. pont.) *A lest hogyan kell megtartani?*

A lest kitartással, türelemmel és éberséggel kell megtartani.

Ötletszerűen, minden különösebb indok vagy cél nélkül tartott lesnek gyakorlati értéke nincs.

372. (473. pont.) *A les tartama alatt a járőr tagjai elválhatnak-e egymástól? A les eredményét be kell-e jelenteni?*

A járőr tagjai a les tartamára egymástól el is távozhatnak, de csak olyan távolságra, hogy szükség esetében egymással érintkezhesenek és egymásnak azonnal segítségére siet-hessenek. Hosszabb ideig tartó lesnél a járőr tagjai egymást felválthatják.

Kedvezőtlen időjárás esetében és más alkalmas hely hiányában fedett helyről is lehet lest tartani.

A les eredményét az őrsparancsnoknak mindig be kell jelenteni. A les alatt észlelteket, ha azonnal való közbelépésre indokul nem is szolgálnak, de később felhasználhatók, tudomásulvétel és esetleg előjegyzés végett az őrs valamennyi tagjával közölni kell.

373. (474. pont.) *A vasútbiztosításnak mi a célja?*

A vasútbiztosítás célja valamely vasútvonal fokozott ellenőrzése, hogy a vonat vagy utasai ellen elkövetni szándékolt közveszélyes cselekmények és erőszakosságok meggátoltassanak s így a vonat akadálytalan áthaladása biztosítva legyen.

374. (475. pont.) *A vasútbiztosító járőrök hogyan portyáznak s mi a kötelességük?*

A mozgó járőrök nappal elváltan portyáznak akként, hogy a felügyeleti terület egyik felét a járőrvezető, a másikat a járőrtárs járja be. A sötétség beálltával a járőrök tagjai együttesen portyáznak. Kötelesek a nekik kitalt vonalrészben a pályatestet megvizsgálni,

gyanus egyéneket igazoltatni, illetőleg a pályatesttől távoltartani, a vasútvonal megromlása esetében erről a kirendelt tisztnek jelentést tenni és egyidejűen a legközelebbi pályaoárt is értesíteni, a vonat áthaladását pedig — mindaddig, amíg a pályát rendbe nem hozták — megakadályozni. A vonat ellen intézhető erőszakos cselekmények meggátlása végett, különösen ott, ahol a vasútvonal fedett terepen halad keresztül, a vasútvonal környékét is át kell portyázni s az ott tartózkodó gyanus egyéneket el kell távolítani.

375. (476. pont.) *A vasútbiztosító járőrök a biztosítandó vonat közeledésekor hogyan állanak fel?*

A vasútbiztosító járőrök a biztosítandó vonat közeledésekor a vonalrész, műtárgy, vasútállomás (örház) leginkább veszélyeztetett pontján állanak fel. A vonat áthaladásaikor, ha azon az Államfő vagy idegen Államfő utazik, a járőrök puskával tisztelegni kötelesek.

376. (477. pont.) *Mi az átkutatás célja?*

Az átkutatás (razzia) célja valamely területen tartózkodó gyanús, körözött stb. egyének felkutatása, igazoltatása, indokolt esetben elővezetése (elfogása) és ezáltal az átkutatott területnek az ilyen egyénektől való megtisztítása. Ebből következik, hogy átkutatásnak csak olyan községekben vagy területeken van értelme, ahol gyanús vagy körözött egyének tapasztalat szerint vagy gyaníthatóan nagyobb számban tartózkodnak és ahol azoknak az illetékes örsök által egyénenként való állandó ellenőrzése bármi oknál fogva akadályokba ütközik (pl. nagyobb gyártelepekkel, nagy idegenforgalommal bíró községek és ezek környéke, rejtekhelyül alkalmas félreeső tereprészek, erdők, nádasok stb.).

377. (485. pont.) *Melyik örsöt nevezzük határszélinek?*

Határszélinek azt az örsöt kell tekinteni,

amelynek körlete a határvonalig terjed vagy amelynek laktanyája a határvonaltól légvonalban öt kilométerre vagy ennél közelebb fekszik.

378. (485. pont.) *Mit kell a határszél leportyázása alatt érteni?*

A határszél leportyázása alatt nem azt kell érteni, hogy a csendőrnek mindenütt magán a határvonalon kell haladnia, hanem azt, hogy a csendőr a határvonal közelében ott portyázzék, ahonnan a határvonalra jó kilátása van és ahol leginkább fordulhatnak meg emberek.

379. (486. pont.) *Mi a határvonalon portyázó csendőr kötelessége?*

A határvonalon portyázó csendőr kötelessége a határvonal jogosulatlan átlépését, áruk, fegyverek, vagy államellenes nyomtatványok átcsempészését, az állami berendezések, határjelek stb. megromlását és a kémkedést megakadályozni, illetőleg az ilyen és más büntetendő cselekmények tetteseit elfogni vagy elővezetni és az illetékes hatóságnak átadni.

Az ugyanitt fekvő községekben az idegenrendészetre különös figyelmet kell fordítani. Az ilyen helyeken talált idegen egyéneket minden szolgálat alkalmával ellenőrizni, illetőleg igazoltatni kell. Gyanús idegen egyének felkutatása végett pedig időnként átkutatás is tartható.

380. (488. pont.) *Milyen ügyeket nevezünk helyi rendészeti ügyeknek?*

Azokat az ügyeket, amelyekben törvény, rendelet, vagy szabályrendelet értelmében a rendészeti, intézkedési, végrehajtási és ellenőrzési jog, illetőleg kötelesség a helyhatóságot (községi elöljáróságot) illeti meg, helyi rendészeti ügyeknek nevezzük.

381. (488. pont.) *Helyi rendészeti ügyekben a csendőrség mire van hivatva?*

Helyi rendészeti ügyekben a csendőrség csak felügyelő és a községi közegeket támogató

tevékenységet van hivatva kifejtteni, mert a helyi rendészet kezelése elsősorban a község feladata, amely azt saját közegei által végzeteti.

382. (489. pont.) *Helyi rendészeti ügyekben miben áll a csendőrség tevékenysége?*

Helyi rendészeti ügyekben a csendőrség felügyelő tevékenysége abban áll, hogy ellenőrzi, vajjon a helyhatóság a szükséges intézkedéseket megtette-e, illetőleg, hogy az ellenőrzést kellőképen foganatosítja-e. Ha tehát a csendőr a helyi rendészeti intézkedések vagy ellenőrzés hiányosságát, az idevonatkozó törvények, szabályok vagy rendeletek áthágását vagy mellőzését veszi észre, erről a községi előljáróságot az őrsparancsnokság útján szóval vagy írásban értesítse. Ha a községi előljáróság ilyen bajok orvoslására hajlandónak nem mutatkozik vagy késedelmet tanusít, erről az őrsparancsnokság a szárnyparancsnokság útján a közigazgatási hatóságnak tegyen jelentést.

Ha valaki a helyhatóság intézkedéseinek nem tesz eleget és ezáltal kihágást követ el, az illetővel szemben a csendőr önállóan eljárni köteles.

A csendőrnek saját örskörletén kívül helyi rendészeti ügyekbe beleavatkoznia nem szabad.

383. (490. pont.) *Jövedéki kihágás esetében hogyan jár el a csendőr?*

A jövedéki kihágások üldözése elsősorban a pénzügyi közegek feladata, akiket a csendőr ebben az eljárásukban támogatni köteles. A csendőr csupán abban az esetben jár el önállóan, ha valakit dohány- vagy határvámjövédéki kihágáson (csempészetben) ér tetten, de ilyenkor is csak a legszükségesebb nyomozási cselekményeket teljesíti.

384. (491. pont.) *Ha a csendőr jövedéki kihágás elkövetéséről értesül, hogyan jár el?*

Ha a csendőr valamely jövedéki kihágás elkövetéséről értesül vagy ha nála emiatt valakit feljelentettek, ezt anélkül, hogy a nyomozást megejtené, őrsparancsnokának bejelenti.

385. (492. pont.) *Ha a csendőr valakit dohány- vagy határvámjövédéki kihágáson tettenér, hogyan jár el?*

Ha a csendőr valakit dohány- vagy határvámjövédéki kihágáson (csempészetben) tettenér, köteles az esetről tényleirást szerkeszteni és azt az őrizetbevevett tétessel és a bűnjelekkel együtt dohányjövédéki ügyekben a legközelebbi pénzügyőri szakasznak, határvámjövédéki kihágási ügyekben a legközelebbi vámhivatalnak átadni.

386. (496. pont.) *Területenkívüliséget élvező személyeket minő kivételes elbánásban kell részesíteni?*

Területenkívüliséget élvező személyt még tettenkapás esetében sem lehet elfogni, nem szabad őt mint gyanúsítottat kikérdezni; vagy evégből megidézni, nem szabad a birtokában vagy bírlalatában levő tárgyakat lefoglalni, ellene házkutatást vagy személymotosztást elrendelni vagy foganatosítani és általában személyes szabadságát korlátozó intézkedést tenni. Bűncselekmény elkövetése esetében a csendőrség nyomban jelentést tesz a kir. ügyészségnek, ha pedig közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágásról van szó, az illetékes hatóságnak. A terhelte területenkívülisége egyébként a nyomozás lefolytatását nem akadályozza. A tényállás kiderítése és a bizonyítékok megszerzése végett szükséges kikérdezéseket (a területenkívüliséget nem élvező tettestárs, részes, sértett, tanúk, stb. kikérdezését) a csendőrség mindig foganatosíthatja.

387. (497. pont.) *Kik élveznek területenkívüliséget?*

Területenkívüliséget élveznek:

a) a külföldi uralkodók és államfők;
b) a külföldi államok diplomáciai képviselői (pápai legátusok, nunciások és az internunciások; nagykövetek, rendes és rendkívüli követelek, meghatalmazott miniszterek, miniszterrezidensek, diplomáciai ügyvivők és a diplomáciai missziók tagjai);

c) diplomáciai képviselők és missziók hivatalos személyzete (követségi tanácsosok, titkárok, attasék, irodai hivatalnokok és követségi futárok);

d) az előbb felsorolt egyéneknek velük együtt lakó családtagjai, továbbá a házi és szolgaszemélyzethez tartozó egyének, ha nem magyar állampolgárok;

e) egyes nemzetközi szervek tagjai; így különösen a Hágai Állandó Választott Bíróság, az Állandó Nemzetközi Bíróság, a Nemzetek Szövetsége tagjainak képviselői és e Szövetség hivatalnokai, a trianoni szerződés alapján működő Jóváételi Bizottság tagjai, valamint a Nemzetközi Dunabizottság kiküldöttei.

388. (498. pont.) *Személyes mentességet kik élveznek s miben különböznek a területenkívüliséget élvezőkkel szemben?*

Személyes mentességet élveznek:

a) a főkonzulok, konzulok és alkonzulok;
b) a konzuli tisztviselők: konzuli ügyvivő, konzuli attasé, konzuli titkár, irodaigazgató és egyéb tisztviselő.

A személyes mentességet élvező egyénekre ugyanazok a kivételes rendelkezések mértékadóak, mint a területenkívüliséget élvezőkre, azzal az eltéréssel, hogy büntett elkövetése esetében a személyes mentességet élvező gyanúsítottat is el lehet fogni, de csak akkor, ha arra feltétlenül szükség van. Az ilyen elfogásról az illetékes királyi ügyészségnek nyomban jelentést kell tenni.

389. (499. pont.) *Területenkívüliséget vagy személyes mentességet élvezőket szabad-e tanuként kikérdezni?*

Területenkívüliséget, vagy személyes mentességet élvező egyént tanuként kikérdezni, vagy evégből őt megidézni nem szabad, de ha vallomására szükség van, a csendőrségnek a bírósághoz (rendőri hatósághoz) kell fordulnia.

390. (499. pont.) *Milyen helyiségek sérthetetlenek?*

A területenkívüliséget élvező személyek hivatalos helyisége és lakása, úgyszintén a konzuli irattár sérthetetlen, oda behatolni, illetőleg az ott elhelyezett tárgyakra vonatkozó bármiféle intézkedést tenni tilos.

391. (500. pont.) *Mentelmi jog alatt mit kell érteni?*

A „mentelmi jog“ kifejezés alatt az országgyűlés (képviselőház, felsőház) tagjait hivatásuk akadálytalan gyakorlása és függetlensége érdekében megillető kétféle kiváltságot és pedig: a szorosabb értelemben vett „feleletmentességet“ és az úgynevezett „sérthetetlen“ kell érteni.

392. (500. pont.) *Mit kell érteni feleletmentesség alatt?*

A szorosabb értelemben vett „feleletmentesség“ (felelőtlenség, szólásszabadság) szerint az országgyűlés tagját azért, amit mint olyan, — tehát hivatása körében működve s működése közben — akár az országgyűlésen, akár azon kívül mond vagy tesz, kizáróan csakis az országgyűlés illető háza vonhatja felelősségre. Ellene tehát a kérdéses magatartása miatt semmiféle — sem polgári, sem katonai — hatóság megtorló eljárást egyáltalában nem indíthat.

393. (500. pont.) *Mit kell érteni sérthetlenség alatt?*

„Sérthetlenség“ alatt azt értjük, hogy mindazért, amit az országgyűlési tag nem mint

ilyen, tehát nem törvényhozói hivatásának gyakorlása közben mond vagy tesz, csakis akkor vonható az illetékes bíróságok (hatóságok) által felelősségre és — tettenérés esetét kivéve — csakis akkor fogható el, ha az országgyűlés illető háza erre az engedélyt megadja.

394. (502. pont.) *Minő eljárást kell követni, ha az országgyűlés tagja nem törvényhozói minőségben követ el büntetendő cselekményt?*

Ha az országgyűlés tagja nem törvényhozói minőségben követ el büntetendő cselekményt, vele szemben a Ház engedélye nélkül eljáráni ilyenkor sem lehet, hanem a mentelmi jog felfüggesztésének kieszközlése végett az észlelt, vagy tudomásul vett büntetendő cselekményt a kir. ügyészséghez kell bejelenteni.

A mentelmi jog nem akadályozza azt, hogy a csendőr az eljárás sikerének biztosítása végett szükséges olyan nyomozati cselekményeket teljesítsen, melyeket az országgyűlés tagjának gyanúsítottként kikérdezése vagy elfogása (elővezetése) nélkül is foganatosítani lehet. Ilyen nyomozati cselekmények: a tanúk kikérdezése, a bűnjelek megszerzése, a bűncselekmény nyomainak biztosítása, igazoltatás stb.

A mentelmi jog védelme alatt álló egyéneket is el lehet fogni, ha őket büntett elkövetésén tettenérik.

Tettenérés esetében a terhelt személyére is kiterjedő egyéb biztosítási intézkedéseknek sincs akadálya.

Nem akadályozza a mentelmi jog a bűnvádi eljáráson kívül bármely más olyan eljárás lefolytatását sem, amely a törvényhozói hivatás szabad gyakorlását nem gátolja.

395. (502. pont.) *Mihez nem szükséges a Ház előzetes engedélye?*

Nem szükséges a Ház előzetes engedélye az országgyűlés tagjának tanuként való kikérdezéséhez sem.

396. (503. pont.) *Fiatalkorúakkal szemben hogyan kell eljárni?*

Fiatalkorúakkal szemben a csendőrnek különös tapintattal kell eljárnia. Az ellenük folytatott nyomozás során kerülni kell minden feltűnést és arra kell törekedni, hogy az általuk elkövetett bűncselekmények ne váljanak köz tudomásúvá. Az esetleg még romlatlan fiatalkorúaknak a nyilvánosság előtt való szükségtelen meghurcolása, őket csak megátalkodottakká teszi s valamely életpályán való későbbi elhelyezkedésüket is megnehezítheti.

397. (504. pont.) *Mi a kötelessége a csendőrnek, ha azt észleli, hogy valamely fiatalkorú eddigi környezetében az erkölcsi romlásnak van kitéve?*

Ha a csendőr azt észleli, hogy valamelyik fiatalkorú eddigi környezetében erkölcsi romlásnak van kitéve vagy züllésnek indult, erről a szükséges adatok megállapítása után, de alakszerű nyomozás megejtése nélkül a közgazgatási (állami rendőrségi) hatóságnak és ha helyben van, a fiatalkorúak bíróságának is tegyen jelentést.

398. (505. pont.) *Fiatalkorúakat kiknek jelenlétében kell kikérdezni?*

A fiatalkorúakat rendszerint szüleiknek, törvényes képviselőjüknek vagy annak jelenlétében kell kikérdezni, akinek háztartásában élnek. Ezt az eljárást csak akkor lehet mellőzni, ha ezek a személyek a fiatalkorú által elkövetett bűncselekményekben érdekelve vannak vagy ha jelenlétük a nyomozás érdekét veszélyezteti.

399. (505. pont.) *Elfogott, vagy elővezetett fiatalkorút hogyan kell őrizni és kísérni?*

Elfogott, elővezetett vagy őrizetbe vett fiatalkorút lehetően a felnőttektől elkülönítve kell őrizni és kísérni és — hacsak különös elővigyázatra szükség nincs — meg lehet engedni,

hogyan a fiatalok közötti közösségekben és lakott helyeken — de csakis nappal — ne a csendőr előtt, hanem mellette haladjon.

52 400. (507. pont.) *Milyen katonai egyéneket vehet őrizetbe, illetőleg foghat el a járőr? Tiszteket mikor szabad elfogni?*

Azokat a katonai szolgálatra behívott egyéneket, akik a behívásra be nem vonultak és ennek okát igazolni nem tudják, őrizetbe kell venni.

Ezenfelül a járőr (szolgálatilag fellépő csendőr) a katonai legénységi egyéneket elfogja:

a) ha büntetlen, vagy súlyos vétségen tettenéri;

b) ha őket ilyen cselekménynek súlyos gyanúja terheli;

c) ha garázda magaviseletükkel nyilvános botrányt idéznek elő;

d) ha a csendőr hatáskörébe eső utasításának vagy parancsának nem engedelmességek, valamint, ha a csendőrt szidalmazzák vagy tettelesen megtámadják;

e) ha az elfogásukra parancsot adtak;

f) ha ilyen ellenszegülő és garázdálkodó egyének elfogására a csendőrhöz a körülmények által igazolt felszólítást intéznek;

g) ha valamely bűncselekmény véghezvitele, folytatása, ismétlése, vagy büntetett esetében a tettes megszökése más módon meg nem akadályozható.

Tiszteket és hasonló állásúakat csak az a), d), e) és g) alatti esetekben szabad elfogni, a többi esetben az elfogást csak tisztek által vezényelt járőrök vagy őrségek fogantathatják; más járőrök pedig csakis a garázdálkodó valamely feljebbvalójának követelésére és közbenjárása mellett.

401. (508. pont.) *Az elfogott katonai egyéneket kinek kell átadni?*

Az elfogott, vagy elővezetett katonai egyéneket a legközelebbi honvéd állomásparancs-

nokságnak írásbeli jelentéssel kell átadni, az elfogásról pedig az illető közvetlen előjáró parancsnokságának egyidejűen közvetlen jelentést kell tenni.

402. (509. pont.) *Tényleges katonai egyén ellen mikor lehet nyomozó cselekményeket végrehajtani?*

Tényleges szolgálatban álló katonai egyén ellen a csendőrök vagy a járőr az illetékes katonai parancsnokságtól vett felhívás nélkül csak akkor teljesíthet nyomozó cselekményeket, ha a késedelem veszéllyel jár. (Például a gyanúsítottak előjáró katonai parancsnoksága nincs helyben vagy annak intézkedését az eljárás céljára nézve lényeges hátrány nélkül bevárni nem lehet.) Minden más esetben a katonai egyének ellen tett feljelentést vagy saját észleleteit az illetékes katonai parancsnokságnak kell bejelentenie.

403. (510. pont.) *Katonai épületekben lehet-e nyomozó cselekményeket fogantatni?*

Ha a csendőrnek katonai épületben (hajón vagy táborban stb.) nyomozó cselekményeket (például kikérdezést, elfogást, házkutatást, tárgyak őrizetbevételét stb.) kell fogantatni, e cselekményeket csakis az illető helyek parancsnokánál vagy helyettesénél történt előzetes jelentkezés és feladatának bejelentése után, az utóbbi által kijelölt katonai egyén jelenlétében fogantathatja.

404. (512. pont.) *Tűzvész esetében mi a csendőr kötelessége?*

Tűzvész esetében a csendőr első kötelessége a lakosságot felriasztani, a tűzoltóságot értesíteni és a helyszínére sietni. A tűz oltásával a csendőr ne foglalkozzék, addig azonban, amíg a tűzoltóság megérkezik vagy az arra hivatott hatósági személy részéről intézkedés történik, gondoskodjék, hogy a lakosság a tűz eloltásához lásson, maga pedig a tűzoltást vezesse.

Az intézkedésre hivatott hatósági személyt és a tűzoltóságot mindenben támogatnia kell. Különösen arra kell ügyelnie, hogy a lakosság ezek rendelkezéseit teljesítse és ha víz-hordás szükséges, abban mindenki, aki erre kötelezve van, résztvegyen.

Tűzvész esetében, valamint ha veszélyeztetett házak lakóinak kilakoltatása válik szükségessé, a csendőr köteles minden veszélyeztetett házba behatolni, a lakókat a fenyegető veszélyre figyelmeztetni, a ház elhagyására felszólítani és a kilakoltatást foganatosíttatni. Kilakoltatásoknál arra kell figyelemmel lennie, hogy elsősorban a gyermekeket, betegeket vagy egyébként gyámoltalanokat mentse meg.

405. (513. pont.) Vízáradás esetében hogyan kell eljárni?

Vízáradás esetében általában hasonló módon kell eljárni. Ha a vízáradás veszélye már előre megállapítható, gondoskodni kell, hogy a szükséges óvintézkedéseket idejekorán megtegyék. Ilyen intézkedések: töltések, hidak és más átkelési művek jókarba helyezése; mentőeszközök, hágcsók, ladikok, csónakok, dereglyék, stb. készentartása; éjjeli őrködés: őr és a vészjel gyors megadhatásáról gondoskodás és magasabb pontok kijelölése abból a célból, hogy árvíz esetében a lakosság ingóságai-val oda menekülhessen.

A töltések védelmére különös gondot kell fordítani és ezeket szükség esetében a csendőr is őrizze. A töltések és védőgátak átvágására irányuló minden merényletet meg kell akadályozni.

406. (514. pont.) Elemi csapások esetén mi a csendőr kötelessége?

A csendőr szolgálatteljesítés közben gyakran lehet abban a helyzetben, hogy elemi csapásokat vagy hasonló szerencsétlenségeket már keletkezésükben észrevehet. Ebben az esetben kötelessége a veszély által fenyegetet-

teket azonnal figyelmeztetni, nekik segélyt nyújtani és intézkedni, hogy mások is segítségükre siessenek. Ilyenkor a csendőr jogosult a szükséges intézkedéseket saját hatáskörében is megtenni, hogy a fenyegető veszély elháríttassék vagy következményei enyhíttessenek.

407. (515. pont.) Tűzvész, vízáradás és elemi csapás esetén mire kell a csendőrnek törekednie?

Mind tűzvész, mind vízáradás vagy elemi csapás esetében a csendőr arra törekedjék, hogy a rendet minden körülmények között fenntartsa és az ilyenkor rendesen beállani szokott riadalmat és fejvesztettséget megszüntesse. Különös kötelessége ezenfelül a vagyon megmentésében és megőrzésében közreműködni. A felügyeletet az elemi csapás elmúlása után is folytatni kell.

Minden ilyen esetben azonnal nyomozást kell indítani annak kiderítése végett, hogy a tűzvész vagy vízáradás miként keletkezett és annak keletkezéséért terhel-e valakit büntetőjogi felelősség. Ha ilyen felelősség senkit sem terhel, a történetekről csupán a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni.

408. (517. pont.) Rendkívüli események észlelése esetén mi a csendőr kötelessége?

A szolgálatban álló csendőr a rendkívüli eseteket, mihelyt azokról tudomást szerez, tehát még a nyomozás megindítása előtt, köteles őrsparancsnokának a legrövidebb úton, azonnal bejelenteni.

Ezt a jelentést, hacsak lehetséges, távbeszélőn kell megtenni. Ha a közelben távbeszélő nem áll rendelkezésre, csak távírda, akkor ezt kell igénybevenni, míg abban az esetben, ha sem távbeszélő, sem távírda nincs, a jelentés továbbítására polgári küldöncöt kell felfogadni.

A jelentést, ha küldönc továbbítja, írásban kell megtenni. A küldönc hatáslovat, vasutat,

rendkívül sürgős esetekben pedig egylovas előfogatot is igénybe vehet.

Ha a járőrnek megbízható és e célra kiképzett szolgálati eb áll rendelkezésre, a jelentést azzal továbbíthatja.

409. (521. pont.) Kik jogosultak a járőröket felhívás útján igénybevenni?

A csendőrörsöket, járőröket és egyes csendőröket a jelen utasítás 64. pontjában felsorolt szolgálatokra közvetlen felhívás útján igénybevenni jogosultak:

- a) az illetékes kormánybiztos;
- b) a vármegye alispánja és az ő helyettese;
- c) a királyi bíróságok és
- d) a királyi ügyészségek elnökei és az ő helyetteseik;

e) a vizsgálóbírák, kiküldött bírák és királyi ügyészek;

f) az illetékes járás főszolgabírája és az ő helyettese;

g) az állami rendőrség illetékes kerületi főkapitánya, illetékes rendőrkapitányságok és kirendeltségek vezetői és az ő helyetteseik, de hatóságuknak csak azon területén lévő csendőrörsökkel szemben és csak azon a területen teljesítendő szolgálatokra, amelyen a közbiztonsági szolgálatot a csendőrség látja el;

h) a közigazgatási (állami rendőrségi) hatóságoknak esetenként kiküldött önálló intézkedésre jogosított tagja.

A magyar királyi honvédbíróságok és a katonai bűnvádi perrendtartás szerinti illetékes parancsnokok ügyészei a c) és d) alatt említett hatóságokkal egy tekintet alá esnek.

410. (522. pont.) Sürgős esetekben szolgálati tennivalók végzésére kik kereshetik meg a járőröket?

Sürgős esetekben — ha a késedelem veszéllyel jár — a csendőrörsöket, járőröket és szolgálatban álló egyes csendőröket is a jelen utasítás 64. pontjában előírt szolgálatok vég-

zésére — hatáskörükön belül — közvetlenül megkereshetik:

a) a területileg nem illetékes közigazgatási és állami rendőrségi hatóságok,

b) a letartóztatási intézetek (fegyház, börtön, fogház, államfogház és közvetítő intézetek) igazgatóságai,

c) vámhatóságok, belépő állomások, pénzügyi, adó-, posta-, távirdahivatalok és a vasúti állomásfőnökségek,

d) az állami rendőrség és pénzügyőrség szolgálatban álló tagjai és ezek fölöttes hatóságai,

e) kirendelt bírósági végrehajtók,

f) községi előljáróságok és végül felhívhatják

g) a m. kir. honvédség, vámőrség, folyamőrség tiszti parancsnokságai (hatóságai).

411. (523. pont.) Más hatóságok minő módon vehetik a csendőrséget igénybe?

Minden más hatóság — valamint nem sürgős esetekben az 522. pontban felsoroltak is — olyan szolgálatokra, amelyeket a csendőrség saját kezdeményezéséből nem teljesíthet, az őrsöket csakis az illetékes főszolgabíró (állami rendőrségi hatóság) útján vehetik igénybe.

412. (524. pont.) Mit nevezünk felszólított szolgálatnak?

Azt a szolgálatot, amelyet a csendőrség csakis felhívás vagy megkeresés folytán teljesít, felszólított szolgálatnak nevezünk.

413. (526. pont.) Mit nevezünk csendőrségi karhatalomnak s mi annak a célja?

„Csendőrségi karhatalom“-nak azt a csendőr járőrt vagy csapatot nevezzük, amely a közhatalóságok vagy hatósági személyek támogatására olyan célból van kirendelve, hogy azoknak hivatalos eljárásukban esetleges erőszakos ellentállás vagy támadás leküzdése végett a szükséges erő rendelkezésükre álljon.

Az ilyen karhatalmi szolgálat célja tehát az, hogy valamely hatóságnak vagy hatósági személynek fegyveres segítség nyujtassék, ezért ebben a szolgálatban a csendőrség csak olyan mértékben működik önállóan, amennyiben azt az előbb megjelölt szolgálati célnak elérése szükségessé teszi.

414. (526. pont.) Mikor lehet a csendőrséget karhatalomként igénybe venni?

A csendőrséget karhatalom gyanánt csak akkor lehet igénybe venni, ha törvényszerű hatósági eljárásnál ellenszegülés fordult elő vagy ilyentől nyomós okok alapján tartani lehet, amit az igénylés alkalmával kifejezésre kell juttatni. Csendőrségi karhatalmat szükségtelenül igényelni nem szabad.

415. (527. pont.) Milyen célra lehet a karhatalmat igénybe venni?

Csendőrségi karhatalmat igénybe lehet venni:

a) hatóságok, bíróságok és hivatalos kiküldetésben eljáró hatósági személyek személyes védelmére;

b) az előbbi alpontban említettek támogatására, illetőleg az általuk kiadott törvényszerű rendelkezések végrehajtásának biztosítására és

c) katonai, közbiztonsági és más törvényszerű fegyveres testületeknek és szerveknek, valamint azok hivatásukban eljáró tagjainak támogatására, illetőleg segítségére.

416. (528. pont.) Csendőrségi karhatalom közvetlen igénybevételére kik jogosultak?

Csendőrségi karhatalom közvetlen igénybevételére jogosultak:

a) a belügyminiszter;

b) a kormánybiztosok;

c) a vármegye alispánja és az ő helyettese;

d) a kir. ügyészség, a kir. törvényszék és a kir. járásbíróság elnöke és az ő helyetteseik;

e) vizsgálóbírák, továbbá a kiküldött bírák és kir. ügyészek;

f) az illetékes járás főszolgabirája és az ő helyettese;

g) az állami rendőrségi hatóság vezetője és az ő helyettese, de hatóságának csak azon a területén, amelyen a közbiztonsági szolgálatot a csendőrség teljesíti.

A honvéd bíróságok és a katonai bünvádi perrendtartás szerinti illetékes parancsnokok ügyészei a d) és e) alatt említett hatóságokkal egy megítélés alá esnek.

Az itt felsorolt bíróságok, hatóságok és személyek karhatalom kiállítása iránt felhívásukat közvetlenül az illetékes őrsparancsnoksághoz vagy a szolgálatban álló járőrözintézetekhez. Ha azonban a kívánt karhatalmi szolgálat teljesítésére az őrsnek rendelkezésre álló létszáma nem elegendő, megkereséseikkel az illetékes szárny- vagy osztályparancsnoksághoz fordulnak.

417. (529. pont.) Sürgős esetben közvetlen megkeresés útján a karhatalmat kik vehetik igénybe?

Sürgős esetben — ha a késedelem veszélyvel jár — karhatalmat közvetlen megkeresés útján igényelni jogosultak még:

a) a honvédség, vámőrség, folyamőrség szolgálatban álló egyénei, járőrei és ezek fölöttes parancsnokságai;

b) az állami rendőrség és pénzügyőrség szolgálatban álló egyénei és ezek fölöttes hatóságai;

c) a rendőri hatóságoknak önálló intézkedésre jogosított kiküldött tagjai, a községi előljáróságok tagjainak kivételével;

d) letartóztatási intézetek igazgatóságai;

e) kirendelt bírósági végrehajtók és

f) községi előljáróságok.

Minden más hatóság vagy hatósági személy, valamint nem sürgős esetekben az itt b)—f) alatt felsorolt hatóságok, csendőrségi

karhatalom kirendelése iránti megkereséseiket közvetlenül az illetékes járás főszolgabírájához (állami rendőrségi hatósághoz), míg az a) alatt megjelölt parancsnokságok, a csendőrtiszti parancsnoksághoz kötelesek intézni. Ha az e hatóságok részére az őrs vagy a szárnyparancsnoksághoz közvetlenül intézett megkeresések törvényessége ellen aggály merül föl, a teljesítésre nézve a járás főszolgabírájának (az állami rendőrségi hatóságnak), ha az aggály az a) alpont alatti parancsnokságokkal szemben merül fel, az osztályparancsnokságnak a döntését kell kikérni.

418. (531. pont.) *A csendőrségi karhatalomnak mi a feladata?*

Hatóságok és hivatalos kiküldetésben eljáró hatósági személyek és közegek támogatására kirendelt csendőrségi karhatalom feladata az illető hatóságot vagy hatósági személyt az erőszakoskodások ellen megvédeni és feladatának akadálytalan teljesítését biztosítani, de magában a hivatalos eljárásban cselekvően résztvenni nem szabad.

419. (532. pont.) *Ha a hatósági személy eljárása törvénybe ütközik, hogyan kell a karhatalom parancsnokának eljárnia?*

Ha a hatósági személy részéről tanúsított eljárás nyilvánvalóan törvénybe ütközik, akkor az illetőt fel kell kérni, hogy törvénytelen eljárásával hagyjon fel, mert különben a csendőrség kénytelen lesz a karhatalmi segély nyújtását megszüntetni. Ha ez a felkérés eredménytelen maradt, a karhatalmi segélynyújtást be kell szüntetni és erről a közvetlen előljáró tisztii parancsnokságnak és az eljáró hatósági személy felettes hatóságának azonnal jelentést kell tenni.

420. (537. pont.) *A szállítmányfedezetre mikor lehet a csendőrséget igénybe venni?*

Az állami és kincstári hivatalok, továbbá állami vagy magánvállalatok nagyobb pénz

vagy értékküldeményeinek szállításakor a csendőrséget a szállítmány biztosítására igénybe lehet venni.

421. (537. pont.) *A szállítmányfedezet a kíséretet hogyan teljesíti?*

A szállítmányfedezetre kivezényelt járőrnek legalább két főből kell állnia és ha a szállítmányt kocsin (gépkocsin) továbbítják, azt külön kocsin (gépkocsin) kell kísérnie. Sem a szállítmány, sem a kíséret kocsijára — az arra jogosítottakon kívül — senkit sem szabad felengedni. A szállítmányfedezet részére szükséges kocsiról az érdekelt hivatal vagy vállalat saját költségén köteles gondoskodni.

Szállítmányfedezet alkalmával szem előtt kell tartani, hogy a kíséret úgy teljesíttessék, hogy minden váratlan támadásnak idejekorán elejét lehessen venni. E célból a kíséret a szállítmányt megfelelő (80—100 lépés) távolságban, erősen fedett, igen kanyarulatos vagy egyébként veszélyes helyeken pedig kisebb távolságban kísérje.

422. (538. pont.) *Oltalmi kíséretet magánegyének mikor kérhetnek?*

Indokolt esetben magánegyének is kérhetik egy járőrnek oltalmi kíséret gyanánt való kirendelését, de csak akkor, ha az utazás nem vasúton vagy hajón történik. Ilyen esetekben a szállítmányfedezetre nézve megállapított szabályok mértékadók.

423. (539. pont.) *Mit értünk fogoly kifejezés alatt?*

„Fogoly“ kifejezés alatt a csendőrség által felhívásra vagy saját kezdeményezésre elfogott, elővezetett vagy őrizetbe vett, továbbá a hatóság által a csendőrségnek fogoly gyanánt kísérés vagy őrzés végett átadott egyéneket kell érteni.

424. (539. pont.) *Felhívásra kísérendő foglyok átvételénél miről győződjenek meg a csendőr?*

Felhívásra kísérendő foglyok átvételénél a csendőr mindenekelőtt győződjék meg személyazonosságukról; állapítsa meg, hogy menetképesek-e, panaszuk vagy kérelmük van-e és végül, hogy élelemmel és az évszaknak megfelelő ruházattal el vannak-e látva. Az ebben az irányban esetleg észlelt hiányosságokra az átadó hatóság figyelmét megfelelő intézkedés végett fel kell hívni, ha azonban a hiányosságokat nem lehet megszüntetni, ez a fogolykíséret elindulását nem késleltetheti.

425. (539. pont.) *A fogoly átvétele után mi a csendőr tennivalója?*

A foglyot meg kell motozni és holniját át kell vizsgálni. Olyan tárgyak, amelyek támadásra, a megszökés elősegítésére vagy öngyilkosság elkövetésére alkalmasak lehetnek, továbbá pénz és értéktárgyak nála meg nem hagyhatók. Pénzt és értéktárgyakat, valamint a hatóság által esetleg rendelkezésre bocsátott ruházatot és takarót nyugta és ellen nyugta mellett kell átvenni, ha pedig egyes tárgyakat a fogolytól vettek el, azokról jegyzéket kell készíteni és ezt a fogollyal is alá kell iratni. A csendőr a fogollyal együtt csak olyan tárgyakat köteles a hatóságtól átvenni, amelyeket járőrtáskájában elvihet, illetőleg amelyeknek vitelét a fogolyra bízhatja.

426. (539. pont.) *A fogoly panaszát vagy sérülését hová kell bejegyezni?*

A fogoly esetleges panaszát vagy sérülését az átvevő csendőr a kísérőlevélbe bejegyezni köteles.

427. (540. pont.) *A kíséret elindulása előtt mit kell feljegyezni?*

A kíséret elindulása előtt a foglyok személyi adatait és személyleírását fel kell jegyezni, hogy szökésük esetében e feljegyzések alapján őket körözni lehessen.

428. (540. pont.) *Fogolykíséretnél milyen közlekedési eszközök vehetők igénybe?*

Fogolykíséretnél ott, ahol vasúti- vagy hajóközlekedés van, ezt kell igénybe venni. Ilyen közlekedés hiányában 20 km-nél nagyobb távolságra a kíséret mindig kocsin történik.

429. (543. pont.) *A foglyok átvételét a hatóság hol ismeri el?*

A foglyok átvételét az átvevő hatóság az eredeti felhíváson, illetőleg ha a foglyokat a csendőrség saját kezdeményezésére fogta el, külön átvételi elismervényen igazolja. Ha a fogollyal együtt tárgyak vagy értékek is átadatnak, ezek átvételét vagy a járőr által szerkesztett jegyzéken, vagy pedig — egyenként felsorolva — a fogoly átvételét bizonyító elismervényen kell igazolni, amelyet a tényvázlat fogalmazványához kell csatolni.

430. (543. pont.) *Saját kezdeményezésből elfogottat vagy őrizetbevettét kinek kell átadni?*

A saját kezdeményezésből elfogott vagy őrizetbe vett egyént a csendőr rendszerint őrsparancsnokságához kíséri be.

431. (544. pont.) *A fogolynak őrsről-őrsre kísérése hogyan történik?*

Ha a nagy távolság és a közlekedési eszközöknek hiánya miatt a fogolynak az őrsről az illetékes helyre való közvetlen bekísérése és átadása nehézségbe ütközik, a foglyot az útirányba eső legközelebbi őrsnek kell átadni és azután az átadásig őrsről-őrsre tovább kísérni. Ilyen esetben a fogoly tárgyait, az esetleges bűnjeleket, valamint a fogolyra vonatkozó iratokat is átvételi elismervény mellett a fogollyal együtt kell őrsről-őrsre továbbadni.

432. (548. pont.) *A fogoly pénzét mire lehet felhasználni?*

A fogoly pénzét — ha azt nem kell bűnjelként kezelni — a fogoly beleegyezésével az ő élelmezésére, elszámolási kötelesség mellett,

fel lehet használni. Az erre vonatkozó számlákat, nyugtákat stb. annak a bíróságnak vagy hatóságnak kell átadni, amelynek a fogoly pénzét adják át. A vásárolt élelmicikkek átvételét a fogoly a számlán, nyugtán stb. elismerni köteles.

433. (549. pont.) A fogolykíséret elindulása előtt a foglyokat mire kell figyelmeztetni?

A fogolykíséret elindulása előtt a járőrvezető a foglyokat figyelmeztesse nyugodt és illedelmes magatartásra, engedelmességre, mindennemű ellenszegülés és szökési kísérlet kerülésére, hogy ellenük szigorúbb rendszabályokat ne kelljen alkalmaznia.

434. (549. pont.) A fogolykíséret gyalog hogyan történik?

A fogoly minden esetben a csendőr előtt köteles menni s őt a csendőr olyan távolságban kövesse, hogy szökés kísérlete esetében azonnal utólérhesse, megtámadtatás esetében pedig a kellő védelemre helye és ideje legyen.

Két főből álló járőr a foglyot mindig mögötte menve kíséri. Nagyobbszámú fogoly kísérésekor a foglyokat a járőr tagjai elől, hátul és kétoldalt közrefogják. A járőrvezető ilyenkor leghátul menetel.

435. (549. pont.) A fogolykíséret lovon hogyan történik?

Ha a fogolykíséret lovon történik, akkor azt városok és községek belső területén, továbbá olyan helyeken, ahol a fogoly megszökésétől vagy kiszabadításától tartani lehet, kivont karddal, fedett és nehezen lovagolható terepen pedig megragadott ismétlőpisztollyal kell teljesíteni. A fogolynak fűzőláncsal való kísérésénél a két fűzőláncot össze kell lakatolni és annak végét a járőrtárs tartsa kezében. A foglyot a nyereghez kötni tilos.

436. (550. pont.) Kísérés közben szabad-e a fogolynak valakivel érintkeznie?

Kísérés közben — az előljárókon és az arra jogosított hatósági személyen kívül — senkinek sem szabad megengedni, hogy a fogolyhoz közeledjék, vele szóba álljon, jelekkel vagy másképpen érintkezzék. A csendőrnek a fogollyal beszélgetnie nem szabad és azt sem szabad megengedni, hogy a foglyok egymással beszélgessenek.

437. (550. pont.) Fogolykíséret közben különösen mire kell ügyelni?

Ügyelni kell arra, hogy a foglyokat senki se bántalmazza, hogy öngyilkosságot el ne követhessenek, magukhoz idegen tárgyat ne vehessenek és maguktól semmit el ne dobjanak.

438. (550. pont.) Fedett terepen stb. fogolykíséretnél hogyan kell eljárni?

Fedett terepen, élénk forgalmú utcákon — mely utóbbiakat egyébként lehetően kerülni kell — és általában mindenütt, ahol a szökés lehetősége nagyobb, vagy a körülmények a foglyok kiszabadítására kedvezők, fokozott óvatossággal kell eljárni.

439. (550. pont.) Fogolykísérés közben a dohányzás, étkezés és a természeti szükség végzése tekintetében minő korlátozásokat kell alkalmazni?

Kísérés közben a fogoly nem dohányozhatik, csakis elkülönített helyen és a csendőr jelenlétében étkezhetik, de kést és villát nem használhat és szeszes italt sem élvezhet. Természeti szükségét csakis a csendőr jelenlétében végezheti.

440. (551. pont.) Vasúton való fogolykíséréskor a jegyváltásnál és a beszállásnál hogyan kell eljárni?

A fogolykísérő csendőr a vasúti vagy hajóállomásra megérkezve, a vonat vagy a hajó érkezését lehetően elkülönített helyen várja be. Ha ezalatt az idő alatt a jegyváltás

nehézségbe nem ütköznek, váltson jegyet, ellenkező esetben, valamint mindig, amikor a foglyot csak egyedül kíséri, jegy nélkül szálljon fel a vonatra vagy hajóra és a jegyet a kalauznál utólag váltsa meg. Két főből álló járőrnél a jegyváltást a járőrtárs végezze.

Beszállásnál a csendőr ügyeljen, hogy a fogoly a többi utas közé ne vegyülhessen és a kalauzt kérje fel, hogy a kíséret részére külön fülkét vagy legalább is külön padot bocsásson rendelkezésre.

441. (552. pont.) Fogolykísérésnél a vasúti kocsiban hogyan kell elhelyezkedni?

A vasúti kocsiban a foglyot úgy kell elhelyezni, hogy a kijáráshoz vagy ablakhoz közel ne kerüljön. A fogoly közelében lévő ablakot nyitva tartani nem szabad, ügyelni kell arra is, hogy a fogolynak az illemhelyre kísérése közben a kocsi (folyosó) ajtai zárva legyenek.

Ha a járőr több foglyot kísér, a járőr tagjai mindig a pad szélén üljenek, a foglyok közé elvegyülve ülniök nem szabad.

442. (552. pont.) Fogolynak vizen való átszállítása — hajó hiányában — hogyan történik?

Ha a fogolynak vizen való átszállítására hajó nem áll rendelkezésre, arra csónakot vagy más alkalmas biztos vízi járművet is igénybe lehet venni.

443. (553. és 554. pont.) A foglyoknak kocsin való kísérése hogyan történik?

Ha a foglyot kocsin kell kíséreni, akkor mind a kocsira való felszállás, mind leszállás előtt — ha elővigyázat szempontjából szükségesnek látszik — a hámköteleket le kell oldani. Felszállás előtt a kocsit meg kell vizsgálni, hogy nincs-e rajta olyan eszköz, amelyet a fogoly a csendőr ellen támadásra felhasználhat.

Ha a fogoly megbilincselése szükséges, akkor ennek még a felszállás előtt kell megtörténnie.

A fogoly a csendőrrel szemben üljön. Ha a szállítás több kocsin történik, az első kocsira a kocsis mellé egy olyan csendőr üljön, aki a lovak hajtásához ért, hogy szökési kísérlet esetében a hátsó kocsik előrehajtását megakadályozhassa akként, hogy az első kocsit az úton keresztbe állítja.

A lovakat legfeljebb csak ügetésben szabad hajtani és az egész szállítmány felügyeletét gyakorló járőrvezető a legutolsó kocsin foglaljon helyet. Az első kocsiba mindig a leggyengébb, az utolsó kocsiba pedig a legjobb lovakat kell befogni.

Ha a foglyokat kocsin olyan távolságra kell kíséreni, hogy a kocsik vagy a lovak váltása szükséges, akkor már előre intézkedni kell, hogy a felváltó lovak és kocsik a szállítmány megérkezésekor azonnal rendelkezésre álljanak.

444. (555. pont.) Ha a fogoly útközben menetképtelenné lesz vagy megbetegszik, hogyan kell eljárni?

Ha a fogoly útközben azt állítja, hogy az utat gyalog folytatni képtelen, ezt a legközelebbi helyhatóságnak tudomására kell hozni azzal a megkereséssel, hogy a fogolynak orvosi megvizsgáltatása, valamint az esetleg szükséges kocsik kirendelése iránt intézkedjék. Ha pedig a fogoly útközben annyira megbetegszik, hogy ilyen állapotban rendeltetési helyére egyáltalában el nem szállítható, gondoskodni kell arról, hogy orvosi ápolásban részesüljön. A csendőr ilyen esetben a helyszínen marad s az örsparancsnokságnak további intézkedés végett a legrövidebb úton jelentést tesz.

Ha a csendőr több foglyot kísér és ezek közül valamelyik megbetegszik, az illetőt az útbaeső legközelebbi örsnek kell átadni. Ha pe-

dig a legközelebbi őrsig való továbbutazásra a beteg fogoly szemmel láthatóan képtelen, elhelyezéséről és gyógykezeléséről a legközelebbi községi előljáróság útján kell gondoskodni.

445. (556. pont.) *A megbetegedett foglyot ki őrizi?*

Kevésbé veszélyes beteg fogoly őrzését a községi előljáróságra is lehet bízni, veszélyes foglyokat, valamint olyanokat, akikről feltételezhető, hogy betegségüket csak színlelik, a csendőr maga őrizze mindaddig, míg csak az őrsparancsnok nem intézkedik, illetőleg míg a legközelebbi őrsről igénylendő járőr meg nem érkezik és a fogoly őrzését át nem veszi.

446. (557. pont.) *A fogolyőrzésnek mi a célja?*

A fogolyőrzés célja a fogoly megszökésének megakadályozása, továbbá annak meggátolása, hogy a fogoly magában vagy másban kárt tehessen, mással beszélhessen vagy érintkezhessék, végül, hogy magához olyan tárgyat vehessen, amely támadásra, öngyilkosságra vagy a megszökés elősegítésére alkalmas.

447. (557. pont.) *A foglyokat hol kell őrizni?*

Elfogott és őrizetbe vett egyéneket rendszerint a község házában egy erre alkalmas helyiségében (községi fogdában), ennek hiányában pedig a csendőrlaktanyában — de csakis szobában — kell őrizni. Polgári foglyokat csendőrségi fogdában őrizni nem szabad.

Az őrzés tartama alatt legalább egy, a községi előljáróság által kirendelő polgári egyéneknek állandóan jelen kell lennie. Saját kezdeményezésből elővezetés végett őrizetbe vett olyan egyén őrzése, akinek megszökésétől a terhére rótt törvénysértés csekélyége miatt tartani nem kell, továbbá, ha az illető a csendőrség előtt ismeretes és az átadása ebből az okból sem aggályos, a községi előljáróságra is bízható.

448. (558. pont.) *A fogolyőrzés megkezdése előtt miről kell meggyőződni?*

A fogolyőrzés megkezdése előtt meggyőződést kell szerezni arról, hogy a fogoly őrzésére szánt helyiség megfelelően zárható-e és nincs-e benne olyan tárgy, amellyel a fogoly magában vagy másban kárt tehetne, vagy szökését elősegíthetné. Ha a hely őrzés-szemponyjából nem egészen biztos, továbbá, ha a fogoly veszélyes vagy öngyilkosságától kell tartani, a csendőrnek a foghelyiségben kell tartózkodnia.

449. (558. pont.) *Ha a fogolynak a foghelyiséget éjjel el kell hagynia, hogyan kell eljárni?*

Ha a fogolynak a helyiségből éjjel bármely oknál fogva ki kell mennie, őt meg kell bilincselni és fűzőlánccon kell kísérni, hogy meg ne szökhessék.

450. (558. pont.) *A fogolyőrzést a járőr tagjai hogyan teljesítik?*

Ha a fogolyőrző járőr két vagy több tagból áll, az őrködés felváltva történhetik, az őrködést nem teljesítők aludhatnak, de olyan helyen és úgy, hogy szükség esetében azonnal rendelkezésre álljanak.

451. (559. pont.) *Nagyobb számú foglyok őrzése hogyan teljesíthető?*

Nagyobbszámú, vagy különösen veszélyes foglyok őrzésére, ha elegendő csendőrségi erő rendelkezésre nem áll, támogatás céljából a községi előljáróságtól lehetőleg felfegyverzett polgári egyéneket kell igényelni. Ezeket a polgári öröket az őrzés megkezdése előtt arra kell figyelmeztetni, hogy a fogoly megszökése miatt őket is büntetőjogi felelősség terheli.

452. (559. pont.) *A foghelyiséget ki kell-e világitani?*

A foghelyiséget éjjel ki kell világitani.

453. (559. pont.) *A foglyoknak szabad-e valakivel az őrzés alatt érintkezniök?*

A csendőr jelenléte nélkül az előljárókon és az erre jogosított hatósági személyeken kívül a fogolyhoz belépni, vele beszélgetni vagy érintkezni senkinek sem szabad. A foglyok egymással sem beszélhetnek vagy érintkezhetnek.

454. (559. pont.) *Fogolyörzés alatt a fogoly élelmezése hogyan történik?*

A csendőrség őrizetében levő fogoly magát saját költségén élelmezheti. Ilyenkor az élelmet a fogoly részére a csendőr szerzi be, vagy ha azt hozzátartozói szállítják, a fogolynak a csendőr adja át. A beszállított élelmet a fogolynak való átadás előtt alaposan meg kell vizsgálni, hogy nincs-e abban levél vagy a szökésre, támadásra stb. alkalmas eszköz vagy tárgy.

455. (560. pont.) *Mi az eljárás a foglyok részére érkező levelekkel?*

A fogoly részére érkező leveleket vagy egyéb küldeményeket csak az erre hivatott hatósági személynek, saját kezdeményezéséből elfogott vagy őrizetbe vett foglyok részére pedig csak az őrsparancsnoknak (járőrvezetőnek) engedélyével és csak előzetes elolvasás, illetőleg átvizsgálás után lehet átadni.

456. (560. pont.) *Meg lehet-e engedni a fogollyal való érintkezést és kinek?*

Az őrsparancsnok (járőrvezető) a saját kezdeményezéséből elfogott egyén hozzátartozóinak és védőjének, indokolt esetben, kivételesen engedélyt adhat arra, hogy a foglyot meglátogassák és vele — de mindig csak csendőr jelenlétében — a csendőr által értett nyelven beszélhessenek, ilyenkor sem szabad azonban a fogolyhoz közel menniök vagy vele kezecskézniök.

457. (562. pont.) *Mi a tennivaló, ha a fogoly megszökött?*

Ha valamely, a csendőrség őrizetében levő fogoly megszökött, a csendőr erről a fogoly

személyleírásának közlése mellett még a helyszínéről a legrövidebb úton értesíteni köteles a magyar királyi állami rendőrség budapesti főkapitányságát, a megszököttnek születési, illetőségi és legutolsó tartózkodási helyére illetékes őrsparancsnokságokat (állami rendőrségi hatóságokat), végül mindazokat az őrsparancsnokságokat (állami rendőrségi hatóságokat), amelyek a helyszínéről elvezető út- vagy vasútvonal mentén fekszenek, egyidejűen pedig a saját őrsparancsnokságának is jelentést kell tennie. E jelentésben, illetőleg értesítésekben a fogoly valószínű szökési irányát is meg kell jelölni.

458. (564. pont.) *A járőrtárs a járőrvezetővel szemben mire van kötelezve?*

A járőrtárs a járőrvezetőnek alá van rendelve, ezért minden parancsát teljesíteni és őt feladatának végrehajtásában nemcsak minden erejéből támogatni, hanem a szolgálat ellátásában utasításai szerint önálló tevékenységgel is közreműködni köteles.

459. (564. pont.) *A szolgálat teljesítéséért felelős-e a járőrtárs?*

A szolgálat szabályszerű teljesítéséért a járőrvezető felelős, ha azonban valamely szabálytalanságban vagy mulasztásban a járőrtárs is résztvesz, a felelősség őt is terheli.

460. (564. pont.) *Mi a járőrtárs kötelessége, ha a járőrvezető tiltott dolgot követ el?*

Ha a járőrvezető tiltott dolgot, szabálytalanságot, vagy mulasztást készül elkövetni, a járőrtársnak nemcsak joga, de kötelessége is a járőrvezető figyelmét a szabálytalanságra, vagy mulasztásra felhívni. Ha ez a figyelmeztetés eredménytelen maradt, a járőrtárs kötelessége bevonulása után a történetekről a járőrvezető közvetlen előljárójának azonnal jelentést tenni.

461. (564. pont.) *A járőrtársnak szabad-e járőrvezetőjét elhagynia?*

A járőrtársnak járőrvezetőjét — ennek a parancsa nélkül — semmi körülmények között, tehát még akkor sem szabad elhagynia, ha ez utóbbi súlyos természetű szabálytalanságot vagy éppen bűncselekményt követ el, hanem ilyen esetben az őrsparancsnoknak már a helyszínről tegyen jelentést és addig is igyekezzék tőle telhetően minden nagyobb botránynak, kárnak vagy hátrálynak elejét venni.

462. (565. pont.) *Minő ismeretekkel kell a járőrvezetőnek bírnia, hogy a közbiztonsági szolgálatot elláthassa?*

A járőrvezető a szolgálati utasításnak a külső közbiztonsági szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezéseit tökéletesen ismerje, hogy válságos helyzetekben is teljes biztossággal tudja, hogy melyek az adott esetre előírt eljárási szabályok s mik a ráháruló kötelességek. A büntető törvényeket és rendeleteket is annyira ismernie kell, hogy az előforduló összes büntetendő cselekményeket külső megnyilvánulásukban felismerje és az ezek ellen vétőket törvényszerűen üldözni képes legyen.

A nyomozás terén olyan fokú elméleti tudással és gyakorlati képességgel bírjon, hogy az előforduló bűnesetek nyomozását habozás nélkül helyes irányban bevezethesse és sikeresen lefolytathassa.

463. (567. pont.) *A járőrvezető miért felelős? Mi a kötelessége járőrtársával szemben?*

A járőrvezető felelős a szolgálat szabályszerű végrehajtásáért; felelős továbbá a körülményekhez képest járőrtársának, illetőleg a járőr tagjainak cselekedeteiért, magatartásáért és szolgálatuk teljesítéséért is.

A járőrvezető kötelessége az is, hogy járőrtársát minden szolgálata során a járőr feladatáról részletesen tájékoztassa, a szolgálatra, különösen pedig a nyomozásra gyakorlatilag oktassa, valamint a helyi és személyi ismeretekbe bevezesse.

464. (567. pont.) *Mit kell tennie a járőrvezetőnek, ha járőrtársától el kell válnia?*

Ha a szolgálat érdekében járőrtársától el kell válnia, akkor ezt az általa teljesítendő szolgálatra oktassa ki és a szabályszerű magatartásra figyelmeztesse. Szükség esetében a szolgálatot egy papírlapra írja elő, amit bevonulás után a szolgálati laphoz kell csatolni.

465. (567. pont.) *A járőrvezető a szolgálat tartama alatt mit köteles viselni?*

A járőrvezető szolgálatának tartama alatt, illetőleg mindaddig, amíg ilyen minőségben működik, rendfokozatára való tekintet nélkül — a „járőrvezetői jelvény“-t köteles viselni.